

SEO Onderzoek

Studie en Werk 2001

Hbo'ers en academici van studiejaar 1998/1999
op de arbeidsmarkt

Stichting voor Economisch Onderzoek
der Universiteit van Amsterdam

Stichting voor Economisch Onderzoek
der Universiteit van Amsterdam

STUDIE EN WERK 2001

Hbo'ers en academici van studiejaar 1998/1999
op de arbeidsmarkt

drs. E.E Berkhout
drs. P.H.G. Berkhout
drs J.M. de Winter

Onderzoek in opdracht van Elsevier

Amsterdam, mei 2001

"Het doel der Stichting is het verrichten van economische onderzoeken, zowel op het terrein der sociale economie als op dat der bedrijfseconomie, ten dienste van wetenschap en onderwijs, mede ten nutte van overheid en bedrijfsleven"
(art. 2 der stichtingsakte)

De afbeelding op de omslag is een weergave van de Elsevier-special waarin de bevindingen van dit onderzoek in mei 2001 reeds zijn verschenen.

SEO-rapport nr. 580

ISSN 0926-2806

Copyright © 2001 SEO Amsterdam. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de Stichting voor Economisch Onderzoek te Amsterdam.

Voorwoord

In 1996 gaf Elsevier de Stichting voor Economisch Onderzoek (SEO) voor de eerste keer opdracht de arbeidsmarktpositie van pas afgestudeerde academici in kaart te brengen. Dat onderzoek kreeg aanvankelijk de titel 'Goede Studies, de Beste Banen'. En als er één ding door dat onderzoek werd aangetoond was het misschien wel dat er grote behoefte bestond en nog steeds bestaat aan arbeidsmarktinformatie over academische studies. Welke studies bieden – om met The Beatles te spreken - nu de beste 'tickets to ride'?

Nu zijn we vijf jaar verder en terugkijkend mag worden vastgesteld dat Elsevier een heuse jaarlijks terugkerende arbeidsmarktmonitor voor universitaire studies heeft opgezet. Intussen is er wel het een en ander veranderd. Zo werden de eerste twee edities van het onderzoek nog gepubliceerd als cover-artikel in de wekelijkse Elsevier. Sinds vorig jaar worden de uitkomsten uitgebreid beschreven in één van 10 'specials' die Elsevier elk jaar op de markt brengt. Ook werd de scope van het onderzoek verbreed door – geheel in lijn met de gedachte dat de verschillen tussen Hbo en universiteit misschien toch niet zo groot zijn - de grootste 50 Hbo-opleidingen in het onderzoek te betrekken. Daarmee beslaat het onderzoek thans zo goed als het gehele domein van het Nederlandse hoger onderwijs.

Het voorliggende rapport heeft ten opzichte van vorig jaar een aantal veranderingen ondergaan. In plaats van een uitgebreide beschrijving van alle facetten hebben we ervoor gekozen jaarlijks een update te geven van de 'ruwe cijfers' in de Statistische Bijlagen. In deze Bijlagen, ingedeeld naar Hbo en academici, kan van alle bijna 100 onderscheiden studierichtingen een grote hoeveelheid detailinformatie worden gevonden.

Daarnaast beschrijven we in een aantal korte hoofdstukken nieuwe of opmerkelijke bevindingen. Dit jaar staan daarbij de arbeidsmarktontwikkelingen voor afgestudeerde hoger opgeleiden centraal. In het eerste hoofdstuk, waarin de baanzoekduur van afgestudeerde hoger opgeleiden centraal staat, zal inzicht worden gegeven in de ontwikkeling van de baanzoekduren van hoger opgeleiden in de periode 1996-2000. In het laatste hoofdstuk staat de salarisontwikkeling over de periode 1996-2000 centraal. Het tussenliggende hoofdstuk 2 beschrijft de 'beste functies' vanuit het perspectief van de afgestudeerde hoger opgeleide.

Wij hopen dat 'Studie & Werk 2001' zodoende zal bijdragen aan de kennis over de overgang van hoger onderwijs naar arbeidsmarkt.

Ernest Berkhout,
Peter Berkhout
Jasper de Winter

Inhoud

Voorwoord.....	I
Inhoud	II
1 Zoekduren.....	1
1.1 Definities	1
1.2 Baanvinders en werkzoekenden.....	2
1.3 Determinanten van de zoekduur.....	4
1.4 De zoekduur van studies in de tijd.....	13
2 Functies	19
2.1 De twaalf 'beste' functies	19
2.2 Tevredenheid per functie	21
2.3 Wie werken er in de beste functies?.....	24
2.4 Opleiding van de werknemers in de beste banen	28
3 Het aanvangssalaris	31
3.1 Ontwikkelingen in de tijd	31
3.2 Aanvangssalaris en opleiding	33
Statistische Bijlage	39
Leeswijzer voor de tabellenbijlage	41

Hbo-tabellen	43
<i>Sociaal economische kenmerken</i>	
Tabel 1	Sociaal economische kenmerken: geslacht, in- en uitstroomleeftijd, etniciteit..... 44
Tabel 2	Sociaal economische kenmerken: woonsituatie en huishoud inkomen 45
Tabel 3	Sociaal economische achtergrond: opleidingsniveau en huishoudinkomen van de ouders..... 46
<i>Opleiding</i>	
Tabel 4	Opleiding: gemiddelde eindexamencijfer en samenstelling vakkenpakket, academici met hoogste vooropleiding havo of vwo 47
Tabel 5	Opleiding: leerwegen naar de universiteit..... 48
Tabel 6	Opleiding: studiekeuzemotivatie en gemiddelde tentamencijfers voor vooropleiding havo/vwo 49
Tabel 7	Opleiding: werkervaring, onbetaald werk, studentenvereniging en bestuurlijke ervaring..... 50
Tabel 8	Opleiding: studieduur, verkort programma, studieschuld, oordeel over de studie 51
<i>Arbeidsmarktpositie</i>	
Tabel 9	Arbeidsmarktpositie: situatie na gemiddeld 1½ jaar en het aantal banen..... 52
Tabel 10a	Arbeidsmarktpositie: dienstverband eerste baan na afstuderen 53
Tabel 10b	Arbeidsmarktpositie: dienstverband huidige baan 54
Tabel 11a	Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week eerste baan 55
Tabel 11b	Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week huidige baan..... 56
Tabel 12	Arbeidsmarktpositie: bedrijfstak huidige baan 57
Tabel 13	Arbeidsmarktpositie: bedrijfstakafdeling huidige functie 59
Tabel 14a	Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan..... 61
Tabel 14b	Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan..... 63
<i>Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude</i>	
Tabel 15	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: zoeken voor afstuderen; sollicitatiebrieven en - gesprekken..... 65
Tabel 16	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: ondernomen zoekactiviteiten..... 66
Tabel 17	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: succesverwachting zoekactiviteiten 68
Tabel 18	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste twee argumenten bij het accepteren van een baan..... 70
Tabel 19a	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de eerste baan gekomen..... 72
Tabel 19b	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de huidige baan gekomen 73
Tabel 20	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: motivatie baanwisseling 74
Tabel 21	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: % baanzoekend, % gesetteld op de arbeidsmarkt, gewenste arbeidsduur en verhuisbereidheid 76
Tabel 22	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste argument minder dan 32 uur werken ... 77
<i>Aansluiting studie en baan</i>	
Tabel 23	Aansluiting studie en baan: beoordeling aansluiting (cijfer 1-10)..... 78
Tabel 24	Aansluiting studie en baan: onderbenutting niveau (in studiejaar)..... 79
Tabel 25a	Aansluiting studie en eerste baan: inhoudelijke benutting studie..... 80
Tabel 25b	Aansluiting studie en huidige baan (horizontaal): inhoudelijk 81

Wo-tabellen	82
<i>Sociaal economische kenmerken</i>	
Tabel 1	Sociaal economische kenmerken: geslacht, in- en uitstroomleeftijd, etniciteit83
Tabel 2	Sociaal economische kenmerken: woonsituatie en huishoud inkomen84
Tabel 3	Sociaal economische achtergrond: opleidingsniveau en huishoudinkomen van de ouders.....85
<i>Opleiding</i>	
Tabel 4	Opleiding: gemiddelde eindexamencijfer en samenstelling vakkenpakket Hbo'ers met hoogste vooropleiding havo of vwo86
Tabel 5	Opleiding: leerwegen naar het Hbo87
Tabel 6	Opleiding: studiekeuzemotivatie en gemiddeld tentamencijfers voor vooropleiding havo/vwo88
Tabel 7	Opleiding: werkervaring, onbetaald werk, studentenvereniging en bestuurlijke ervaring89
Tabel 8	Opleiding: studieduur, verkort programma, studieschuld, oordeel over de studie90
<i>Arbeidsmarktpositie</i>	
Tabel 9	Arbeidsmarktpositie: situatie na gemiddeld 1½ jaar en het aantal banen.....91
Tabel 10a	Arbeidsmarktpositie: dienstverband eerste baan na afstuderen.....92
Tabel 10b	Arbeidsmarktpositie: dienstverband huidige baan93
Tabel 11a	Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week eerste baan94
Tabel 11b	Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week huidige baan.....95
Tabel 12	Arbeidsmarktpositie: bedrijfstak huidige baan96
Tabel 13	Arbeidsmarktpositie: bedrijfstakafdeling huidige functie98
Tabel 14a	Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan.....100
Tabel 14b	Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten huidige baan102
<i>Zoekgedrag</i>	
Tabel 15	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: zoeken voor afstuderen; sollicitatiebrieven en -gesprekken104
Tabel 16	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: ondernomen zoekactiviteiten105
Tabel 17	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: succesverwachting zoekactiviteiten107
Tabel 18	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste twee argumenten bij het accepteren van een baan109
Tabel 19a	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de eerste baan gekomen111
Tabel 19b	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de huidige baan gekomen.....112
Tabel 20	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: motivatie baanwisseling113
Tabel 21	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: % baanzoekend, % gesetteld op de arbeidsmarkt, gewenste arbeidsduur en verhuisbereidheid115
Tabel 22	Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste argument minder dan 32 uur werken ..116
<i>Aansluiting studie en baan</i>	
Tabel 23	Aansluiting studie en baan: beoordeling aansluiting (cijfer 1-10)117
Tabel 24	Aansluiting studie en baan: onderbenutting niveau (in studie jaren)118
Tabel 25a	Aansluiting studie en eerste baan: inhoudelijke benutting studie119
Tabel 25b	Aansluiting studie en huidige baan: inhoudelijke benutting studie.....120

1 Zoekduren

1.1 Definities

De baanzoekduur van een schoolverlater met een bepaalde opleiding wordt gezien als een maat voor de *arbeidsmarktrelevantie* van die opleiding: de behoefte aan mensen met een dergelijke opleiding in relatie tot de vraag. Het idee is simpel: zoeken afgestudeerden met een bepaalde opleiding lang dan overtreft het aanbod de vraag en is de arbeidsmarktrelevantie laag, zoeken ze kort dan is de arbeidsmarktrelevantie hoog.

We kijken in dit onderzoek naar het moment dat de respondent beschikbaar is voor de arbeidsmarkt (het moment dat hij of zij de hogeschool of universiteit verliet of later) en het moment van aanvang van de eerste relevante baan. Wij definiëren:

Baanzoekduur = tijdspanne tot de eerste baan van het niveau van de gevolgde opleiding, of een lager niveau waarmee men tevreden is, gemeten vanaf de maand dat met actief zoeken werd begonnen indien daarmee na het verlaten van de studie een aanvang werd gemaakt¹.

De zoekduur begint dus op het moment dat men zich beschikbaar stelt voor de arbeidsmarkt en eindigt als men een baan heeft gevonden van een niveau dat aansluit bij de opleiding. De zoekduur kan ook eindigen als een baan van een lager niveau wordt geaccepteerd en de hoger opgeleide in kwestie zich daarmee tevreden stelt en niet actief verder zoekt. Het baanniveau is in de definitie niet gespecificeerd, omdat we op deze manier een strenge en een minder strenge berekening uit kunnen voeren. In de strenge versie is het baanniveau gelijk aan het niveau van de opleiding. In de minder strenge versie mag de baan één niveau lager zijn, dus in geval van Hbo een baan van minimaal Mbo-niveau en voor academici een baan van minimaal Hbo-niveau.

In de enquête bevinden zich zowel mensen die al een baan hebben gevonden die aan onze definitie voldoet, als mensen die daarnaar nog op zoek zijn. Respondenten die in de tijd die verstreken is tussen het verlaten van de universiteit of Hbo en het moment van enquêteren zo'n baan van niveau hebben gevonden noemen we *baanvinders*. De zoekduur van een baanvinder is per definitie voltooid. Overigens is het mogelijk dat een baanvinder op het moment van enquêteren werkloos is.

¹ De gemiddelde baanzoekduur (per opleiding) wordt bepaald door het gemiddelde te bepalen van de voltooide zoekduren en de econometrische schatting voor de onvoltooide (en onbekende) duren.

In dat geval heeft de respondent na afstuderen wel een relevante baan gevonden, maar is hij op het moment van enquêteren al niet meer werkzaam in deze baan. Respondenten die niet tot de baanvinders worden gerekend zijn nog in afwachting van hun eerste relevante baan. Hun zoekduur is op het moment dat zij worden waargenomen nog onvoltooid. Deze hoger opgeleiden noemen we 'werkzoekend'.

In de zoekduuranalyses die in dit hoofdstuk worden beschreven worden alleen de afgestudeerde hoger opgeleiden betrokken die participeren of wensen te participeren in het betaalde arbeidsproces. Daarmee worden de hoger opgeleiden die niet op korte termijn willen participeren uitgesloten.

1.2 Baanvinders en werkzoekenden

In Tabel 1.1 en 1.2 wordt per opleiding weergegeven welk deel van de uitstroom op het moment van enquêteren tot de baanvinders wordt gerekend en welk deel tot de werkzoekenden. Het ligt voor de hand om opleidingen met hoge percentages baanvinders een hoge arbeidsmarktrelevantie toe te kennen, en omgekeerd die met lage percentages een lage relevantie voor de arbeidsmarkt. Het gemiddelde percentage baanvinders anderhalf jaar na uitstroom van de universiteit bedraagt, volgens de strenge definitie, 84 procent. Voor Hbo'ers bedraagt dit eveneens 84 procent. Met andere woorden: 84 procent van de afgestudeerde academici en Hbo'ers vindt binnen anderhalf jaar een baan op het niveau waarop men is afgestudeerd (respectievelijk academisch niveau en Hbo-niveau). Hoge percentages (94 procent of hoger) baanvinders vinden we bij de volgende opleidingen:

Hbo-studies met veel baanvinders	Academische opleidingen met veel baanvinders
➤ hogere informatica en informatiekunde	➤ geneeskunde
➤ civiele techniek	➤ farmacie
➤ ergotherapie	➤ fiscale economie
➤ logopedie	➤ econometrie
➤ fysiotherapie	➤ bouwkunde
➤ medische laboratoriumopleiding	➤ bedrijfskunde
➤ facilitaire dienstverlening	
➤ communicatie	
➤ fiscale economie	

Bron:Elsevier/SEO (2001)

Hoge percentages (25 procent of hoger) werkzoekenden vinden we bij de volgende opleidingen:

Hbo-studies met veel werkzoekenden	Academische opleidingen met veel werkzoekenden
<ul style="list-style-type: none"> ➤ culturele en maatschappelijke vorming ➤ beeldende kunst en vormgeving ➤ gezondheidszorgkader-opleiding ➤ docerend en uitvoerend musicus 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ algemene letteren ➤ biologie ➤ communicatiewetenschappen ➤ filosofie en godgeleerdheid ➤ nederlands ➤ kunstgeschiedenis en archeologie ➤ pedagogische wetenschappen ➤ engels ➤ overige talen ➤ culturele antropologie ➤ geschiedenis

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Tabel 1.1 Baanvinders (met voltooide zoekduren) en werkzoekenden (met onvoltooide zoekduur) per studie op Hbo-niveau

	baan- vinder	werk- zoekend		baan- vinder	werk- zoekend
bedrijfseconomie	88%	13%	land, water en milieubeheer/kunde	81%	19%
commerciële economie	86%	14%	agrarische bedrijfskunde	92%	8%
bedrijfskundige informatica	89%	11%	veehouderij	82%	18%
communicatie	94%	6%	basisonderwijs	88%	12%
accountancy	86%	14%	lichamelijke oefening	82%	18%
international business and languages	81%	19%	aardrijkskunde en geschiedenis	81%	19%
hoger toeristisch en recreatief ondw.	76%	24%	nederlands	88%	12%
hoger hotel onderwijs	91%	9%	engels	79%	21%
small business and retail management	90%	10%	frans en duits	82%	18%
management economie en recht	81%	19%	algemene- en bedrijfseconomie	85%	15%
logistiek en economie	92%	8%	wis- en natuurkunde	86%	14%
facilitaire dienstverlening	94%	6%	beeldende kunst en vormgeving	71%	29%
journalistiek en voorlichting	86%	14%	docerend en uitvoerend musicus	45%	55%
bedrijfskader-opleiding	81%	19%	chemische laboratoriumopleiding	87%	13%
fiscale economie	94%	6%	bouwkunde	82%	18%
personeel en arbeid	86%	14%	elektrotechniek	89%	11%
culturele en maatschap. vorming	75%	25%	civiele techniek	95%	5%
maatschappelijk werk en dienstverl.	84%	16%	chemische technologie	78%	22%
sociaal pedagogische hulpverlening	76%	24%	hogere informatica en informatiekunde	96%	4%
sociaal juridische dienstverlening	80%	20%	technische bedrijfskunde	78%	22%
informatiedienstverlening en -mang.	88%	12%	werktuigbouwkunde	93%	7%
medische laboratoriumopleiding	94%	6%			
verpleegkunde	79%	21%			
fysiotherapie	94%	6%			
logopedie	95%	5%			
voeding en diëtiëk	83%	17%			
ergotherapie	95%	5%			
gezondheidszorgkader-opleiding	68%	32%	GEMIDDELDE	84%	16%

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Tabel 1.2 Baanvinders (met voltooide zoekduren) en werkzoekenden (met onvoltooide zoekduur) per studie op academisch-niveau

	baan- vinder	werk- zoekend		baan- vinder	werk- zoekend
nederlands	68%	32%	economie	86%	14%
engels	60%	40%	bedrijfskunde	94%	6%
overige talen	60%	40%	econometrie	95%	5%
filosofie en godgeleerdheid	70%	30%	fiscale economie	95%	5%
geschiedenis	58%	42%	nederlands recht	87%	13%
algemene letteren	74%	26%	notarieel recht	89%	11%
kunstgeschiedenis en archeologie	68%	32%	fiscaal-juridisch recht	92%	8%
bedrijfscommunicatie letteren	78%	22%	gezondheidswetenschappen	77%	23%
(technische) wiskunde	83%	17%	geneeskunde	96%	4%
(technische) natuurkunde	92%	8%	tandheelkunde	93%	7%
scheikunde	87%	13%	biomedische wetenschappen	84%	16%
(technische) informatica	90%	10%	diergeneeskunde	92%	8%
biologie	73%	27%	sociologie	83%	17%
farmacie	96%	4%	psychologie	83%	17%
landgebruik	93%	8%	politologie	76%	24%
chemische en technologie opleiding	84%	16%	pedagogische wetenschappen	63%	37%
bouwkunde	94%	6%	(toegepaste) onderwijskunde	93%	7%
werktuigbouwkunde	88%	12%	culturele antropologie	60%	40%
elektrotechniek	86%	14%	communicatiewetenschappen	73%	27%
scheikundige technologie	87%	13%	sociaal-culturele wetenschappen	81%	19%
civiele techniek	85%	15%	sociale geografie en planologie	87%	13%
technische bedrijfskunde	89%	11%	bestuurskunde	77%	23%
industrieel ontwerp	88%	12%	GEMIDDELDE	84%	16%

Bron: Elsevier/SEO (2001)

1.3 Determinanten van de zoekduur

De gemiddelde zoekduur naar een baan op het eigen niveau van Hbo'ers en academici² afgestudeerd in het studiejaar 1998/1999 bedroeg respectievelijk 4 en 5 maanden. De zoekduur van een individuele hoger opgeleide wordt, zo veronderstellen we, voor een deel bepaald door toeval en voor een deel door zijn persoonlijke kenmerken. Het toevallige (stochastische) deel is onvoorspelbaar, het andere deterministische deel wordt bepaald door factoren als de gevolgde opleiding, (uitstroom)leeftijd, geslacht, etniciteit, sociale klasse, werkervaring, sociale vaardigheden, zoekgedrag etc. In deze paragraaf analyseren we de verschillende zoekduren aan de hand van een viertal invalshoeken. Ten eerste de persoonskenmerken. Ten tweede wordt het effect van het studieverleden op de zoekduur geanalyseerd. Ten derde wordt de invloed het zoekgedrag bepaald. Speciale aandacht wordt voorts besteed aan de dimensie scholing, en dan met name aan het laatste stuk van de onderwijsloopbaan: het Hbo of de universitaire opleiding.

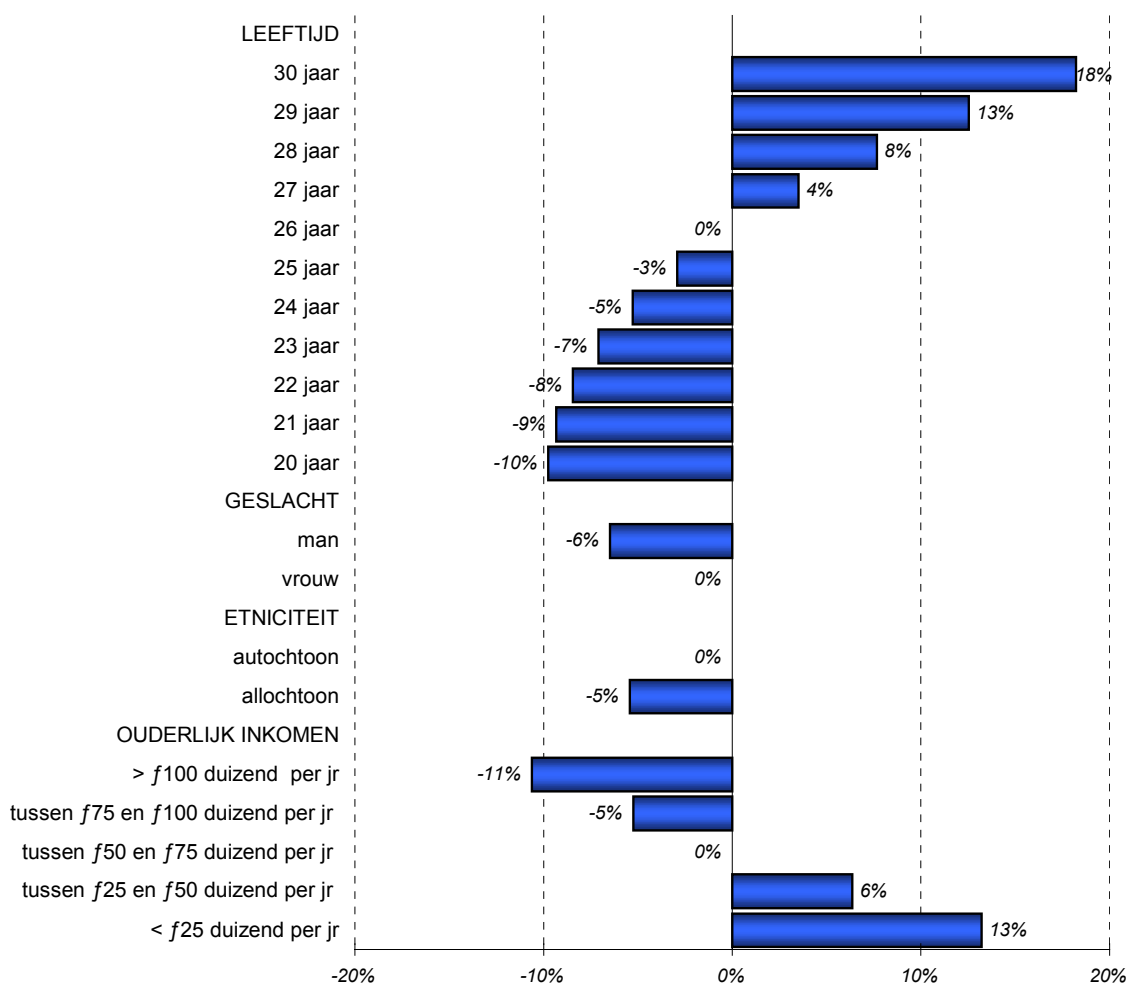
² Dat wil zeggen: de Hbo'ers en academici van de beschouwde opleidingen.

Bij welke Hbo- en universitaire opleiding is, gecorrigeerd voor effecten van persoonskenmerken, studieverleden en zoekgedrag, de zoekduur het kortst en bij welke het langst? Met andere woorden: welke opleidingen hebben een hoge arbeidsmarktrelevantie en welke een lage?

Persoonskenmerken

In Figuur 1.1 wordt het effect op de zoekduur van leeftijd, geslacht, etniciteit en het ouderlijk inkomen weergegeven. Uit Figuur 1.1 blijkt dat de **leeftijd** op het moment van afstuderen een eenduidig effect heeft op de zoekduur. Hoe jonger de afgestudeerde hoger opgeleide hoe korter naar een baan gezocht wordt. Verder zien we op de arbeidsmarkt van jonge academici een licht onderscheid wordt gemaakt naar **geslacht**: mannen zoeken gemiddeld 6 procent korter naar een baan. Uit de analyse komt voorts naar voren dat **eticiteit** ook invloed heeft op de gemiddelde zoekduur: allochtonen zoeken gemiddeld korter dan autochtonen (gemiddeld zo'n 5 procent). Dit is een opvallende uitkomst. In eerdere edities van het Elsevier/SEO-onderzoek kwam naar voren dat allochtonen gemiddeld langer zoeken naar een baan. Het **ouderlijk inkomen** - als indicator voor sociale klasse- blijkt eveneens van invloed: naar mate het ouderlijk inkomen (en dus de sociale afkomst) hoger is, is de zoekduur van de kinderen korter. Een mogelijke verklaring kan zijn dat het (kennelijk succesvolle) gedrag van de ouders genetisch of door opvoeding wordt overgedragen op de kinderen. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat kinderen uit hogere klassen via het (grotere) netwerk van hun ouders sneller een baan vinden.

Figuur 1.1 Het effect van persoonskenmerken op de zoekduur

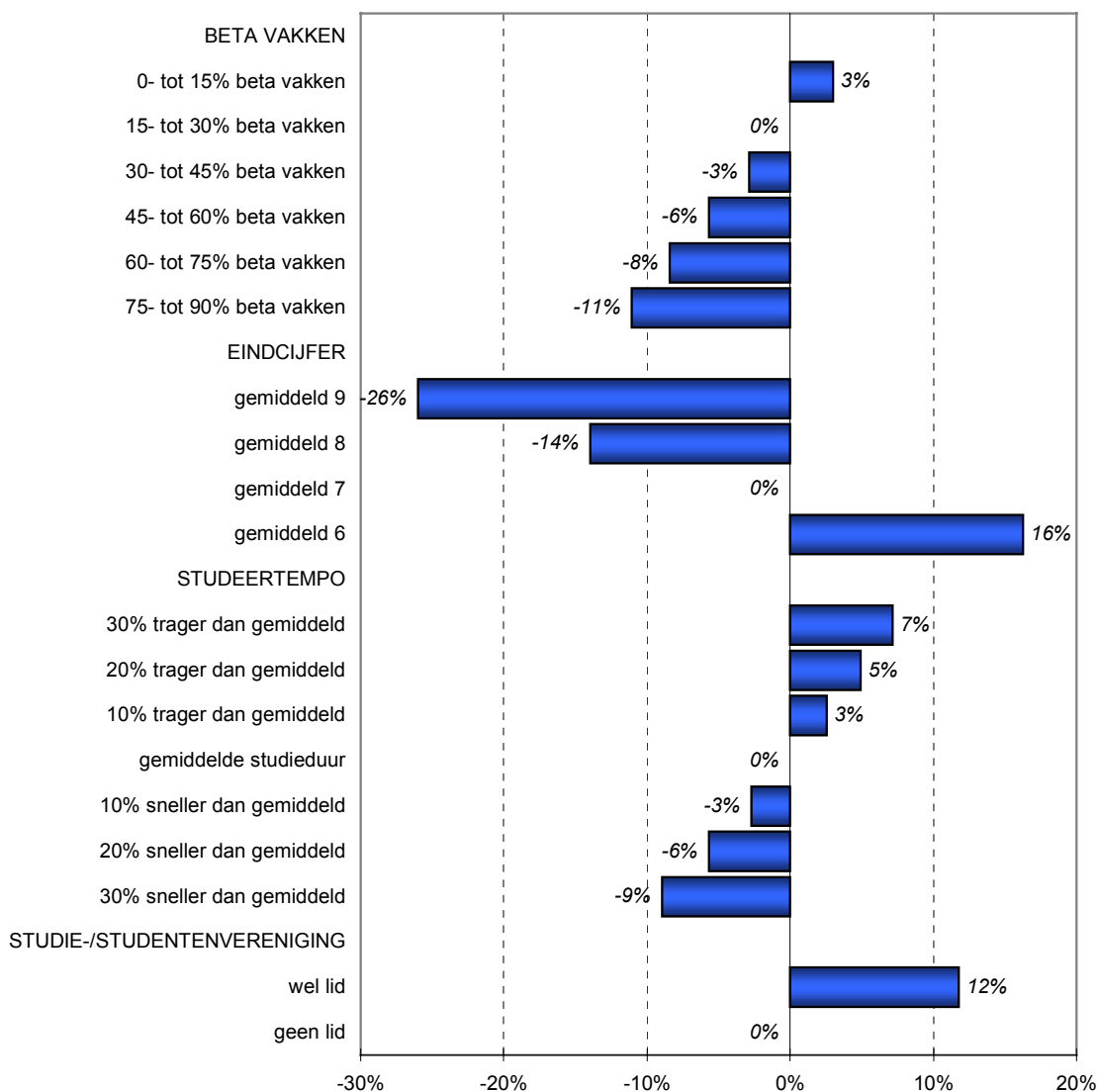
Bron: Elsevier/SEO (2001)

Het studieverleden

In Figuur 1.2 kijken we naar kenmerken van de studieloopbaan van de pas afgestudeerde hoger opgeleide. Achtereenvolgens beschouwen we: het percentage bèta- vakken op de middelbare school, het gemiddelde eindexamencijfer op de middelbare school. Het studeertempo, en het lidmaatschap van een studie- of studentenvereniging. Uit Figuur 1.2 blijkt dat de zoekduur korter wordt naarmate het aandeel **bètavakken** in het eindexamenpakket toeneemt. Een mogelijke verklaring is het verband tussen het aandeel bètavakken en de studiekeuze. Waarschijnlijk volgt een aanzienlijk aandeel van de scholieren met een groot aantal bètavakken een technische opleiding, die over het algemeen een goed tot zeer goed arbeidsmarktperspectief hebben. Voorts blijkt uit Figuur 1.2 dat de zoekduur korter wordt naarmate het gemiddelde eindexamencijfer hoger is. Met andere woorden: de betere studenten worden er op de arbeidsmarkt het eerst uitgepikt. Ook het **studietempo** geeft een signaal af naar de potentiële

werkgever. Zij die hun studie relatief snel afronden vinden sneller een baan dan zij die er relatief langer over doen. Tenslotte nemen we een verband waar tussen de zoekduur en een eventueel lidmaatschap van een **studie- of studentenvereniging**. Zij die lid waren van zo'n vereniging zoeken over het algemeen iets langer naar een baan. Dit is opvallend, aangezien in eerdere versies van het Elsevier/SEO onderzoek onder hoger opgeleiden doorgaans een tegenovergesteld effect werd gevonden.

Figuur 1.2. Het effect van het studieverleden op de zoekduur

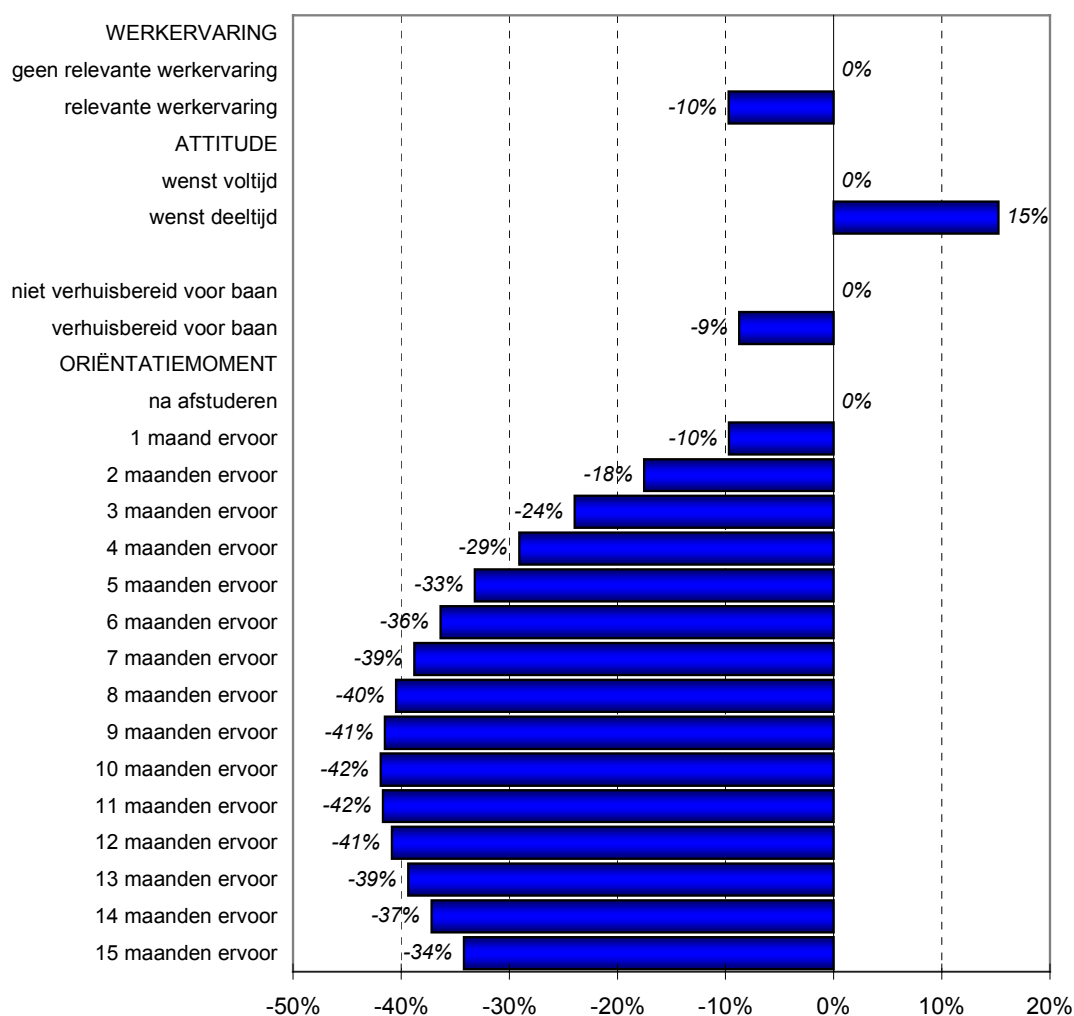

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Het zoekgedrag

In Figuur 1.3 wordt het effect van kenmerken van zoekgedrag van de hoger opgeleide op de zoekduur weergegeven. Relevante **werkervaring** bekort de zoekduur gemiddeld met circa 10 procent. Indien een afgestudeerde een **deeltijdbaan** wenst, zoek deze langer naar een baan dan een medeafgestudeerde die een voltijdbaan wenst. Dit is logisch, gezien het grotere aantal voltijdbanen. Een hoger opgeleide die bereid is meer dan 100 kilometer te **verhuizen** voor een baan vindt sneller een baan dan zijn medeafgestudeerde die niet bereid is te verhuizen voor een baan. De redenering is hetzelfde als bij de voltijder: het aantal opties, en dus de kans op het vinden van een baan, is groter voor de afgestudeerde die bereid is te verhuizen. Uit Figuur 1.3 is af te leiden dat het optimale moment om zich te **oriënteren op de arbeidsmarkt** ligt op circa 10 maanden voor afstuderen. Met andere woorden: indien je als HBO'er of academicus 10 maanden voor afstuderen begint met zich te oriënteren op de arbeidsmarkt zoek je na afstuderen het kortst naar een baan. Uit de figuur blijkt dat het geen zin heeft om je nog vroeger te oriënteren; sterker nog: je zoekt na afstuderen gemiddeld langer naar een baan zoeken. Dit betekent dat een goede oriëntatie op de arbeidsmarkt de zoekduur kan bekorten, maar begin er niet al te vroeg mee.

Figuur 1.3 Het effect van zoekgedrag op de zoekduur

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Opleidingen

Figuur 1.4 geeft de arbeidsmarktrelevantie weer van de voltijd Hbo-opleidingen in de steekproef³. In Figuur 1.5 is de arbeidsmarktrelevantie van de academische opleidingen weergegeven. In de figuren is zowel de baanzoekduur voor de strenge als de minder strenge definitie weergegeven. De blauwe balk betreft de minder strenge variant, dat wil zeggen een baan van minimaal Mbo-niveau voor Hbo-afgestudeerden en minimaal Hbo-niveau voor academici. De totale staaf geeft de baanzoekduur volgens de strenge definitie weer, dwz Hbo-niveau voor Hbo-afgestudeerden en academisch niveau voor academici. Het gele gedeelte van de staven geeft derhalve aan hoeveel langer afgestudeerden moeten zoeken naar een baan van

aansluitend niveau. We zien dat er wat dit betreft een verschil bestaat tussen de studies. Bij de ene studie is de zoekduur naar een baan op aansluitend niveau net zo lang als die naar een baan op het lagere niveau, terwijl er voor andere studies een groot verschil tussen beide bestaat. Voor de laatste groep bestaan kennelijk voldoende uitwijkmogelijkheden bij een tekort aan banen op het eigen niveau.

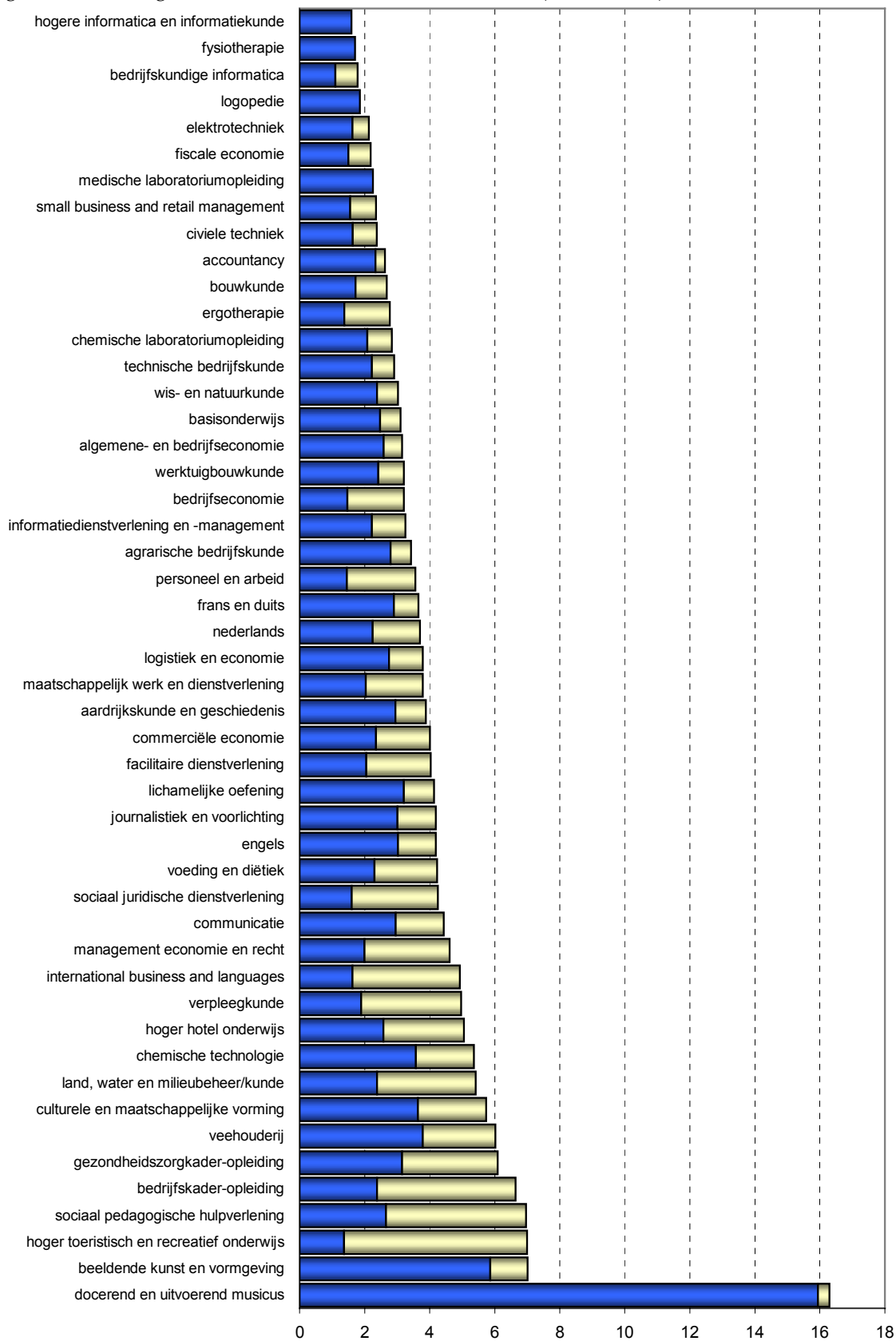
De opleidingen zijn in beide figuren gerangschikt naar volgorde volgens de strenge zoekduurdefinitie. We kunnen enkele *zeer arbeidsmarktrelevante* opleidingen aanwijzen aan de hand van deze uitkomsten. Bij het Hbo betreft dit de beide informatica-opleidingen, fysiotherapie, logopedie, electrotechniek en fiscale economie. Voor het predikaat relatief *weinig arbeidsmarktrelevant* komen de kunststudies, hoger toeristisch recreatief, sociaal pedagogische hulpverlening en de bedrijfskader-opleiding in aanmerking.

Het beeld op Hbo-niveau is ten opzichte van vorig jaar weinig veranderd en klopt met het idee dat thans van de arbeidsmarkt bestaat: er is veel behoefte aan informatici en technici. De arbeidsmarkt heeft moeite met het opnemen van kunstenaars, afgestudeerden in de taal en cultuur en de 'sociale sector'.

Dit beeld stemt ook overeen met het plaatje dat we bij de universitaire studies zien. Afgestudeerde tandheelkundigen, farmaceuten, artsen, econometristen en fiscaal economen hebben een korte verwachte zoekduur. Geschiedkundigen, cultureel antropologen, de pedagogische wetenschappen en afgestudeerden in een taal hebben het moeilijk op de arbeidsmarkt.

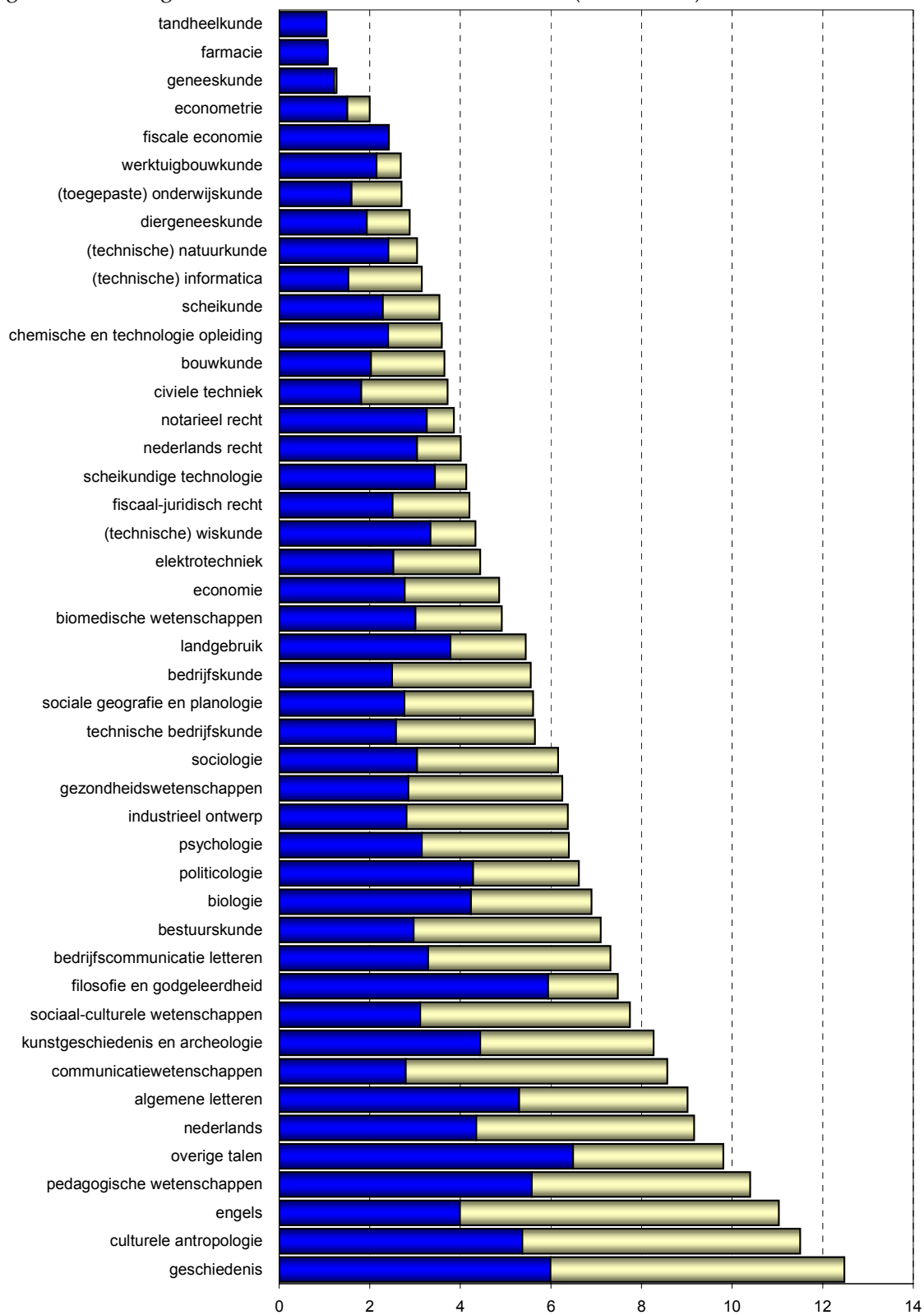
³ De opleiding gezondheidskader ontbreekt omdat in de steekproef alleen deeltijdstudenten vertegenwoordigd zijn.

Figuur 1.4 De gemiddelde baanzoekduur van Hbo'ers (in maanden)

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Figuur 1.5 De gemiddelde baanzoekduur van academici (in maanden)

Bron: Elsevier/SEO (2001)

1.4 De zoekduur van studies in de tijd

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de gemiddelde baanzoekduur van afgestudeerden aan Hbo en de universiteit die in de vijf eerdere edities van het Elsevier/SEO onderzoek 'Studie en Werk'⁴ aan bod kwamen. De reeks voor academici bestaat inmiddels uit vijf edities. Het eerste onderzoek onder Hbo'ers werd uitgevoerd onder de lichte afgestudeerden 1996/1997, waardoor deze reeks drie jaar omspant.

Niet elke opleiding werd in alle edities van het onderzoek betrokken. In dit rapport presenteren we, voor zover mogelijk de ontwikkeling in de zoekduur van de studies, waarbij het uitgangspunt de studies zijn die in het laatste cohort zaten.

In Figuur 1.6 is aangegeven hoe de gemiddelde zoekduur zich over de door ons onderzochte periode heeft ontwikkeld. Zoals in de figuur is te zien daalde de zoekduur van academici aanzienlijk; van 8 maanden in het studiejaar 1994/1995 tot 5 maanden in het studiejaar 1998/1999. De reeks voor Hbo'ers omspant voorsnog drie jaar. Na een daling van 5 naar 4 maanden in het studiejaar 1997/1998 ten opzichte van het studiejaar 1996/1997 stabiliseert de zoekduur in het studiejaar 1998/1999. De dalende zoekduren komen overeen met het feit dat de arbeidsmarkt voor hoger opgeleiden in de laatste jaren zeer krap is geworden.

In Tabel 1.3 en 1.4 zijn de reeksen van zoekduren van de studies afzonderlijk weergegeven voor respectievelijk academici en Hbo'ers. Als uitgangspunt bij het vergelijken tussen de jaren zijn de studies genomen die dit jaar in de analyse zijn betrokken. Indien een studie/opleiding in een bepaald jaar niet in de respons vertegenwoordigd was wordt dit weergegeven door het '.' teken.

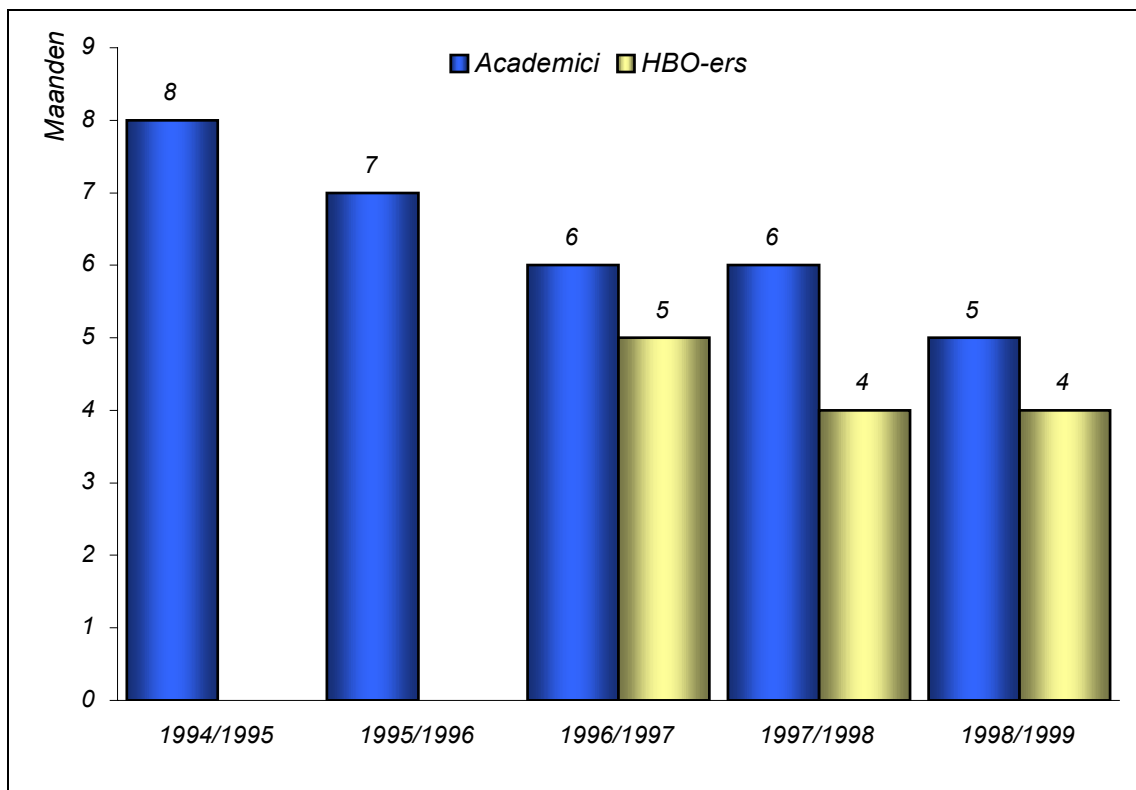
In Tabel 1.3 is te zien dat de zoekduren van academici afgestudeerd in het studiejaar 1998/1999 voor alle studies korter zijn dan van afgestudeerden uit het studiejaar 1994/1995. Echter, niet alle studies profiteerden in gelijke mate van de krapte op de arbeidsmarkt. De zoekduur van (technisch-) wiskundigen bleven vrijwel gelijk (4,5 maanden), terwijl de zoekduur van scheikundigen bijna halveerde (van 6 naar 3,5 maanden).

In Tabel 1.4 is te zien dat de zoekduren van afgestudeerde Hbo'ers licht zijn gedaald. Het is echter opvallend dat de zoekduur van Hbo'ers met een afgeronde opleiding verpleegkunde hun zoekduur zagen verdubbelen van 2,5 maand voor afgestudeerden van het studiejaar 1997/1998 naar 5 maanden voor afgestudeerden van het studiejaar 1998/1999. Dit lijkt in tegenspraak met

⁴ Voor 2000 werden de onderzoeken uitgegeven onder de naam *Goede Studies, de Beste Banen*.

het personeelstekort in de zorg. Ook voor ergotherapeuten verdubbelde in die periode de zoekduur.

Figuur 1.6 Zoekduren van academici en Hbo'ers afgestudeerd in de studie jaren 1994/1995 tot en met studiejaar 1998/1999

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Tabel 1.3 De gemiddelde (strenge) zoekduur van academici

Opleiding	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999
nederlands	11,5	9,5	10,5	9,0	9,5
engels	11,0	10,5	9,0	10,5	10,5
overige talen	.	10,5	10,0	10,0	9,0
filosofie en godgeleerdheid	10,0	11,5	.	8,5	8,0
geschiedenis	15,5	11,0	11,0	11,0	12,5
algemene letteren	10,5	10,0	9,5	9,5	9,0
kunstgeschiedenis en archeologie	11,0	12,0	8,0	9,5	8,0
bedrijfscommunicatie letteren	11,0	10,5	8,0	11,0	7,5
(technische) wiskunde	4,5	5,5	3,0	3,5	4,5
(technische) natuurkunde	5,0	5,0	3,5	3,0	3,0
scheikunde	6,0	4,0	6,5	4,0	3,5
(technische) informatica	5,5	4,0	3,0	5,5	3,0
biologie	9,5	6,0	7,0	4,0	6,5
farmacie	.	2,5	.	2,0	1,0
landgebruik	8,0	7,5	6,0	7,0	5,5
chemische en technologie opleiding	6,5	7,0	5,0	5,5	3,5
bouwkunde	6,5	6,5	3,5	4,0	3,5
werktuigbouwkunde	7,0	5,5	3,5	5,0	2,5
elektrotechniek	5,5	5,5	3,5	4,0	4,5
scheikundige technologie	6,5	6,5	5,5	4,0	4,0
civiele techniek	4,0	5,0	2,5	3,0	3,5
technische bedrijfskunde	6,0	4,5	4,5	5,0	5,5
industriel ontwerp	.	.	5,5	6,5	6,5
economie	7,0	5,5	5,5	5,5	5,0
bedrijfskunde	7,0	7,0	5,5	7,0	5,5
econometrie	5,5	3,5	3,0	2,0	2,0
fiscale economie	2,5
nederlands recht	8,0	7,0	7,5	5,5	4,0
notarieel recht	4,5	4,5	4,0	5,0	4,0
fiscaal-juridisch recht	5,0	5,0	2,0	2,0	4,0
gezondheidswetenschappen	11,0	9,5	7,5	7,5	6,0
geneeskunde	.	10,5	1,5	2,0	1,0
tandheelkunde	.	1,0	2,0	2,0	1,0
biomedische wetenschappen	.	.	.	4,0	5,0
diergeneeskunde	.	.	2,0	.	3,0
sociologie	10,0	11,0	7,5	7,5	6,5
psychologie	7,5	8,0	8,0	7,0	6,5
politicologie	13,0	9,0	9,0	8,0	7,0
pedagogische wetenschappen	11,5	12,0	8,5	9,5	10,5
(toegepaste) onderwijskunde	.	.	6,5	4,5	2,5
culturele antropologie	.	.	10,5	10,0	11,5
communicatiewetenschappen	10,0	8,0	9,5	9,5	8,5
sociaal-culturele wetenschappen	.	.	9,0	8,0	8,0
sociale geografie en planologie	9,0	7,5	6,0	8,0	5,5
bestuurskunde	9,0	8,0	7,0	7,0	7,0
overige studies	9,5	11,0	6,5	7,5	.
GEMIDDELDE	8,0	7,0	6,0	6,0	5,0

Tabel 1.4 De gemiddelde (streng) zoekduur van Hbo'ers

Opleiding	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999
bedrijfseconomie	.	.	2,5	2,0	3,0
commerciële economie	.	.	3,5	5,5	3,5
bedrijfskundige informatica	.	.	1,5	1,5	2,0
communicatie	.	.	4,5	5,0	4,5
accountancy	.	.	2,5	2,0	2,5
international business and languages	.	.	5,0	4,0	5,0
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	.	.	9,0	6,5	7,0
hoger hotel onderwijs	.	.	5,5	3,0	5,0
small business and retail management	.	.	.	3,0	2,5
management economie en recht	.	.	3,5	4,0	4,5
logistiek en economie	.	.	.	4,0	4,0
facilitaire dienstverlening	.	.	4,5	5,0	4,0
journalistiek en voorlichting	.	.	5,5	5,0	4,0
bedrijfskader-opleiding	.	.	5,5	.	6,5
fiscale economie	2,0
personeel en arbeid	.	.	4,5	4,5	3,5
culturele en maatschappelijke vorming	.	.	8,0	8,0	6,0
maatschappelijk werk en dienstverlening	.	.	7,5	5,0	3,5
sociaal pedagogische hulpverlening	.	.	7,5	7,0	7,0
sociaal juridische dienstverlening	.	.	4,0	4,0	4,0
informatiedienstverlening en -management	.	.	4,5	3,0	3,0
medische laboratoriumopleiding	.	.	3,0	3,5	2,0
verpleegkunde	.	.	4,0	2,5	5,0
fysiotherapie	.	.	1,5	2,5	1,5
logopedie	.	.	3,0	3,0	2,0
voeding en diëtiëk	.	.	6,0	6,0	4,5
ergotherapie	.	.	.	1,5	3,0
gezondheidszorgkader-opleiding	7,5
land, water en milieubeheer/kunde	.	.	6,0	7,0	5,5
agrarische bedrijfskunde	.	.	4,0	4,0	3,5
veehouderij	.	.	9,0	5,5	6,0
basisonderwijs	.	.	3,5	4,0	3,5
lichamelijke oefening	.	.	7,0	5,0	4,5
aardrijkskunde en geschiedenis	.	.	7,0	4,5	4,0
nederlands	.	.	4,5	4,5	3,5
engels	.	.	7,5	4,5	4,0
frans en Duits	.	.	8,0	5,0	3,5
algemene- en bedrijfseconomie	.	.	3,5	3,0	3,0
wis- en natuurkunde	.	.	2,5	3,0	3,0
beeldende kunst en vormgeving	.	.	8,5	7,0	6,5
docerend en uitvoerend musicus	.	.	16,0	15,0	15,5
chemische laboratoriumopleiding	.	.	4,5	5,0	2,5
bouwkunde	.	.	2,5	3,0	2,5
elektrotechniek	.	.	3,0	3,5	2,0

Vervolg Tabel 1.4

Opleiding	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999
civiele techniek	.	.	3,0	3,0	2,5
chemische technologie	.	.	.	5,5	5,0
hogere informatica en informatiekunde	.	.	1,5	2,0	1,5
technische bedrijfskunde	.	.	2,5	3,0	2,5
werktuigbouwkunde	.	.	3,0	.	3,0
overige studies	.	.	6,0	3,5	.
	.	.			
GEMIDDELDE	.	.	5,0	4,0	4,0

2 Functies

Dit jaar maken we behalve een verdeling naar studierichting voor de tweede maal ook een onderscheid naar de functie waarin de afgestudeerde werkzaam is op het moment van enquêteren. Zodoende kunnen we behalve 'de beste studies' ook kijken naar 'de beste banen'. Wat zijn nou de beste banen op dit moment? Wat is er dan zo goed aan? Welke opleiding moet je gevolgd hebben om zo'n baan te krijgen? En wie krijgen die banen nou eigenlijk? Dat zijn de vragen die we in dit hoofdstuk zullen beantwoorden. In de volgende paragraaf bepalen we de twaalf 'beste' functies op basis van een zestal indicatoren. In paragraaf 2.2 kijken we vervolgens naar de mate van tevredenheid van de werknemers in hun huidige functie. Welke eigenschappen de werknemers in de twaalf beste functies bezitten komt aan bod in paragraaf 2.3. Ten slotte kijken we in paragraaf 2.4 naar de gevolgde opleidingen waarmee men uiteindelijk in een van deze twaalf functies is terechtgekomen.

2.1 De twaalf 'beste' functies

Wat zijn nu eigenlijk de 'beste' functies om als werknemer in terecht te komen? In feite is de vraag of de karakteristieken van de baan aansluiten bij de wensen en capaciteiten van de werknemer. Hoe meer eisen hij kan stellen, des te 'beter' de functie bij de werknemer aansluit. Deze vraag proberen we te beantwoorden aan de hand van objectieve criteria zoals de arbeidsvoorwaarden, het salaris, de tevredenheid van de werknemers met de functie, en de aansluiting tussen de functie en het niveau van de opleiding en het aantal gewenste uren. In totaal hebben we zes factoren geformuleerd en gekeken welke functies hierop relatief hoog scoren. Het gaat om de volgende vragen:

1. Hoe hoog is het salaris vergeleken met afgestudeerden uit dezelfde sector (economie, taal & cultuur, gezondheid etc.) en van hetzelfde niveau (hbo of universitair)?
2. Hoeveel secundaire arbeidsvoorwaarden (auto van de zaak, kinderopvang, bonusregeling, spaarloon etc.) zijn van toepassing op de functie?
3. Welk percentage van de gewenste secundaire arbeidsvoorwaarden heeft de werknemer in zijn huidige functie reeds van zijn werkgever gekregen?
4. Hoe tevreden is de werknemer over het geheel met zijn functie? (rapportcijfer 1 t/m 10)
5. Welk percentage van de werknemers in deze functie is (volgens eigen inschatting) werkzaam op het 'juiste' niveau?

6. In hoeverre komt het aantal gewenste uren overeen met het aantal uren dat contractueel is vastgelegd?

Van elk van de functies hebben we voor elk van de zes bovengenoemde factoren het gemiddelde van de werknemers bepaald, gerangschikt en bekeken of het behoorde tot de top-20.⁵ Hoewel een dergelijke rangschikking natuurlijk altijd enigszins arbitrair is, bleken verschillende varianten op deze ordeningsmethode grotendeels dezelfde resultaten op te leveren. Uiteindelijk blijken er twaalf functies een consistente groep te vormen in meerdere varianten, en die we kunnen betitelen als 'de beste banen'. Deze twaalf zijn weergegeven in Tabel 2.1.

Tabel 2.1 De 12 beste functies

	Salaris t.o.v. vergelijkbare afgestudeerders	Secundaire arbeidsvoorwaarden	Niets meer te wensen aan sec. beloning?	Tevreden huidige functie?	Functie op eigen niveau?	Tevreden met aantal uren?
1 Rayon-, area- of account manager	+	+	+	+		+
2 Financieel- of beleggingsanalist, -adviseur	+	+	+		+	+
3 Beleidsvoorbereidende functie overheid	+	+	+	+		+
4 Controller, treasurer	+	+	+		+	+
5 Overige automatiserings-functies	+	+	+	+		
6 ICT consultant, -strateg, -planner	+	+	+			+
7 ICT specialist, -professional	+	+	+			+
8 Product- of marketing manager	+	+		+		+
9 Tandarts	+		+	+	+	
10 Netwerk-, internet-, programmeur/ontwerper	+	+	+			
11 Docent hoger onderwijs	+		+	+		
12 Dienstverlenende en/of adviserende functie overheid	+	+	+			

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Allereerst valt (in de eerste kolom) op dat in de twaalf beste functies goed verdiend wordt ten opzichte van studiegenoten: alle twaalf behoren ze tot de top-20. Ook met betrekking tot de secundaire arbeidsvoorwaarden zit je in een van deze functies wel goed: alleen de tandarts en de docent in het hoger onderwijs hebben een relatief laag aantal bijzondere beloningscomponenten (tweede kolom). Dit betekent echter geenszins dat zij daarom nog veel te wensen hebben. Alhoewel ze weinig secundaire arbeidsvoorwaarden genieten is toch het grootste gedeelte van

⁵ We hebben alleen die functies in onze analyse betrokken waarvan minstens dertig respondenten beschikbaar waren. Uiteindelijk konden we met deze restrictie 64 verschillende functies onderscheiden.

hun wensen hiermee al vervuld, blijkt uit de tweede kolom. Blijkbaar zijn de docent hoger onderwijs en de tandarts niet zo veeleisend wat dat betreft. Bij de tandheelkundigen lijkt sprake van een soort 'compenserende beloningen': het gebrek aan secundaire arbeidsvoorwaarden wordt -ruimschoots zelfs- gecompenseerd door hun hogere loon (zie hoofdstuk 3). De product- of marketingmanagers daarentegen zijn wat veeleisender, zij scoren goed wat betreft secundaire beloningen maar hebben desondanks nog lang niet al hun wensen in vervulling zien gaan.

In de volgende paragraaf zullen we verder ingaan op de tevredenheidsscores, maar in Tabel 2/1 valt reeds te zien dat onder de respondenten in de topfuncties in de financiële- en de automatiseringssector minder tevredenheid heerst dan in de overige topfuncties. Alleen de financieel analist, de controller en de tandarts behoren tot de top-20 als het gaat om de mate waarin ze werkzaam zijn op hun eigen opleidingsniveau. Opmerkelijk genoeg dient de rest toch vaker genoeg te nemen met een functie die ze zelf beoordelen als onder (of boven) hun niveau.⁶ Een uitgebreide onderverdeling naar het niveau en de *soort* opleiding waarmee men de topfuncties bereikt heeft geven we in paragraaf 2.4. In de twaalf beste functies hebben de werknemers ook nog in belangrijke mate zelf kunnen bepalen hoeveel uur ze per week willen werken (behalve in de 'overige automatiseringsfuncties'). Dat geldt echter niet voor de netwerk-ontwerpers, en nog veel minder voor de tandartsen, docenten hoger onderwijs en de dienstverleners/adviseurs bij de overheid. In paragraaf 2.3 zal blijken dat dit bij de laatste drie gevallen komt omdat men gemiddeld veel minder uren wil werken dan de rest van de afgestudeerden.

2.2 Tevredenheid per functie

Uiteraard zegt een goed salaris lang niet alles over hoe 'goed' een baan is. De 'beste' baan is een relatief begrip, en wat door de ene afgestudeerde hoog gewaardeerd wordt is voor een andere misschien helemaal niet van belang. Daarom wordt aan de afgestudeerde Hbo'ers en universiteitsstudenten ook de vraag gesteld hoe tevreden zij over het geheel genomen met hun huidige functie zijn. Zowel het gemiddelde salaris als de gemiddelde tevredenheid met de huidige functie zijn weergegeven in Tabel 2.2. Wat opvalt zijn de hoge tevredenheidsscores: als zelfs de 'minst fijne functie' gemiddeld nog een 6,9 scoort, mogen we concluderen dat de werkende afgestudeerden van het cohort 1998/'99 zeer tevreden zijn met hun huidige werkzaamheden.

⁶ Overigens is het aantal afgestudeerden dat werkzaam is in een functie waarvan men zelf aangeeft dat om de functie goed te vervullen een *hogere* opleiding nodig is verwaarloosbaar klein.

Wat verder opvalt is dat de tandarts op beide fronten bovenaan staat: maakt geld dan toch gelukkig? In ieder geval niet voor iedereen, gezien het feit dat we op de plaatsen 12 en 14 respectievelijk de leerkracht basisschool en de aio zien. Ondanks hun relatief lage verdiensten zijn ze toch zeer tevreden met hun werk. Van de twaalf 'topfuncties' uit de vorige paragraaf scoort eigenlijk alleen de controller lager dan gemiddeld. Afwezig bij de beste functies uit de vorige paragraaf, maar toch opvallend tevreden, zijn voorts: de architect, de apotheker, de industrieel ontwerper, de medisch specialist en de technisch ontwerper. Werknemers in beleidsuitvoerende beroepen bij de overheid of als hoofd of medewerker van de administratie-, werving & selectie- of logistiek-afdeling zijn daarentegen aanzienlijk minder tevreden. Ook in de functie van secretaresse of 'overige verkoopmedewerker' is men duidelijk minder tevreden, maar toch nog altijd zeker niet ongelukkig met de huidige baan.

Tabel 2.2 Tevredenheid in huidige functie (cijfer 1-10) en netto maandsalaris (in f.)

	tevredenheid	sal. (f)
1 Tandarts	8,1	6.050
2 Architect, stedenbouwkundige	8,1	2.950
3 (ziekenhuis-, industrie-) apotheker	8,0	3.700
4 Industrieel vormgever, -ontwerper	8,0	2.600
5 Overige automatiseringsfuncties	7,8	3.350
6 Rayon-, area- of account manager	7,8	3.450
7 Medisch specialist	7,8	4.000
8 Financieel- of beleggingsanalist, -adviseur	7,7	3.850
9 Product- of marketing manager	7,7	3.800
10 (technisch) ontwerper-constructeur	7,7	3.050
11 (kandidaat) notaris, griffier	7,7	3.450
12 Leerkracht basisschool	7,7	2.850
13 Docent hoger onderwijs	7,7	3.050
14 Aio, oio, promovendus	7,7	2.700
15 Hoofd/mdw laboratorium	7,7	3.050
16 overige onderzoeks/r&d functies	7,7	3.100
17 medisch assistent	7,7	3.750
18 fysiotherapeut, oefentherapeut	7,7	2.800
19 (klinisch) psycholoog, psychotherapeut, psychiater	7,7	3.050
20 beleidsvoorbereidende functie	7,7	3.500
21 overige functies	7,7	2.950
22 netwerk-, internet-, of intranet-programmeur/ontwerper	7,6	3.300
23 ict specialist, -professional	7,6	3.650
24 (kandidaat) advocaat	7,6	3.300
25 wetenschappelijk onderzoeker	7,6	3.000
26 verpleegkundige (wijk/ziekenhuis/revalidatie)	7,6	2.650
27 dienstverlenende en/of adviserende functie	7,6	3.050
28 student	7,6	2.450
29 trainee	7,6	3.250
30 belastingadviseur, fiscalist	7,5	3.650
31 systeem of applicatie programmeur/ontwerper/beheerder	7,5	3.200
32 ict consultant, -strateeg, -planner	7,5	3.850
33 hoofd/mdw personeel & organisatie	7,5	3.350
34 (technisch) werkvoorbereider, (productie)planner	7,5	2.850
35 civiel technicus	7,5	3.150
36 overige juridische functies	7,5	3.500
37 overige functies in het onderwijs	7,5	2.600
38 mdw instelling voor gehandicapten	7,5	2.500

	tevredenheid	sal. (f)
39 overige medisch/verzorgende functies	7,5	2.650
40 accountant	7,4	3.150
41 controller, treasurer	7,4	3.350
42 hoofd/mdw marketing & reclame	7,4	3.200
43 hoofd/mdw public relations & voorlichting	7,4	3.150
44 overige marketingfuncties/pr/reclame functies	7,4	2.950
45 cursusleider, instructeur, onderwijskundige	7,4	2.550
46 markt- of marketingonderzoeker	7,4	3.050
47 sociaal (cultureel) werk, maatschappelijk werk	7,4	2.650
48 overige functies personeel en organisatie	7,3	2.950
49 hoofd/medewerker binnendienst	7,3	2.850
50 hoofd/medewerker buitendienst (verkoper, vertegenwoordiger)	7,3	2.950
51 overige functies inkoop & logistiek	7,3	3.050
52 docent voortgezet onderwijs	7,3	2.850
53 chemisch-, schei- of natuurkundig analist	7,3	2.800
54 journalist, recensent, redacteur	7,3	3.000
55 overige financieel-administratieve functies	7,2	3.000
56 intercedent uitzendbureau	7,2	2.650
57 (technisch) tekenaar-constructeur	7,2	2.900
58 overige technische functies	7,2	3.350
59 beleidsuitvoerende functie	7,2	3.100
60 hoofd/mdw (financiële) administratie, archief	7,1	2.650
61 hoofd/mdw werving & selectie	7,1	3.050
62 hoofd/mdw afdeling logistiek	7,1	3.300
63 (directie)secretaresse/assistant, office-manager	7,0	2.650
64 overige verkoopfuncties	6,9	2.650

Bron: Elsevier/SEO (2001)

2.3 Wie werken er in de beste functies?

Wat voor mensen krijgen nou die goede functies? Welke vaardigheden zijn er, naast de gevolgte opleiding, nog meer van belang in de functie? Dat zijn de vragen die in deze paragraaf aan de orde komen. In Tabel 2.3 staan van de werknemers in de twaalf beste beroepen allerlei kenmerken weergegeven. In de meest rechtse kolom staat steeds het gemiddelde van alle afgestudeerden uit 1998/'99 weergegeven. Hierdoor kunnen we bekijken op welke punten de 'beste banen' afwijken van de rest van de arbeidsmarkt. In het bovenste blok staan individuele kenmerken van de werknemers zoals sekse, zoekgedrag, schoolresultaten etc. Het blok daaronder geeft enkele argumenten om een baan te accepteren en het percentage van de werknemers voor wie dat het belangrijkste argument is. Het derde blok geeft weer hoeveel procent van de afgestudeerden in een functie bepaalde vaardigheden van belang acht. En onderaan Tabel 2.3 tenslotte staat het percentage bij wie een bepaalde werkgever aantrekkelijk is vanwege respectievelijk een informele kledingcode of een interessant netwerk.

Het blijkt dat in de meeste topfuncties mannen in de meerderheid zijn, behalve bij de overheid, het onderwijs en de tandartsen. Bij de tandartsen zijn verder allochtonen oververtegenwoordigd, net als bij de automatiseringsfuncties. Account managers en financieel adviseurs zijn daarentegen zelden allochtoon. Opvallend is dat de werknemers die de beste banen hebben bijna allemaal een voorkeur hebben voor langere werkwerken dan gemiddeld, behalve de hoger onderwijs docenten. Blijkbaar gaan goede carrières nog steeds niet echt samen met deeltijdbanen.

Alleen de tandartsen en de ICT-consultants hebben relatief vaak een achtergrond in een studentenvereniging, vergeleken met het gemiddelde. De docenten hoger onderwijs juist veel minder dan gemiddeld. Het blijkt niet zo te zijn dat degenen met de beste banen ook op de middelbare school altijd al de beste cijfers haalden: alleen de netwerkprogrammeurs haalden gemiddeld hogere cijfers dan de rest. Opvallend is verder dat met name de financieel adviseur, de tandarts en de ICT-specialist veel minder vaak gesolliciteerd hebben dan gemiddeld. Voor alle andere topfuncties (behalve de dienstverlenende overheidsfunctie) geldt dit ook, zij het in mindere mate. Dit is opvallend, omdat ook het gemiddelde aantal sollicitaties onder alle afgestudeerden van dit cohort gedaald is ten opzichte van eerdere jaren. Degenen met de beste banen zit daar dus bijna allemaal nog onder.

In het tweede blok van Tabel 2.3 staat per functie aangegeven wat men de belangrijkste argumenten vindt om een baan te accepteren. De respondenten konden hierbij slechts één

antwoordcategorie noemen.⁷ Het blijkt dat in vergelijking met de rest van de ondervraagden de kans op een snelle functiewisseling bij vijf van de twaalf topfuncties voor de werknemers vaak het belangrijkste argument was, terwijl het bij de tandartsen en de docenten hoger onderwijs geen enkele rol speelde. Blijkbaar kiezen die laatste twee categorieën zeer bewust voor een bepaalde functie voor langere termijn. De kans om binnen drie jaar een managementpositie te bezetten is bij ICT-professionals en product-managers relatief vaak de doorslaggevende factor; verder wordt dit argument overigens nauwelijks genoemd. Waar 10 procent van de afgestudeerden het zelfstandig kunnen beslissen over de indeling van tijd en takenpakket het allerbelangrijkste argument vind om een baan te accepteren, geldt dat voor 17 procent van de 'overige automatiserdeers' en voor 19 procent van de financiële adviseurs.

Welke vaardigheden zijn er, volgens de werknemers zelf, uiteindelijk van belang in hun functie? Die vraag wordt beantwoord in het derde blok van de tabel. Behalve de verschillen per functie zijn ook enkele algemene resultaten opvallend: zo worden bijvoorbeeld servicegerichtheid, overredingskracht, verbale expressie, computervaardigheid, creativiteit en oplettendheid door bijna alle respondenten van belang geacht. Cijfermatig inzicht is voor de meeste topfuncties van groter belang door voor de andere functies, maar juist minder voor een baan als tandarts, bij de overheid of als docent in het hoger onderwijs. Ruimtelijk voorstellingsvermogen wordt zeer belangrijk gevonden door tandartsen (90 procent tegenover 43 procent gemiddeld) en relatief onbelangrijk door financieel adviseurs en docenten hoger onderwijs (resp. 28 procent en 22 procent). De meest interessante verschillen tussen de twaalf beste functies vinden we echter in het belang van technisch inzicht en leiding kunnen geven. Zoals was te verwachten is technisch inzicht volgens bijna alle afgestudeerden in automatiseringsfuncties van belang, en ook voor tandartsen. Mensen zonder deze gave kunnen volgens de huidige werknemers echter altijd nog relatief vaak in een overheidsfunctie terecht, of als docent in het hoger onderwijs. Leidinggevende capaciteiten zijn voor driekwart van de product-managers belangrijk in de dagelijkse praktijk, en voor meer dan 90 procent van de docenten in het hoger onderwijs en de tandartsen. Als netwerkprogrammeur, financieel adviseur of in een functie bij de overheid geldt dat echter slechts voor een kleine minderheid.

Worden werkgevers aantrekkelijker door onderwerpen als een informele kledingcode of een interessant netwerk? Uit de laatste twee rijen van Tabel 2.3 blijkt dat voor de meeste werknemers in de beste banen al dan niet een informele 'dresscode' geen enkel verschil maakt. Van de financieel analisten bijvoorbeeld vindt slechts 21 procent dit punt van belang. Terwijl van alle

⁷ Niet alle mogelijke antwoorden zijn in de tabel opgenomen; alleen de meest interessante categorieën, die samenhang vertonen met functiever verschillen, zijn weergegeven.

afgestudeerden liefst zo'n 60 procent aangeeft hierdoor een werkgever wel aantrekkelijker te zullen vinden. Uitzondering hier zijn de docenten hoger onderwijs, van deze groep geeft zegt ruim 80 procent het kunnen dragen van informele kleding tijdens het werk te kunnen waarderen. Ook het interessante netwerk van de werkgever maakt deze voor hen extra aantrekkelijk, net als voor de product-manager en voor de financieel analist. Daarentegen vindt slechts de helft van de tandartsen een werkgever met een interessant netwerk aantrekkelijker dan een zonder.

Tabel 2.3 Karakteristieken van werknemers in de beste functies

	Rayon-, area- of account manager	Financieel- of beleggings- analist, -adviseur	Beleids-voorbereidend e functie overheid	Controller, treasurer	Overige automatische- ringsfuncties	ICT- consultant, -strateg-, -planner	ICT- specialist, -professional	Product- of marketing manager	Tandarts	Netwerk-, internet-, programmeur/ ontwerper	Docent hogere onderwijs	Dienstverle- nend/ advise- rende functie overheid	Gemiddelde alle afgestudeer- den 1998/99
man	67	87	49	80	79	78	88	58	33	89	28	30	45
allochtoon	2	3	9	5	19	10	23	18	17	32	7	11	10
gewenste arbeidstijd	40,4	38,7	35,4	38,1	37,1	38,3	37,9	38,6	33,1	38,5	31,1	34,1	35,3
verhuurbedrijf	36	56	51	41	31	48	54	48	48	50	45	32	43
studentenvereniging	41	41	44	33	40	52	31	43	67	44	18	27	31
eindcijfer havo/vwo	6,7	6,9	7,0	6,8	6,7	6,9	7,0	6,7	6,8	7,1	6,8	6,7	6,8
cijfer alfa	6,7	6,8	7,1	6,6	6,7	6,8	6,9	6,8	6,8	6,7	6,9	6,9	6,8
cijfer beta	6,6	6,9	6,9	7,1	6,8	6,9	7,1	6,8	6,7	7,2	6,5	6,8	6,8
cijfer gamma	6,8	7,0	7,1	7,0	6,6	7,0	7,1	6,6	7,0	7,2	6,8	6,7	6,9
# sollicitaties	5,8	4,7	6,4	5,7	5,3	6,7	4,0	5,1	4,2	7,1	5,1	8,3	7,3
#versch. zoekactiviteiten	3,6	2,5	2,8	3,0	2,9	2,7	2,4	2,5	1,2	2,1	1,8	3,0	2,5
<i>Wat is voor u het belangrijkste argument bij het accepteren van een baan</i>													
kans snelle functiewisseling	10	2	6	11	5	10	10	8	0	19	0	5	5
kans mangementfunctie binnen 3 jaar	3	3	2	0	6	3	7	8	0	1	0	3	2
permanente scholing	8	8	4	4	9	8	6	2	2	4	7	5	6
hierarchyse organisatie met goede doorstroom	0	4	1	3	0	3	0	0	0	1	0	0	2
platte organisatie met veel eigen verantwoordelijkheid	14	19	10	14	17	8	6	7	7	4	9	12	10
<i>Zijn de onderstaande vaardigheden van belang in de huidige functie?</i>													
leiding geven	61	35	45	43	47	65	55	75	98	39	90	36	57
technisch inzicht	44	34	32	38	88	86	97	57	97	96	20	24	44
servicegerichtheid	100	96	93	87	97	96	96	90	100	97	89	94	86
ruimtelijk voorstellingsvermogen	43	28	33	33	40	46	56	30	90	45	22	30	43
overredingskracht	99	97	97	91	96	95	87	97	98	63	89	87	88
verbale expressie	100	98	99	84	91	95	86	98	93	92	100	95	93
computervaardigheid	89	86	78	92	91	96	99	90	76	100	89	87	84
cijfermatig inzicht	81	97	71	99	72	77	76	91	54	79	34	46	67
creativiteit	92	90	95	82	88	94	85	99	98	95	97	91	91
opleidenheid	100	99	100	100	96	96	98	99	100	90	100	97	98
<i>Maken de onderstaande onderwerpen een werkgever aantrekkelijker voor U?</i>													
informele kleding	34	21	56	50	66	35	40	43	41	65	82	68	59
interessant netwerk	85	89	84	77	80	83	82	88	52	84	90	71	77

Bron: Elsevier/SEO (2001)

2.4 Opleiding van de werknemers in de beste banen

In deze paragraaf analyseren we welke opleiding de mensen gevolgd hebben die uiteindelijk in een van de twaalf beste beroepen terechtkomen. De uitgebreide gegevens staan weergegeven in Tabel 2.4, in de rest van de paragraaf zullen we de meest interessante uitkomsten van deze tabel bespreken.

Van alle afgestudeerde hoger opgeleiden uit het cohort 1998/'99 heeft 72 procent een Hbo-opleiding en 28 procent een universitaire studie gevolgd. Opvallend genoeg is in de beste functie, accountmanager, gemiddeld iets vaker iemand werkzaam met een Hbo-opleiding, namelijk in 80 procent van de gevallen. Daar staat tegenover dat in de beleidsvoorbereidende overheidsfuncties en onder de ICT-consultants en tandartsen de universitair opgeleiden sterk zijn oververtegenwoordigd.

Er zijn veel verschillende opleidingen die een student uiteindelijk tot de beste functie kunnen leiden, zo blijkt uit Tabel 2.4. De commercieel economen zijn de grootste groep onder de **accountmanagers** met 18 procent, maar er zijn nog een heleboel andere studies waarmee het mogelijk is om uiteindelijk in deze functie terecht te komen. Onder de **financieel- & beleggingsanalisten** is de spreiding naar opleiding iets minder groot. Ruim 60 procent komt uit één van de opleidingen Hbo-bedrijfseconomie, Hbo-commerciële economie of Wo-economie, waarbij alledrie een even groot aandeel leveren. Zoals verwacht kon worden is de groep in een **beleidsvoorbereidende functie bij de overheid** juist weer veel heterogener. Zowel de Hbo-opleiding management economie en recht als de universitaire studies economie, nederlands recht en bestuurskunde leveren ieder ongeveer een tiende van de werknemers in deze functie. Verder zijn de meest verschillende universitaire opleidingen in principe mogelijk, van filosofie of scheikunde tot culturele antropologie. De instroom uit het Hbo in deze functie is laag: naast management economie & recht verder slechts 32 procent.

Er zijn slechts weinig verschillende studies die opleiden tot **controller**, de vierde beste functie uit onze top-12. Veertig procent deed de opleiding Hbo-bedrijfskunde, een kwart economie op de universiteit. Van de overigen volgden verreweg de meeste een andere Hbo-opleiding in de sector economie. Ook de '**overige automatiseringsfuncties**' hebben een duidelijk opleidingsprofiel, maar per studie is het aandeel in de instroom niet groter dan 9-14 procent. De voornaamste instroom komt uit Wo-economie (9 procent) en de Hbo-opleidingen hogere informatica en informatiekunde (10 procent), elektrotechniek (12 procent) en –enigszins verrassend– management economie en recht (14 procent). Ook de andere werknemers in deze functie zijn

voornamelijk afkomstig uit de clusters techniek of economie, hoewel ook een enkele psycholoog gesignaleerd is. De **ICT-consultant** kent in grote lijnen hetzelfde patroon: een nog grotere verscheidenheid aan studies blijkt mensen voor deze functie te kunnen klaarstomen. De meest voorkomende studies zijn echter informatica, economie, bedrijfskunde of een combinatie daarvan. Relatief vaak vinden we in deze functie universitair afgestudeerden.

In vergelijking met de ICT-consultants zijn de **ICT-specialisten** minder vaak uit het economische cluster afkomstig en (net als de 'overige automatiseerders') vaker uit de Hbo-elektrotechniek. De meeste werknemers in deze functie (19 procent) deden echter Hbo-hogere informatica & informatiekunde. **Product-managers** zijn weer duidelijk een homogenere groep: ruim een derde is van huis uit commercieel econoom, 12 procent universitair bedrijfskundige en 8 procent Hbo-technisch bedrijfskundige. Geen enkele beroepsgroep is echter zo specialistisch opgeleid als de **tandartsen**: zij zijn allen afkomstig uit dezelfde (universitaire) studie, tandheelkunde uiteraard.

In de nummer tien van onze top-12, de **netwerkprogrammeur**, valt op dat zowel de opleiding Hbo-sociaal pedagogische hulpverlening als de opleiding Hbo-beeldende kunst en vormgeving 8 procent van de instroom leveren. Voor deze mensen is de richting van de opleiding blijkbaar niet belangrijk geweest voor de uiteindelijke werkring. Overigens heeft wel gewoon 11 procent de Hbo-opleiding elektrotechniek, 12 procent bedrijfskundige informatica en 29 procent hogere informatica en informatiekunde afgerond. Ook bij de **docenten in het hoger onderwijs** valt op dat een grote groep een andere opleiding heeft gevolgd dan van te voren verwacht zou mogen worden. Twaalf procent studeerde op het Hbo beeldende kunst en vormgeving en liefst 28 procent deed de lerarenopleiding basisonderwijs. Overigens vormt deze laatste groep slechts een klein gedeelte (7 procent) van de totale uitstroom van die opleiding; de meeste afgestudeerden worden gewoon leraar basisonderwijs. Blijkbaar slagen anderen er in om binnen anderhalf jaar na afstuderen zich door bijscholing te kwalificeren als leraar voor het hoger onderwijs. De grootste verscheidenheid aan opleidingen komt voor bij de laatste functie uit onze top-12, de **dienstverlenende- en/of adviserende functie bij de overheid**. Liefst 56 verschillende opleidingen werden genoemd door onze respondenten. De meest voorkomende was, toch wel enigszins verrassend, Hbo-sociaal pedagogische hulpverlening, wat 16 procent van de werknemers heeft afgerond. Verder volgde 9 procent met succes de Hbo-opleiding maatschappelijk werk. In tegenstelling tot wat vaak beweerd wordt, is het dus met deze zogenaamde 'onnuttige' opleidingen wel degelijk mogelijk om in een goede functie terecht te komen, zij het meestal niet in het eigen vakgebied of op het eigen niveau.

Tabel 2.4 Opleiding naar functie

<u>Rayon-, area- of account manager</u>		<u>Financieel- of beleggingsanalist, -adviseur</u>		<u>Beleidsvoorbereidende functie overheid</u>	
<i>percentage bbo-ers</i>	80	<i>percentage bbo-ers</i>	62	<i>percentage bbo-ers</i>	32
commerciële economie	18	bedrijfseconomie	21	management economie en recht	12
facilitaire dienstverlening	9	commerciële economie	20	nederlands recht	11
hoger hotel onderwijs	7	economie	21	economie	10
bedrijfskunde	7			bestuurskunde	9
<u>Controller, treasurer</u>		<u>Overige automatiseringsfuncties</u>		<u>ICT consultant, -strateeg, -planner</u>	
<i>percentage bbo-ers</i>	61	<i>percentage bbo-ers</i>	71	<i>percentage bbo-ers</i>	54
bedrijfseconomie	39	management economie en recht	14	hogere informatica en informatiekunde	12
economie	26	elektrotechniek	12	bedrijfskundige informatica	9
		hogere informatica en informatiekunde	10	economie	12
		economie	9	bedrijfskunde	12
<u>ICT specialist, -professional</u>		<u>Product- of marketing manager</u>		<u>Tandarts</u>	
<i>percentage bbo-ers</i>	65	<i>percentage bbo-ers</i>	68	<i>percentage bbo-ers</i>	0
hogere informatica en informatiekunde	19	commerciële economie	36	tandheelkunde	100
elektrotechniek	15	bedrijfskunde	12		
<u>Netwerk-, internet-, intranetprogrammeur/ontwerper</u>		<u>Docent hoger onderwijs</u>		<u>Dienstverlenende en/of adviserende functie overheid</u>	
<i>percentage bbo-ers</i>	75	<i>percentage bbo-ers</i>	65	<i>percentage bbo-ers</i>	76
hogere informatica en informatiekunde	29	basisonderwijs	28	sociaal pedagogische hulpverlening	16
bedrijfskundige informatica	12	beeldende kunst en vormgeving	12	maatschappelijk werk en dienstverlening	9
elektrotechniek	11			sociaal juridische dienstverlening	7
sociaal pedagogische hulpverlening	8				
beeldende kunst en vormgeving	8				
		hbo-opleiding universitaire studie <i>Gemiddeld % bbo-ers is 72%</i>			

3 Het aanvangssalaris

Een belangrijke indicator van de heersende spanning op de arbeidsmarkt van hoger opgeleiden is het aanvangssalaris: het salaris dat zij verdienen bij toetreding op de arbeidsmarkt. Een ijzeren economische wet zegt dat alles wat schaars is en waar behoefte aan is, duur is. Thans zijn jonge hoger opgeleiden schaars en dat komt, zoals we zullen zien, sterk tot uitdrukking in het salaris dat hen wordt aangeboden. Als indicator voor het aanvangssalaris gebruiken we in dit onderzoek het netto maandloon dat respondenten aangeven te verdienen op een vergelijkbaar moment in hun carrière: gemiddeld ongeveer 20 maanden na afstuderen. Dat is het netto maandloon in de huidige baan op het moment van enquêteren. Voordelen van deze benadering zijn ten eerste dat voor elk cohort één peildatum wordt gehanteerd zodat geldontwaarding geen rol speelt en de lonen per cohort onderling vergelijkbaar zijn; en ten tweede dat het effect van 'onechte' eerste banen wordt geminimaliseerd.

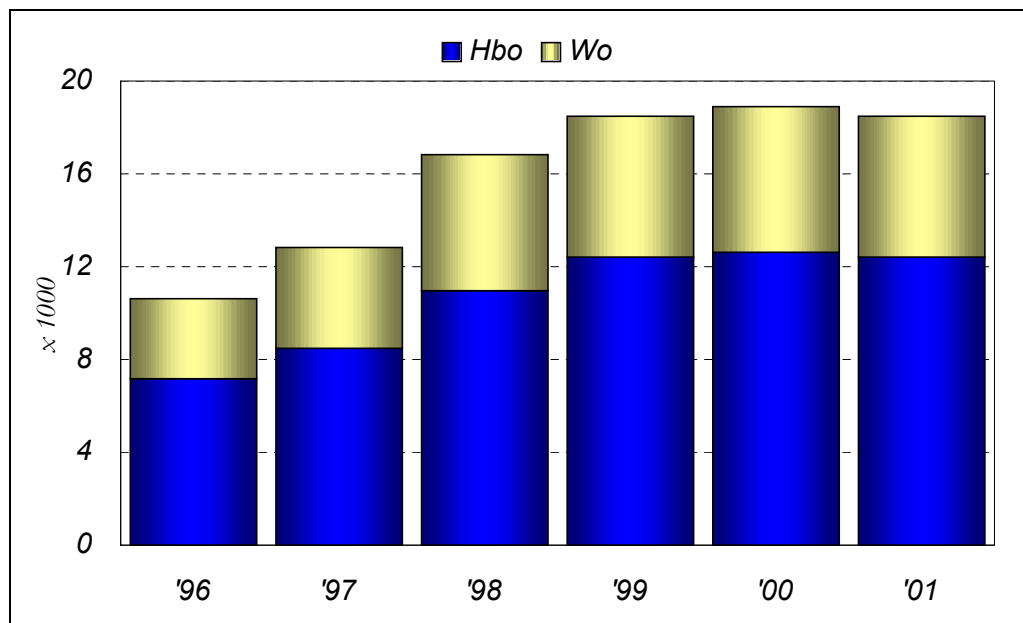
3.1 Ontwikkelingen in de tijd

Met Studie & Werk 2001 is een vijfde jaargang toegevoegd aan een reeks van onderzoeken die van start ging in 1997. We beschikken nu over de gegevens van vijf opeenvolgende cohorten van jonge academici op de arbeidsmarkt: de afgestudeerden van de circa 50 grootste studies van de studie jaren 94/95, 95/96, 96/97, 97/98 en 98/99. Het hoger beroepsonderwijs (Hbo) werd in de derde editie voor de eerste maal in het onderzoek betrokken. Van de afgestudeerde Hbo'ers hebben we informatie over alumni van de circa 50 grootste Hbo-opleidingen, die zijn afgestudeerd in de studie jaren 96/97, 97/98 en 98/99. Aan de hand van deze gegevens bestuderen we in dit hoofdstuk de ontwikkeling van de aanvangssalarissen van hoger opgeleiden in de achterliggende jaren, die in het teken stonden van grote tekorten aan hoger opgeleiden.

De schaarste van hoger opgeleiden blijkt ook uit de vacaturestellingen van Intermediair Arbeidsmarktanalyse, die aangeven dat het aantal openstaande vacatures voor zowel Hbo'ers als academici in 2000 naar recordhoogte steeg, zie Figuur 3.1. Het aantal openstaande vacatures in het eerste kwartaal van het jaar nam in de periode 1996-2000 toe van ruim 10 duizend tot bijna 19 duizend. In het voorjaar van 2001 wordt voor het eerst sinds jaren weer een lichte daling waargenomen. Tegen het licht van deze ontwikkelingen - en het feit dat het absolute aantal

afgestudeerde hoger opgeleiden per jaar ook nog eens licht daalde - mag worden verwacht dat effecten daarvan zichtbaar worden in de aanvangssalarissen.

Figuur 3.1 Totaal aantal vacatures voor hoger opgeleiden in het eerste kwartaal (1996-2001)

Bron: Intermediair Arbeidsmarktanalyse (2001)

In Tabel 3.1 worden de salarissen van de eerdere cohorten afgezet tegen het gemiddelde salaris van het meest recent onderzochte cohort. Uit de tabel blijkt dat de aanvangssalarissen de laatste jaren gestaag zijn toegenomen. De academicus van cohort 1994/1995 verdiende in januari 1997 gemiddeld f2.680 netto per maand. In januari 2001 bedroeg het netto maandsalaris van het cohort dat afstudeerde in studiejaar 1998/1999 gemiddeld f3.330. Daarbij zij opgemerkt dat ook verschillen in samenstelling van de cohorten in deze gemiddelden tot uitdrukking komen. De procentuele afwijkingen die naast de gemiddelden in de tabel worden weergegeven, zijn gebaseerd op een regressieanalyse, waarin *wel* voor populatieverschillen wordt gecorrigeerd. Dus let wel: de afwijkingen zijn zuivere effecten, terwijl de absolute verschillen tussen de cohortgemiddelden mede het gevolg zijn van verschillen in samenstelling van de cohorten. Ter illustratie: Uit de tabel blijkt dat het oudste cohort van academici f650 netto per maand minder verdiende dan het jongste cohort op hetzelfde moment in hun loopbaan. Dat is 20 procent ($=100 \times 650/3.330$) minder, waarvan 18 procent kan worden toegeschreven aan ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en inflatie, en de resterende 2 procent het gevolg is van verschillen in cohortsamenstelling.

Tabel 3.1 De ontwikkeling van aanvangssalarissen van hoger opgeleiden (netto per maand)

	Academici		Hbo'ers		CBS-Prijnsindex
	salaris	% afwijking	salaris	% afwijking	
Cohort 1998/1999	f3.330		f2.960		januari 2001: 100
Cohort 1997/1998	f3.130	-4%	f2.770	-4%	januari 2000: 96
Cohort 1996/1997	f3.000	-10%	f2.620	-11%	januari 1999: 94
Cohort 1995/1996	f2.760	-15%			januari 1998: 92
Cohort 1994/1995	f2.680	-18%			januari 1997: 90

Bron: Elsevier/SEO (2001)

De arbeidsmarkt maakt duidelijk onderscheid tussen werknemers met een universitaire achtergrond en werknemers met een hogere beroepsopleiding. Het gemiddelde netto maandsalaris van Hbo'ers is ongeveer f380 lager dan dat van academici. Het jongste cohort verdiende in januari 2001 gemiddeld f2960 netto per maand, het oudste cohort verdiende in januari 1999 beduidend minder: f2620. De procentuele afwijkingen ten opzichte van cohort 1998/1999 houden overigens gelijke tred met die van de academici. Daarbij zij opgemerkt dat de jaarlijkse uitstroom van het Hbo nagenoeg constant bleef, terwijl de uitstroom van de universiteiten fors daalde. Met andere woorden: de vraag naar afgestudeerden van het Hbo nam naar alle waarschijnlijkheid sterker toe dan de vraag naar pas afgestudeerde academici. Het is overigens niet uitgesloten dat een deel van de grote vraag naar Hbo'ers tot stand komt doordat werkgevers, door de krapte op het segment van academici, noodgedwongen het vizier op richten Hbo'ers.

Zetten we de ontwikkeling in de aanvangssalarissen af tegen de prijsontwikkeling aan de hand van een CBS-prijnsindexcijfer, dan zien we met name in de jaren 1997-1999 de aanvangssalarissen van hoger opgeleiden veel sneller stegen dan de prijzen. Sinds januari 2000 lijken de prijzen en salarissen gelijke tred te houden. De grootste stijgingen van de aanvangssalarissen nemen we waar in de periode van januari 1998 tot januari 2000.

We concluderen dat de schaarste van hoger opgeleiden in de afgelopen jaren niet alleen zichtbaar wordt in bijvoorbeeld het aantal openstaande vacatures, maar ook sterk tot uitdrukking komt in de aanvangssalarissen. Die stegen gemiddeld bijna twee keer zo snel als de prijzen.

3.2 Aanvangssalaris en opleiding

Het vergelijken van aanvangssalarissen van afgestudeerden van verschillende studierichtingen gaat zonder problemen wanneer we binnen één cohort de gemiddelden van studies met elkaar vergelijken. Het vergelijken van verschillende cohorten brengt echter wel problemen met zich mee. Ten eerste is altijd sprake van een zekere mate van geldontwaarding, die (meestal via CAO-

onderhandelingen) in de vorm van loonsverhogingen in een toename van het salaris tot uitdrukking komt. Ten tweede kan de situatie op de arbeidsmarkt op twee momenten dusdanig verschillen, dat op het ene moment meer wordt geboden voor een hoger opgeleide dan op andere. Een manier om inzicht te verkrijgen in de relatieve waarde – en de verandering daarvan – van het pakket van kennis en vaardigheden dat door opleidingen wordt meegegeven aan de alumni, is de lonen voor deze effecten te corrigeren. We doen dat door de aanvangssalarissen van de eerdere cohorten op te hogen aan de hand van de factoren die in Tabel 3.1 worden weergegeven onder ‘%-afwijking’. Aldus wordt in één keer gecorrigeerd voor inflatie en verschillen in algemene krapte op de deelmarkten voor academici en Hbo’ers. Feitelijk wordt dus voor elke respondent in de eerdere cohorten het salaris berekend alsof de arbeidsmarkt op het moment van enquêteren er qua spanning en prijspeil uitzag als in januari 2001. De verschillen in het gemiddelde aanvangssalaris behorend bij een opleiding die wij nu nog door de jaren heen waarnemen zijn het gevolg van:

- 1) mogelijke verschillen in de cohortpopulaties (de ene jaargang bevat soms betere studenten dan de andere); en
- 2) veranderingen in de schaarste van de pakketten van kennis en vaardigheden die de opleidingen vertegenwoordigen.

In Tabellen 3.2 en 3.3 wordt per studierichting het gecorrigeerde gemiddelde netto maandsalaris op het moment van enquêteren weergegeven. Soms ontbreekt er zo’n gemiddelde. In dat geval bleef de betreffende opleiding in dat cohort buiten de beschouwing van het onderzoek. In de meest rechtse kolom wordt onder de kop ‘lineaire trend’ aangegeven in welke richting en met welk bedrag per jaar het netto maandinkomen behorend bij de studie trendmatig veranderde. Een groot positief getal komt overeen met een verbetering van de relatieve arbeidsmarktpositie van de opleiding ten opzichte van de andere opleidingen, een groot negatief getal betekent een relatieve verslechtering van de positie. In het eerste geval spreken we in het vervolg van een verbeterde beloningspositie of arbeidsmarktrelevantie; in het laatste geval van een verslechtering daarvan. De studierichtingen zijn gesorteerd van hoog naar laag op netto maandsalaris van het jongste cohort (1998/1999).

De beloningspositie van Hbo-opleidingen

Uit Tabel 3.2 blijkt dat van alle Hbo-opleidingen de (bedrijfskundige) informatici het tegenwoordig het meest verdienen. Bovenaan de lijst zien we verder vooral technici (technische bedrijfskunde, elektrotechniek, werktuigbouwkunde), economen (commerciële economie, accountancy, logistiek & economie, bedrijfseconomie, fiscale economie). Onderaan de lijst staan

kunstenaars, diëtisten, sociale hulpverleners, logopedisten en musici. Zij verdienen gemiddeld meer dan f1000 netto per maand minder dan informatici. Het is duidelijk dat de kennis en vaardigheden opgedaan in vooral technische en economische Hbo-opleidingen het meeste waard zijn op de huidige arbeidsmarkt van hoger opgeleiden.

Kijken we naar de trendmatige verandering in het loon, dan blijken met name technische bedrijfskunde en hoger toeristisch & recreatief onderwijs het sterkst in de lift⁸. Sterke toename van het loon nemen we ook waar voor afgestudeerden van accountancy, communicatie, facilitaire dienstverlening, informatiedienstverlening en -management, en beeldende kunst & vormgeving.

Van 19 Hbo-opleidingen nam de relatieve waardering voor de aangeleerde kennis en vaardigheden op de arbeidsmarkt enigszins af. Daaronder vinden we veel lerarenopleidingen (alleen de leraren economie en lichamelijke opvoeding onttrekken zich aan de malaise), en dat is zeer opmerkelijk gezien het huidige grote tekort aan leerkrachten. Als we er even van uitgaan dat het merendeel van deze afgestudeerden ook daadwerkelijk in het onderwijs terecht komt, dan kan hieruit alleen maar worden geconcludeerd dat de geldelijke waardering voor het leraarsberoep in vergelijking met andere hogere beroepen ook in de laatste jaren steeds verder achterop raakte.

Overigens zij opgemerkt dat de verschuivingen in de relatieve arbeidsmarktpositie gering zijn. Ongeveer de helft van alle Hbo-opleidingen noteert een trendmatige verandering van -50, 0 of +50. Bovendien zijn de berekeningen gebaseerd op slechts drie metingen, waardoor een gereede kans aanwezig is dat gemeten effect niet geheel juist is.

Merk ten slotte op dat de trend door de totaalgemiddelden precies gelijk is aan nul. Het cohort dat afstudeerde in studiejaar 1997/1998 verdiende (gecorrigeerd) op het moment van afstuderen minder dan het eerste en laatste cohort. De verschillen kunnen deels worden toegeschreven aan toevallige kwaliteitsverschillen tussen de cohorten en deels aan de samenstelling van de steekproef (drie relatief goed betalende Hbo-opleidingen ontbreken in dat cohort).

⁸ Bij logopedie bedraagt de toename eveneens 150, maar die waarneming is gebaseerd op slechts twee cohorten en derhalve minder betrouwbaar.

Tabel 3.2 Het netto maandsalaris ca. 20 maanden na afstuderen, gecorrigeerd voor krapte-effecten en inflatie (Hbo-opleidingen; januari 2001)

	cohort 96/97	cohort 97/98	cohort 98/99	lineaire trend
Bedrijfskundige informatica	3500	3400	3650	0
Hogere informatica	3500	3350	3600	0
Commerciële economie	3300	3000	3450	-50
Technische bedrijfskunde	3150	3500	3300	150
Elektrotechniek	3300	3350	3250	0
Werktuigbouwkunde	3150		3250	50
Accountancy	3000	3150	3200	100
Logistiek en economie		3150	3200	50
Leraar Economie	3050	3050	3200	50
Bedrijfseconomie	3050	3100	3150	50
Fiscale economie			3150	
Opleiding management, economie en recht	3050	3000	3150	0
Milieukunde	2900	2750	3150	50
Opleiding kader gezondheidszorg	3550		3150	-200
Communicatie	2950	3050	3100	100
Hoger hotelonderwijs	3000	3050	3100	50
Small business en Retail Management		3350	3100	-250
Chemische technologie		3100	3100	0
Facilitaire dienstverlening	2800	2850	3050	100
Civiele techniek	3000	2950	3050	0
Personeel en arbeid	3050	2850	3050	-50
Veehouderij	2950	2650	3000	-100
Leraar basisonderwijs	3000	2850	3000	-50
Chemische laboratoriumopleiding	2900	2750	2950	-50
Agrarische bedrijfskunde	3100	3100	2950	-50
Informatiedienstverlening en - management	2800	2950	2950	100
International Business and Languages	2900	2950	2900	0
Hoger toeristisch en recreatief onderwijs	2600	2750	2900	150
Opleiding tot fysiotherapeut	2800	2650	2850	-50
Sociaal-juridische dienstverlening	2900	2800	2850	-50
Leraar Frans/Duits	2850	2700	2850	-50
Bouwkunde	2800	2900	2800	50
Leraar wis/natuur/scheikunde	3150	2800	2800	-250
Journalistiek en voorlichting	2900	2900	2750	-50
Land-, water- en milieubeheer/-technologie	3050	3100	2750	-100
Leraar aardrijkskunde/ geschiedenis	2800	2750	2750	-50
Leraar Nederlands	2850	2600	2700	-150
Opleiding voor ergotherapie		2500	2650	150
Maatschappelijk werk en dienstverlening	2600	2550	2650	0
Leraar lichamelijke oefening	2650	2750	2650	50
Opleiding tot verpleegkundige	2650	2600	2600	-50
Medische laboratoriumopleiding	2600	2600	2600	0
Culturele en maatschappelijke vorming	2550	2600	2600	50
Leraar Engels	2800	2850	2550	-50
Beeldende kunst en vormgeving	2250	2250	2500	100
Voeding en dietiek	2550	2600	2400	-50
Sociaal pedagogische hulpverlening	2350	2250	2400	0
Opleiding voor logopedie	2150	2300	2300	100
Muziek/ uitvoerend musicus	2250	2500	2200	50
TOTAAL gemiddeld	2940	2890	2960	0

Bron: Elsevier/SEO (2001)

Tabel 3.3 Het netto maandsalaris (in f) ca. 20 maanden na afstuderen gecorrigeerd voor krapte-effecten en inflatie (Wo-opleidingen; januari 2001)

	cohort 94/95	cohort 95/96	cohort 96/97	cohort 97/98	cohort 98/99	lineaire trend
Tandheelkunde		5300	5600	6250	6100	450
Elektrotechniek	3350	3700	3600	3600	4050	0
Fiscaal-juridische opleiding	4000	3750	3950	3700	4000	-150
Fiscale economie					3950	
Bedrijfskunde	3800	3550	3650	3650	3800	-100
Geneeskunde		3800	3650	3700	3750	-50
Bestuurskunde	3400	3550	3550	3500	3700	0
Werktuigbouwkunde	3550	3450	3700	3450	3650	-50
Econometrie	3750	3650	3650	3550	3650	-100
Farmacie	3550	3500		3600	3650	0
Technische Bedrijfskunde	3750	3800	3900	3800	3600	100
Economie	3550	3600	3550	3600	3550	0
Nederlands recht	3500	3300	3400	3400	3500	-50
Industrieel Ontwerpen			3450	3250	3450	-50
Notariele opleiding	3350	3450	3550	3200	3450	-50
Politicologie	3500	3300	3250	3300	3450	-100
(technische) Informatica	3550	3600	3700	3350	3400	-50
Sociaal-culturele wetenschappen			3400	3250	3350	-50
Communicatiewetenschap	3250	3250	3350	3400	3300	100
Civiele Techniek	3600	3550	3350	3450	3250	-50
Gezondheidswetenschappen	3400	3150	3250	2950	3250	-200
(technische) Natuurkunde	3000	3100	3050	2950	3200	-50
Bouwkunde	3150	3400	3250	3150	3200	0
Scheikundige Technologie	3300	3150	3450	3400	3200	100
Diergeneeskunde			3000		3200	100
Sociologie	3200	3550	3500	3250	3150	50
Sociale geografie en planologie	3150	3200	3050	3000	3150	-100
Onderwijskunde			3500	3250	3150	-200
Bedrijfscommunicatie letteren	3250	3200	3050	3050	3100	-100
Wijsbegeerte/Godgeleerdheid	2950	3400		3000	3100	0
(technische) Wiskunde	3150	3050	3250	3200	3050	50
Landgebruik	3150	3100	3100	2950	3050	-100
Geschiedenis	2950	2600	2900	2850	3000	-50
Engelse taal- en letterkunde	2700	2650	2800	2800	2950	50
Algemene letteren	3000	3000	2900	3000	2950	0
Kunstgeschiedenis en archeologie	2450	2700	2750	2400	2850	-50
Scheikunde	2850	2650	2900	2750	2850	0
Chemisch technologisch	3000	2950	3100	2900	2850	0
Psychologie	3000	2950	3000	2900	2850	0
Pedagogische wetenschappen	3050	2950	3100	2650	2850	-150
Nederlandse taal- en letterkunde	2750	2600	2900	2750	2800	50
Biomedische wetenschappen				2500	2750	250
Overige talen		2700	2750	2900	2650	100
Culturele antropologie			2600	2750	2600	50
Biologie	2700	2650	2700	2550	2500	-50
TOTAAL gemiddeld	3270	3250	3330	3260	3330	0

Bron: Elsevier/SEO (2001)

De beloningspositie van Wo-opleidingen

In Tabel 3.3 staan de Wo-opleidingen die in de afgelopen jaren in het onderzoek werden betrokken. Bovenaan de lijst vinden we de studies met de doorgaans sterke arbeidsmarktpositie. In zijn algemeenheid zijn dat economische, technische en medische studies. Ook na (fiscaal-) juridische opleidingen verdient de jonge academicus bovengemiddeld. Onder het gemiddelde verdienen de academici die een taal gestudeerd hebben, of een sociale of culturele wetenschap. Ook landbouwopleidingen (chemisch technologisch, landgebruik) en natuurwetenschappen (biologie, wiskunde, natuurkunde en scheikunde) vinden we terug in de lagere regionen van de tabel.

Tandheelkundigen hebben een uitzonderingspositie. Hun netto maandinkomen is verreweg het hoogst. Het jongste cohort van afgestudeerde tandartsen geeft aan gemiddeld f6100 netto per maand over te houden aan hun beroep. Het verschil met de nummer twee van de lijst is maar liefst ruim f2000 per maand. Vermoedelijk is dit het effect van kunstmatig – door een numerus fixus - in stand gehouden schaarste.

In de laatste kolom wordt de trendmatige verandering van de relatieve beloningspositie van de verschillende opleidingen weergegeven. Opmerkelijk is wederom de positie van tandartsen. Ze verdienen niet alleen het meest, in relatieve zin verbeterde hun positie in afgelopen jaren het sterkst. Andere studies waarvan de relatieve beloningspositie zich in de afgelopen jaren positief ontwikkelde zijn scheikundige technologie, technische bedrijfskunde, communicatiewetenschappen en overige talen.

Studies waarvan de beloning relatief minder werd zijn: bedrijfscommunicatie letteren, landgebruik, econometrie, bedrijfskunde, politicologie, sociale geografie en planologie, fiscaal-juridische opleiding, pedagogische wetenschappen en onderwijskunde. Opvallend is dat verbeteringen in de relatieve beloningspositie doorgaans zijn weggelegd voor studies die onder het gemiddelde worden beloond, terwijl veel verslechtingen worden waargenomen bij studies met bovengemiddelde maandsalarissen.

Statistische Bijlage

Leeswijzer voor de tabellenbijlage

De tabellenbijlage bestaat uit twee delen: één met tabellen van Hbo-opleidingen en één met tabellen van Wo-opleidingen. In elk deel bevat 25 tabellen waarin de volgende vijf hoofdthema's worden behandeld:

- sociaal economische kenmerken;
- opleiding;
- arbeidsmarktpositie;
- zoekgedrag en arbeidsmarktattitude;
- aansluiting studie en baan.

In beide delen zijn de tabellen synchroon genummerd. Dat wil zeggen dat elke tabel in het Hbo-deel dezelfde onderwerpen behandelt als die in het Wo-deel.

Hbo-tabellen

Tabel 1 Sociaal economische kenmerken: geslacht, in- en uitstroomleeftijd, etniciteit

	%	gemiddelde leeftijd		eticiteit		
		vrouw	in- stroom	uit- stroom	%allochtonen (subjectief)	%allochtonen (biza)
bedrijfseconomie	17%		18,6	22,7	3%	2%
commerciële economie	49%		19,1	23,1	6%	21%
bedrijfskundige informatica	13%		19,8	23,8	4%	11%
communicatie	77%		19,5	23,5	1%	6%
accountancy	33%		18,7	23,3	7%	3%
international business and languages	75%		18,9	22,8	5%	9%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	90%		18,9	22,8	1%	10%
hoger hotel onderwijs	63%		19,0	23,5	4%	6%
small business and retail management	29%		19,9	24,0	5%	10%
management economie en recht	45%		19,1	23,2	7%	8%
logistiek en economie	19%		18,9	23,0	1%	1%
facilitaire dienstverlening	63%		19,3	23,4	5%	6%
journalistiek en voorlichting	65%		19,5	23,9	0%	6%
bedrijfskader-opleiding	41%		21,3	23,5	10%	12%
fiscale economie	35%		20,8	24,6	5%	6%

personeel en arbeid	81%		19,7	23,5	3%	8%
culturele en maatschappelijke vorming	83%		19,6	23,6	9%	13%
maatschappelijk werk en dienstverlening	81%		19,7	23,6	11%	16%
sociaal pedagogische hulpverlening	97%		18,9	22,7	4%	10%
sociaal juridische dienstverlening	88%		20,3	24,0	10%	15%
informatiedienstverl. en -management	56%		19,7	23,8	2%	12%

medische laboratoriumopleiding	77%		18,3	22,3	3%	11%
verpleegkunde	94%		18,8	22,6	0%	1%
fysiotherapie	65%		19,4	23,4	2%	10%
logopedie	99%		18,8	22,8	2%	6%
voeding en diëtik	92%		18,8	22,8	1%	6%
ergotherapie	95%		19,1	23,0	5%	10%
gezondheidszorgkader-opleiding	88%		26,4	30,4	0%	13%

land, water en milieubeheer/kunde	45%		19,8	23,9	2%	5%
agrarische bedrijfskunde	32%		19,6	23,5	0%	9%
veehouderij	30%		18,8	22,9	0%	2%

basisonderwijs	86%		19,9	23,7	4%	6%
lichamelijke oefening	47%		18,5	22,9	2%	8%
aardrijkskunde en geschiedenis	41%		19,8	24,0	5%	10%
Nederlands	86%		19,3	23,6	2%	7%
Engels	83%		19,3	23,6	4%	11%
Frans / Duits	81%		19,2	23,3	11%	27%
algemene- en bedrijfseconomie	17%		19,8	24,0	0%	6%
wis- en natuurkunde	40%		20,3	24,3	4%	12%

beeldende kunst en vormgeving	63%		21,0	25,3	7%	15%
docerend en uitvoerend musicus	66%		20,9	26,6	2%	16%

chemische laboratoriumopleiding	45%		19,1	22,9	5%	7%
bouwkunde	25%		19,4	23,3	4%	13%
elektrotechniek	1%		19,8	23,6	7%	12%
civiele techniek	8%		19,1	23,1	3%	3%
chemische technologie	22%		19,7	23,7	4%	15%
hogere informatica en informatiekunde	10%		20,0	23,9	8%	12%
technische bedrijfskunde	38%		20,0	23,6	2%	7%
werktuigbouwkunde	6%		19,4	23,3	0%	4%
TOTAAL	56%		19,5	23,5	4%	9%

Tabel 2 Sociaal economische kenmerken: woonsituatie en huishoud inkomen

	thuis Wo- nend	uitwonend				huishoud- inkomen (netto p.m.)
		% alleen wonend	% met kind	gem. hhoud omvang	% 2 ver- dieners	
bedrijfseconomie	38%	61%	3%	1,4	28%	3.650
commerciële economie	21%	47%	2%	1,6	33%	4.250
bedrijfskundige informatica	36%	45%	7%	1,6	38%	4.500
communicatie	16%	45%	1%	1,6	36%	4.350
accountancy	36%	32%	8%	1,9	45%	4.500
international business and languages	23%	29%	2%	1,8	46%	4.700
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	20%	47%	2%	1,5	31%	4.000
hoger hotel onderwijs	6%	36%	0%	1,7	50%	4.800
small business and retail management	26%	36%	9%	1,7	52%	4.600
management economie en recht	19%	34%	0%	1,7	46%	4.400
logistiek en economie	15%	47%	2%	1,6	40%	4.100
facilitaire dienstverlening	15%	40%	1%	1,7	48%	4.350
journalistiek en voorlichting	4%	36%	7%	1,8	47%	4.350
bedrijfskader-opleiding	24%	43%	3%	1,7	43%	4.500
fiscale economie	13%	38%	8%	1,7	53%	4.750

personeel en arbeid	12%	34%	2%	1,7	42%	4.400
culturele en maatschappelijke vorming	11%	53%	4%	1,6	34%	3.550
maatschappelijk werk en dienstverlening	12%	42%	3%	1,6	42%	3.850
sociaal pedagogische hulpverlening	11%	37%	5%	1,7	48%	3.850
sociaal juridische dienstverlening	13%	42%	7%	1,7	50%	4.450
informatiedienstverl. en -management	22%	47%	4%	1,6	40%	4.000

medische laboratoriumopleiding	8%	47%	3%	1,6	45%	3.900
verpleegkunde	22%	35%	2%	1,7	59%	4.550
fysiotherapie	12%	41%	0%	1,6	47%	4.750
logopedie	13%	39%	3%	1,6	49%	4.000
voeding en diëtiëk	13%	42%	1%	1,7	34%	3.600
ergotherapie	8%	37%	1%	1,7	36%	3.900
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	21%	29%	2,1	71%	5.750

land, water en milieubeheer/kunde	13%	39%	4%	1,7	41%	4.300
agrarische bedrijfskunde	32%	37%	8%	1,8	53%	4.350
veehouderij	48%	33%	4%	1,7	33%	4.200

basisonderwijs	14%	26%	10%	1,9	43%	4.450
lichamelijke oefening	20%	45%	2%	1,6	43%	3.850
aardrijkskunde en geschiedenis	17%	27%	8%	1,9	48%	4.200
Nederlands	7%	38%	3%	1,7	58%	4.450
Engels	11%	39%	5%	1,7	44%	4.100
Frans / Duits	14%	38%	3%	1,7	41%	3.900
algemene- en bedrijfseconomie	19%	40%	2%	1,7	40%	4.300
wis- en natuurkunde	14%	27%	11%	2,0	50%	4.200

beeldende kunst en vormgeving	5%	57%	7%	1,6	20%	3.200
docerend en uitvoerend musicus	9%	44%	8%	1,7	16%	3.300

chemische laboratoriumopleiding	17%	52%	6%	1,5	34%	3.900
bouwkunde	31%	41%	4%	1,6	39%	3.900
elektrotechniek	35%	36%	14%	1,8	40%	4.300
civiele techniek	30%	46%	4%	1,6	38%	4.050
chemische technologie	22%	48%	7%	1,8	31%	3.900
hogere informatica en informatiekunde	35%	38%	3%	1,7	24%	4.050
technische bedrijfskunde	21%	42%	2%	1,7	39%	4.200
werktuigbouwkunde	40%	32%	3%	1,7	36%	4.400
TOTAAL	20%	40%	4%	1,7	40%	4.150

Tabel 3 Sociaal economische achtergrond: opleidingsniveau en huishoudinkomen van de ouders

	opleidingsniveau van de ouders			bruto jaarinkomen van de ouders	
	% middel- baar of lager	% Hbo	% universiteit	gem. (x f1.000)	% > f100.000
bedrijfseconomie	72%	26%	2%	8,8	33%
commerciële economie	65%	26%	10%	79,7	32%
bedrijfskundige informatica	54%	35%	11%	80,2	17%
communicatie	50%	33%	17%	80,6	29%
accountancy	69%	22%	8%	72,5	17%
international business and languages	70%	21%	10%	80,0	30%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	66%	27%	7%	73,4	21%
hoger hotel onderwijs	43%	38%	19%	91,7	46%
small business and retail management	62%	29%	10%	91,3	48%
management economie en recht	68%	27%	4%	85,2	38%
logistiek en economie	67%	19%	14%	79,2	26%
facilitaire dienstverlening	58%	25%	17%	82,5	37%
journalistiek en voorlichting	55%	30%	15%	81,3	27%
bedrijfskader-opleiding	68%	26%	6%	74,6	24%
fiscale economie	67%	23%	10%	77,8	26%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	56%	38%	5%	80,1	27%
culturele en maatschappelijke vorming	62%	28%	9%	65,4	9%
maatschappelijk werk en dienstverlening	62%	29%	10%	70,3	13%
sociaal pedagogische hulpverlening	68%	27%	5%	61,8	5%
sociaal juridische dienstverlening	70%	23%	7%	67,6	13%
informatiedienstverl. en -management	72%	17%	10%	70,3	17%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	69%	25%	6%	68,8	19%
verpleegkunde	61%	27%	12%	66,5	12%
fysiotherapie	49%	29%	22%	77,1	27%
logopedie	52%	34%	14%	71,4	19%
voeding en diëtiëk	56%	33%	11%	75,0	18%
ergotherapie	58%	27%	14%	68,1	10%
gezondheidszorgkader-opleiding	80%	20%	0%	70,8	25%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	64%	25%	11%	69,4	14%
agrarische bedrijfskunde	65%	27%	7%	70,2	14%
veehouderij	77%	17%	6%	64,6	13%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	64%	28%	8%	62,9	8%
lichamelijke oefening	52%	45%	3%	74,5	20%
aardrijkskunde en geschiedenis	53%	27%	19%	75,2	21%
Nederlands	49%	37%	14%	72,7	19%
Engels	67%	26%	7%	70,5	15%
Frans / Duits	61%	22%	17%	66,9	3%
algemene- en bedrijfseconomie	66%	23%	11%	78,3	28%
wis- en natuurkunde	53%	29%	18%	72,6	19%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	42%	36%	22%	71,1	18%
docerend en uitvoerend musicus	49%	33%	18%	70,9	16%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	74%	18%	8%	69,3	14%
bouwkunde	63%	29%	8%	76,6	25%
elektrotechniek	75%	23%	2%	63,9	10%
civiele techniek	74%	15%	11%	68,4	14%
chemische technologie	57%	36%	8%	70,0	19%
hogere informatica en informatiekunde	69%	24%	8%	76,2	25%
technische bedrijfskunde	54%	25%	21%	87,6	38%
werktuigbouwkunde	64%	26%	11%	83,4	34%
TOTAAL	62%	28%	10%	74,3	22%

Tabel 4 Opleiding: gemiddelde eindexamencijfer en samenstelling vakkenpakket, academici met hoogste vooropleiding havo of vwo

	vakkenpakket			eindexamencijfers			
	% alpha	% bèta	% gamma	alfa	bèta	gamma	totaal
bedrijfseconomie	39%	26%	35%	6,5	7,2	7,0	6,8
commerciële economie	47%	20%	33%	6,9	6,6	6,9	6,8
bedrijfskundige informatica	40%	27%	34%	6,8	6,8	7,0	6,8
communicatie	51%	16%	33%	6,9	6,5	6,7	6,7
accountancy	42%	23%	35%	6,6	7,2	7,3	6,9
international business and languages	56%	14%	30%	7,1	6,7	6,7	6,9
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	53%	17%	30%	7,1	6,8	6,8	6,8
hoger hotel onderwijs	49%	17%	34%	6,7	6,7	6,7	6,7
small business and retail management	47%	21%	33%	6,6	6,5	6,6	6,6
management economie en recht	44%	20%	36%	6,8	6,9	6,8	6,8
logistiek en economie	41%	33%	26%	6,6	6,7	6,8	6,6
facilitaire dienstverlening	47%	22%	31%	6,7	6,8	6,7	6,6
journalistiek en voorlichting	53%	14%	33%	7,1	6,7	6,9	6,9
bedrijfskader-opleiding	44%	30%	26%	6,6	7,0	7,3	6,8
fiscale economie	42%	28%	30%	6,7	6,8	6,9	6,8
personeel en arbeid	48%	18%	34%	6,7	6,5	6,6	6,6
culturele en maatschappelijke vorming	51%	20%	29%	6,6	6,5	6,4	6,5
maatschappelijk werk en dienstverlening	47%	22%	30%	6,8	6,3	6,5	6,5
sociaal pedagogische hulpverlening	48%	30%	22%	6,7	6,6	6,4	6,5
sociaal juridische dienstverlening	50%	18%	33%	6,8	6,5	6,5	6,6
informatiedienstverl. en -management	51%	16%	33%	6,8	6,6	6,5	6,6
medische laboratoriumopleiding	36%	59%	5%	6,6	6,7	6,9	6,7
verpleegkunde	42%	41%	17%	6,6	6,6	6,6	6,5
fysiotherapie	41%	43%	16%	6,7	6,6	6,6	6,6
logopedie	49%	28%	22%	6,9	6,8	6,7	6,7
voeding en diëtiëk	40%	43%	17%	6,8	6,6	6,9	6,7
ergotherapie	42%	42%	17%	6,8	6,5	6,7	6,7
gezondheidszorgkader-opleiding	46%	38%	16%	6,7	6,6	7,2	6,8
land, water en milieubeheer/kunde	36%	52%	12%	6,7	6,8	6,9	6,7
agrarische bedrijfskunde	39%	37%	24%	6,7	6,7	6,9	6,7
veehouderij	34%	55%	11%	6,5	7,1	7,3	6,9
basisonderwijs	49%	24%	27%	6,7	6,7	6,7	6,7
lichamelijke oefening	42%	38%	20%	6,5	6,3	6,6	6,5
aardrijkskunde en geschiedenis	45%	19%	36%	6,9	6,6	7,1	6,8
Nederlands	53%	15%	32%	7,0	6,5	6,3	6,7
Engels	53%	16%	31%	7,4	6,8	6,6	6,9
Frans / Duits	57%	13%	30%	7,2	6,5	6,7	6,8
algemene- en bedrijfseconomie	41%	25%	34%	6,4	6,5	6,6	6,4
wis- en natuurkunde	36%	49%	15%	6,5	7,2	6,8	6,8
beeldende kunst en vormgeving	46%	28%	27%	7,0	6,7	6,9	6,8
docerend en uitvoerend musicus	51%	29%	20%	7,2	7,0	7,1	7,1
chemische laboratoriumopleiding	34%	58%	8%	6,6	6,9	6,7	6,8
bouwkunde	37%	49%	14%	6,4	6,7	6,8	6,5
elektrotechniek	36%	48%	16%	6,4	6,9	6,9	6,8
civiele techniek	35%	50%	16%	6,4	6,9	7,0	6,7
chemische technologie	36%	53%	11%	6,6	7,1	7,1	6,9
hogere informatica en informatiekunde	37%	44%	19%	6,7	7,0	7,0	6,9
technische bedrijfskunde	39%	40%	20%	6,6	6,6	6,9	6,7
werktuigbouwkunde	37%	47%	16%	6,5	7,0	6,9	6,8
TOTAAL	44%	30%	26%	6,7	6,7	6,8	6,7

Tabel 5 Opleiding: leerwegen naar de universiteit

	leerwegen							
	1	2	3	4	5	6	7	8
bedrijfseconomie	0%	5%	7%	30%	21%	5%	26%	5%
commerciële economie	2%	14%	12%	17%	15%	3%	36%	2%
bedrijfskundige informatica	2%	24%	4%	22%	7%	4%	33%	2%
communicatie	1%	12%	6%	36%	9%	1%	30%	4%
accountancy	2%	7%	5%	21%	12%	9%	41%	3%
international business and languages	0%	11%	2%	29%	11%	6%	37%	5%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	0%	9%	6%	31%	7%	3%	42%	1%
hoger hotel onderwijs	0%	6%	2%	14%	0%	10%	68%	0%
small business and retail management	2%	36%	5%	24%	19%	3%	9%	2%
management economie en recht	3%	13%	4%	23%	17%	4%	35%	1%
logistiek en economie	0%	14%	7%	33%	9%	1%	31%	4%
facilitaire dienstverlening	3%	18%	10%	39%	6%	4%	16%	4%
journalistiek en voorlichting	0%	7%	22%	33%	2%	4%	30%	2%
bedrijfskader-opleiding	6%	31%	4%	21%	19%	4%	10%	4%
fiscale economie	0%	16%	2%	16%	11%	7%	39%	11%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	3%	21%	13%	30%	0%	1%	27%	4%
culturele en maatschappelijke vorming	6%	22%	6%	47%	0%	0%	16%	2%
maatschappelijk werk en dienstverlening	3%	23%	14%	39%	3%	3%	15%	0%
sociaal pedagogische hulpverlening	7%	23%	10%	43%	0%	1%	15%	1%
sociaal juridische dienstverlening	7%	26%	13%	26%	7%	1%	16%	1%
informatiedienstverl. en -management	2%	11%	21%	47%	2%	5%	7%	5%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	0%	8%	10%	47%	5%	3%	27%	0%
verpleegkunde	8%	10%	11%	41%	0%	2%	27%	2%
fysiotherapie	2%	5%	20%	36%	0%	4%	31%	1%
logopedie	0%	9%	8%	41%	0%	3%	38%	1%
voeding en diëtiëk	2%	7%	18%	39%	2%	0%	30%	1%
ergotherapie	4%	10%	11%	37%	0%	4%	35%	0%
gezondheidszorgkader-opleiding	13%	20%	7%	53%	0%	0%	7%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	8%	29%	16%	22%	6%	4%	16%	0%
agrarische bedrijfskunde	8%	16%	14%	30%	16%	2%	14%	0%
veehouderij	6%	19%	6%	40%	4%	2%	23%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	2%	9%	20%	41%	0%	2%	23%	2%
lichamelijke oefening	2%	4%	14%	39%	2%	9%	29%	2%
aardrijkskunde en geschiedenis	0%	5%	34%	37%	5%	8%	8%	2%
Nederlands	0%	7%	21%	48%	5%	5%	14%	0%
Engels	0%	7%	11%	72%	4%	4%	0%	2%
Frans / Duits	3%	0%	32%	30%	5%	0%	27%	3%
algemene- en bedrijfseconomie	2%	16%	6%	20%	14%	6%	34%	2%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
wis- en natuurkunde	2%	13%	15%	35%	0%	2%	33%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	6%	6%	12%	35%	8%	4%	27%	2%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
docerend en uitvoerend musicus	0%	6%	12%	37%	4%	4%	38%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	1%	21%	13%	37%	8%	4%	15%	1%
bouwkunde	14%	25%	8%	25%	5%	8%	15%	2%
elektrotechniek	13%	38%	8%	16%	11%	0%	16%	0%
civiele techniek	0%	16%	7%	27%	7%	6%	37%	0%
chemische technologie	6%	18%	12%	27%	0%	6%	31%	0%
hogere informatica en informatiekunde	10%	19%	10%	23%	4%	6%	21%	6%
technische bedrijfskunde	2%	16%	7%	35%	7%	5%	25%	2%
werktuigbouwkunde	3%	25%	0%	19%	16%	8%	27%	2%
TOTAAL	4%	15%	10%	31%	7%	4%	26%	2%
1= Lbo → Mbo → Hbo					5= Havo → Mbo → Hbo			
2= Mavo → Mbo → Hbo					6= Havo → Vwo → Hbo			
3= Mavo → Havo → Hbo					7= Vwo → Hbo			
4= Havo → Hbo					8= Overige			

Tabel 6 Opleiding: studiekeuzemotivatie en gemiddelde tentamencijfers voor vooropleiding havo/vwo

	studiekeuzemotivatie				tentamencijfers	
	altijd al willen doen	interessant vakgebied	arbeidsmarkt perspectieven	ander motief	havo	vwo
bedrijfseconomie	2%	47%	32%	19%	6,6	6,9
commerciële economie	8%	68%	14%	10%	6,9	7,1
bedrijfskundige informatica	9%	60%	21%	11%	6,8	7,1
communicatie	5%	71%	4%	20%	7,0	7,1
accountancy	6%	55%	23%	15%	6,8	6,7
international business and languages	3%	58%	15%	24%	6,8	7,1
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	14%	73%	0%	13%	6,8	7,0
hoger hotel onderwijs	22%	33%	24%	20%	6,5	7,1
small business and retail management	8%	61%	18%	14%	7,1	6,7
management economie en recht	4%	55%	15%	26%	6,7	6,9
logistiek en economie	3%	78%	12%	7%	6,6	7,1
facilitaire dienstverlening	0%	49%	12%	39%	6,8	7,1
journalistiek en voorlichting	30%	52%	2%	16%	6,9	7,4
bedrijfskader-opleiding	0%	22%	36%	42%	7,0	6,8
fiscale economie	8%	48%	21%	24%	6,5	7,0
personeel en arbeid	3%	84%	3%	11%	7,1	7,3
culturele en maatschappelijke vorming	2%	63%	2%	33%	7,1	7,5
maatschappelijk werk en dienstverlening	11%	68%	0%	21%	7,0	7,5
sociaal pedagogische hulpverlening	12%	67%	1%	20%	7,1	7,4
sociaal juridische dienstverlening	4%	68%	8%	20%	7,0	7,4
informatiedienstverl. en -management	2%	75%	10%	13%	6,8	7,1
medische laboratoriumopleiding	9%	75%	2%	14%	7,0	7,3
verpleegkunde	18%	56%	4%	22%	6,9	7,3
fysiotherapie	14%	72%	1%	13%	6,9	7,0
logopedie	5%	79%	1%	15%	7,0	7,5
voeding en diëtiëk	3%	81%	1%	14%	6,9	7,3
ergotherapie	7%	76%	7%	10%	7,2	7,3
gezondheidszorgkader-opleiding	20%	73%	7%	0%	7,1	7,0
land, water en milieubeheer/kunde	7%	72%	5%	16%	6,8	7,4
agrarische bedrijfskunde	5%	70%	12%	12%	6,9	7,1
veehouderij	46%	25%	5%	23%	6,8	7,1
basisonderwijs	41%	38%	7%	14%	7,0	7,8
lichamelijke oefening	29%	37%	3%	31%	6,9	7,1
aardrijkskunde en geschiedenis	17%	58%	2%	23%	7,1	7,3
Nederlands	9%	51%	5%	35%	7,1	7,4
Engels	9%	33%	7%	51%	7,2	
Frans / Duits	7%	29%	17%	46%	7,2	7,5
algemene- en bedrijfseconomie	6%	66%	9%	19%	6,9	7,2
wis- en natuurkunde	7%	51%	5%	37%	6,9	7,4
beeldende kunst en vormgeving	58%	27%	0%	15%	7,3	7,5
docerend en uitvoerend musicus	54%	20%	0%	26%	7,5	7,9
chemische laboratoriumopleiding	10%	69%	2%	19%	6,9	7,1
bouwkunde	18%	55%	13%	13%	6,9	6,9
elektrotechniek	23%	58%	10%	9%	6,9	7,0
civiele techniek	7%	73%	11%	9%	6,9	7,1
chemische technologie	8%	68%	6%	19%	6,9	7,3
hogere informatica en informatiekunde	15%	58%	19%	8%	7,0	7,4
technische bedrijfskunde	2%	64%	13%	21%	6,9	7,1
werktuigbouwkunde	12%	59%	11%	18%	6,8	7,1
TOTAAL	15%	57%	10%	18%	6,9	7,2

Tabel 7 Opleiding: werkervaring, onbetaald werk, studentenvereniging en bestuurlijke ervaring

	werkervaring		andere activiteiten	
	tijdens studie	duaal leer-traject	lid studenten-vereniging	bestuurlijke ervaring
bedrijfseconomie	71%	2%	17%	34%
commerciële economie	59%	2%	40%	35%
bedrijfskundige informatica	59%	0%	35%	39%
communicatie	66%	1%	38%	26%
accountancy	62%	2%	15%	29%
international business and languages	75%	0%	20%	22%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	73%	3%	38%	30%
hoger hotel onderwijs	68%	4%	74%	47%
small business and retail management	78%	5%	41%	52%
management economie en recht	57%	0%	48%	27%
logistiek en economie	63%	3%	36%	38%
facilitaire dienstverlening	70%	1%	33%	41%
journalistiek en voorlichting	75%	0%	25%	33%
bedrijfskader-opleiding	65%	2%	20%	33%
fiscale economie	63%	0%	39%	27%
-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	70%	7%	19%	30%
culturele en maatschappelijke vorming	70%	2%	9%	23%
maatschappelijk werk en dienstverlening	73%	9%	8%	26%
sociaal pedagogische hulpverlening	72%	2%	4%	21%
sociaal juridische dienstverlening	71%	0%	8%	19%
informatiedienstverl. en -management	72%	3%	28%	38%
-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	48%	2%	27%	30%
verpleegkunde	93%	12%	16%	28%
fysiotherapie	63%	2%	28%	29%
logopedie	63%	0%	19%	26%
voeding en diëtik	63%	5%	9%	20%
ergotherapie	64%	7%	13%	20%
gezondheidszorgkader-opleiding	75%	19%	19%	19%
-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	49%	0%	40%	46%
agrarische bedrijfskunde	70%	2%	46%	40%
veehouderij	85%	0%	55%	49%
-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	59%	0%	14%	33%
lichamelijke oefening	80%	2%	22%	47%
aardrijkskunde en geschiedenis	63%	2%	14%	43%
Nederlands	70%	2%	14%	30%
Engels	70%	4%	13%	24%
Frans / Duits	56%	3%	11%	24%
algemene- en bedrijfseconomie	66%	2%	21%	47%
wis- en natuurkunde	61%	2%	24%	37%
-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	73%	0%	10%	20%
docerend en uitvoerend musicus	93%	0%	11%	27%
-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	64%	0%	25%	33%
bouwkunde	85%	4%	19%	33%
elektrotechniek	68%	2%	15%	38%
civiele techniek	73%	3%	33%	41%
chemische technologie	60%	2%	34%	38%
hogere informatica en informatiekunde	71%	0%	21%	31%
technische bedrijfskunde	57%	2%	39%	48%
werktuigbouwkunde	65%	3%	23%	30%
TOTAAL	68%	3%	23%	32%

Tabel 8 Opleiding: studieduur, verkort programma, studieschuld, oordeel over de studie

	% verkort programma	studieduur (onverkort)		studieschuld		oordeel kwaliteit studie
		gemiddeld	s.d.	% geen schuld	gem. (mits >0)	
bedrijfseconomie	2%	4,3	0,6	81%	8.550	6,7
commerciële economie	2%	4,3	0,6	73%	16.350	6,8
bedrijfskundige informatica	7%	4,3	0,8	70%	15.800	6,9
communicatie	0%	4,1	0,8	79%	11.900	6,6
accountancy	0%	4,8	1,1	78%	11.250	6,8
international business and languages	2%	4,2	0,6	75%	10.900	6,8
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	1%	4,2	0,3	73%	13.250	6,8
hoger hotel onderwijs	2%	4,7	1,2	54%	11.650	7,2
small business and retail management	2%	4,4	1,2	67%	12.450	7,0
management economie en recht	0%	4,3	0,7	73%	10.550	7,0
logistiek en economie	7%	4,4	0,8	71%	13.250	6,9
facilitaire dienstverlening	1%	4,3	0,6	79%	17.050	6,9
journalistiek en voorlichting	4%	4,8	1,4	58%	8.400	6,3
bedrijfskader-opleiding	96%	3,1	1,6	55%	12.300	6,9
fiscale economie	19%	4,3	0,6	76%	18.400	6,9

personeel en arbeid	4%	4,1	0,5	69%	10.950	6,7
culturele en maatschappelijke vorming	4%	4,2	0,6	68%	14.950	6,2
maatschappelijk werk en dienstverlening	1%	4,1	0,7	68%	17.150	6,4
sociaal pedagogische hulpverlening	7%	4,1	0,5	74%	17.100	6,7
sociaal juridische dienstverlening	13%	4,1	0,7	67%	13.450	6,9
informatiedienstverl. en -management	0%	4,3	0,6	56%	12.400	6,5

medische laboratoriumopleiding	0%	4,2	0,6	83%	10.450	6,9
verpleegkunde	12%	4,2	0,7	78%	11.350	6,6
fysiotherapie	1%	4,3	0,7	76%	14.800	6,7
logopedie	4%	4,3	0,8	75%	12.200	6,8
voeding en diëtik	0%	4,2	0,5	84%	11.000	6,5
ergotherapie	2%	4,1	0,3	77%	7.350	6,8
gezondheidszorkader-opleiding	0%	3,9	0,6	56%	7.300	7,0

land, water en milieubeheer/kunde	2%	4,4	1,1	70%	17.350	6,9
agrarische bedrijfskunde	7%	4,2	0,8	79%	15.500	7,0
veehouderij	0%	4,3	1,0	85%	20.750	7,1

basisonderwijs	6%	4,1	0,6	84%	12.400	6,9
lichamelijke oefening	2%	4,5	1,0	70%	18.150	6,6
aardrijkskunde en geschiedenis	8%	4,5	0,9	57%	9.850	6,7
Nederlands	0%	4,5	0,8	49%	11.150	6,4
Engels	4%	4,4	0,8	61%	15.850	6,3
Frans / Duits	3%	4,4	0,7	78%	9.150	6,2
algemene- en bedrijfseconomie	2%	4,5	1,0	70%	13.650	6,5
wis- en natuurkunde	8%	4,5	1,0	75%	22.450	6,5

beeldende kunst en vormgeving	2%	4,4	0,9	52%	13.700	6,6
docerend en uitvoerend musicus	4%	6,0	1,4	43%	18.800	7,0

chemische laboratoriumopleiding	12%	4,2	0,9	77%	13.850	6,8
bouwkunde	4%	4,2	0,6	76%	13.650	6,5
elektrotechniek	7%	4,0	0,9	79%	10.950	7,0
civiele techniek	3%	4,2	0,7	80%	11.350	6,5
chemische technologie	7%	4,3	0,7	61%	14.400	6,8
hogere informatica en informatiekunde	12%	4,3	1,1	77%	18.150	7,1
technische bedrijfskunde	25%	4,2	0,6	75%	10.500	6,9
werktuigbouwkunde	11%	4,1	0,8	76%	10.950	7,1
TOTAAL	6%	4,3	3,1	72%	13.450	6,8

Tabel 9 Arbeidsmarktpositie: situatie na gemiddeld 1½ jaar en het aantal banen

	huidige situatie						aantal banen			
	eig/fam bedr	loon- dienst	aio/ oio	stude- rend	werk- zknd	an- ders	0	1	2	>2
bedrijfseconomie	0%	79%	0%	11%	0%	11%	10%	52%	31%	7%
commerciële economie	2%	68%	0%	27%	2%	2%	25%	27%	37%	11%
bedrijfskundige informatica	2%	83%	0%	4%	0%	11%	4%	63%	30%	2%
communicatie	1%	66%	1%	17%	1%	13%	11%	38%	40%	11%
accountancy	2%	75%	0%	7%	0%	17%	7%	73%	13%	7%
international business and languages	0%	83%	0%	11%	2%	5%	8%	41%	30%	22%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	4%	68%	0%	14%	4%	9%	11%	31%	31%	26%
hoger hotel onderwijs	2%	76%	0%	16%	2%	4%	15%	30%	39%	17%
small business and retail management	8%	71%	0%	13%	0%	8%	10%	41%	38%	11%
management economie en recht	1%	65%	0%	20%	0%	14%	11%	48%	36%	5%
logistiek en economie	1%	75%	0%	17%	0%	7%	15%	44%	33%	8%
facilitaire dienstverlening	1%	81%	0%	15%	0%	2%	12%	30%	37%	21%
journalistiek en voorlichting	0%	65%	0%	13%	2%	21%	6%	33%	38%	23%
bedrijfskader-opleiding	4%	82%	0%	6%	4%	4%	4%	41%	39%	16%
fiscale economie	0%	82%	0%	2%	0%	16%	0%	61%	23%	16%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	0%	77%	0%	15%	0%	8%	9%	39%	36%	15%
culturele en maatschappelijke vorming	4%	66%	0%	6%	6%	19%	6%	45%	34%	15%
maatschappelijk werk en dienstverlening	1%	79%	0%	4%	5%	10%	8%	31%	37%	24%
sociaal pedagogische hulpverlening	0%	81%	0%	6%	1%	12%	7%	37%	33%	22%
sociaal juridische dienstverlening	0%	63%	0%	13%	3%	22%	17%	40%	26%	17%
informatiedienstverl. en -management	0%	78%	0%	12%	3%	7%	7%	31%	34%	29%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	2%	83%	2%	11%	0%	3%	13%	55%	22%	11%
verpleegkunde	0%	78%	0%	7%	0%	15%	6%	51%	34%	9%
fysiotherapie	2%	70%	1%	7%	1%	18%	5%	22%	18%	55%
logopedie	5%	68%	0%	4%	3%	20%	5%	30%	22%	43%
voeding en diëtiëk	2%	65%	0%	18%	2%	13%	17%	33%	20%	30%
ergotherapie	1%	80%	0%	6%	2%	11%	5%	31%	32%	32%
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	88%	0%	0%	0%	13%	0%	13%	25%	63%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	2%	83%	0%	9%	0%	6%	5%	43%	34%	18%
agrarische bedrijfskunde	2%	88%	0%	7%	0%	4%	5%	47%	39%	9%
veehouderij	19%	64%	0%	4%	0%	13%	2%	60%	26%	11%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	0%	84%	0%	4%	0%	12%	6%	62%	18%	14%
lichamelijke oefening	0%	65%	0%	15%	5%	15%	12%	52%	25%	12%
aardrijkskunde en geschiedenis	0%	76%	0%	10%	0%	15%	6%	41%	32%	21%
Nederlands	0%	81%	0%	5%	0%	14%	0%	56%	21%	23%
Engels	0%	65%	0%	22%	0%	13%	15%	43%	30%	11%
Frans / Duits	0%	81%	0%	5%	0%	14%	5%	51%	38%	5%
algemene- en bedrijfseconomie	2%	77%	0%	12%	2%	8%	9%	53%	26%	11%
wis- en natuurkunde	0%	81%	0%	8%	0%	12%	8%	50%	35%	8%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	12%	37%	0%	7%	0%	44%	8%	53%	27%	12%
docerend en uitvoerend musicus	13%	23%	0%	5%	2%	57%	7%	54%	23%	16%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	0%	80%	0%	14%	1%	5%	13%	43%	35%	10%
bouwkunde	3%	69%	0%	11%	0%	17%	10%	57%	31%	3%
elektrotechniek	1%	94%	0%	0%	0%	4%	0%	67%	27%	6%
civiele techniek	0%	74%	0%	12%	0%	14%	14%	49%	32%	5%
chemische technologie	2%	63%	0%	20%	2%	13%	15%	48%	28%	9%
hogere informatica en informatiekunde	4%	84%	0%	6%	0%	6%	4%	63%	25%	8%
technische bedrijfskunde	0%	80%	0%	11%	0%	9%	5%	55%	32%	7%
werktuigbouwkunde	3%	83%	0%	11%	2%	2%	7%	58%	25%	9%
TOTAAL	2%	74%	0%	11%	1%	13%	9%	46%	30%	14%

Tabel 10a Arbeidsmarktpositie: dienstverband eerste baan na afstuderen

	dienstverband eerste baan							
	tijdelijk met uit-		tij- delijk	zelf- stan- dig	free- lance	uitzendkracht		de- tach- bureau
	vast	zicht vast				(tijdelijk)	(vast)	
bedrijfseconomie	56%	20%	14%	0%	0%	6%	2%	2%
commerciële economie	59%	18%	11%	2%	0%	5%	2%	2%
bedrijfskundige informatica	68%	9%	7%	2%	0%	5%	0%	9%
communicatie	47%	14%	15%	0%	1%	17%	6%	0%
accountancy	69%	25%	2%	0%	0%	2%	0%	2%
international business and languages	51%	25%	11%	0%	0%	11%	4%	0%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	26%	34%	15%	0%	0%	23%	2%	0%
hoger hotel onderwijs	54%	22%	9%	0%	0%	7%	7%	2%
small business and retail management	57%	22%	9%	0%	2%	4%	4%	2%
management economie en recht	49%	25%	15%	0%	0%	7%	3%	2%
logistiek en economie	55%	22%	15%	0%	2%	5%	2%	0%
facilitaire dienstverlening	46%	23%	21%	1%	1%	7%	0%	0%
journalistiek en voorlichting	24%	26%	14%	2%	14%	12%	5%	2%
bedrijfskader-opleiding	59%	20%	11%	0%	0%	7%	2%	2%
fiscale economie	62%	22%	10%	2%	0%	5%	0%	0%
personeel en arbeid	44%	27%	19%	0%	0%	10%	0%	0%
culturele en maatschappelijke vorming	31%	25%	25%	2%	0%	13%	2%	2%
maatschappelijk werk en dienstverlening	35%	32%	23%	2%	0%	9%	0%	0%
sociaal pedagogische hulpverlening	49%	18%	24%	0%	0%	8%	1%	0%
sociaal juridische dienstverlening	42%	25%	10%	0%	2%	15%	2%	5%
informatiedienstverl. en -management	29%	23%	29%	0%	0%	12%	4%	4%
medische laboratoriumopleiding	29%	29%	35%	0%	0%	8%	0%	0%
verpleegkunde	68%	17%	5%	0%	3%	7%	0%	0%
fysiotherapie	31%	13%	38%	0%	1%	16%	0%	0%
logopedie	31%	17%	39%	1%	0%	9%	3%	0%
voeding en diëtiëk	21%	26%	33%	1%	3%	13%	3%	0%
ergotherapie	41%	13%	33%	1%	0%	11%	1%	0%
gezondheidszorgkader-opleiding	80%	7%	7%	0%	0%	7%	0%	0%
land, water en milieubeheer/kunde	28%	26%	18%	0%	0%	16%	0%	12%
agrarische bedrijfskunde	50%	26%	12%	0%	0%	10%	0%	2%
veehouderij	40%	23%	10%	15%	0%	13%	0%	0%
basisonderwijs	55%	16%	30%	0%	0%	0%	0%	0%
lichamelijke oefening	38%	27%	27%	0%	0%	8%	0%	0%
aardrijkskunde en geschiedenis	40%	23%	25%	0%	4%	7%	0%	2%
Nederlands	45%	26%	19%	0%	0%	5%	5%	0%
Engels	37%	46%	6%	0%	6%	3%	0%	3%
Frans / Duits	48%	39%	6%	0%	0%	6%	0%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	51%	30%	7%	0%	0%	5%	7%	0%
wis- en natuurkunde	49%	30%	17%	0%	2%	0%	0%	2%
beeldende kunst en vormgeving	21%	23%	25%	17%	8%	2%	4%	0%
docerend en uitvoerend musicus	31%	17%	12%	24%	7%	7%	2%	0%
chemische laboratoriumopleiding	26%	25%	25%	0%	0%	22%	0%	3%
bouwkunde	63%	17%	7%	0%	2%	3%	0%	8%
elektrotechniek	76%	11%	2%	3%	0%	3%	0%	5%
civiele techniek	39%	26%	5%	2%	2%	7%	0%	20%
chemische technologie	49%	16%	16%	2%	2%	7%	2%	5%
hogere informatica en informatiekunde	72%	17%	2%	0%	0%	0%	0%	9%
technische bedrijfskunde	52%	26%	11%	0%	4%	4%	0%	2%
werktuigbouwkunde	58%	20%	3%	3%	0%	8%	0%	7%
TOTAAL	50%	21%	16%	2%	1%	7%	1%	2%

Tabel 10b Arbeidsmarktpositie: dienstverband huidige baan

	dienstverband eerste baan							
	tijdelijk		tij- delijk	zelf- stan- dig	free- lance	uitzendkracht		de- tach- bureau
	vast	met uit- zicht vast				(tijdelijk)	(vast)	
bedrijfseconomie	67%	22%	4%	0%	0%	4%	0%	2%
commerciële economie	73%	18%	0%	3%	0%	0%	3%	5%
bedrijfskundige informatica	80%	5%	0%	2%	0%	0%	2%	10%
communicatie	66%	26%	3%	0%	2%	2%	2%	0%
accountancy	63%	35%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
international business and languages	69%	27%	2%	0%	0%	0%	2%	0%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	67%	19%	4%	2%	0%	4%	4%	0%
hoger hotel onderwijs	70%	25%	0%	3%	0%	0%	3%	0%
small business and retail management	76%	18%	2%	0%	2%	0%	2%	0%
management economie en recht	61%	33%	2%	0%	0%	0%	4%	0%
logistiek en economie	75%	16%	2%	0%	0%	2%	2%	4%
facilitaire dienstverlening	73%	23%	2%	2%	0%	0%	0%	0%
journalistiek en voorlichting	50%	39%	3%	3%	3%	0%	3%	0%
bedrijfskader-opleiding	81%	14%	2%	0%	0%	2%	0%	0%
fiscale economie	74%	20%	4%	0%	0%	0%	0%	2%
personeel en arbeid	61%	25%	13%	2%	0%	0%	0%	0%
culturele en maatschappelijke vorming	41%	32%	5%	5%	0%	8%	5%	3%
maatschappelijk werk en dienstverlening	52%	29%	14%	0%	2%	2%	0%	2%
sociaal pedagogische hulpverlening	73%	21%	5%	0%	0%	1%	0%	0%
sociaal juridische dienstverlening	74%	17%	0%	2%	0%	2%	0%	4%
informatiedienstverl. en -management	75%	9%	9%	0%	0%	0%	5%	2%
medische laboratoriumopleiding	37%	35%	27%	0%	0%	0%	0%	0%
verpleegkunde	88%	12%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
fysiotherapie	61%	28%	3%	1%	1%	1%	3%	1%
logopedie	65%	21%	7%	4%	0%	0%	4%	0%
voeding en diëtiëk	52%	23%	16%	2%	2%	0%	5%	2%
ergotherapie	66%	18%	10%	1%	0%	1%	1%	1%
gezondheidszorgkader-opleiding	93%	0%	7%	0%	0%	0%	0%	0%
land, water en milieubeheer/kunde	56%	31%	11%	0%	0%	0%	0%	2%
agrarische bedrijfskunde	65%	31%	0%	0%	0%	0%	4%	0%
veehouderij	55%	28%	2%	13%	0%	0%	0%	2%
basisonderwijs	70%	25%	5%	0%	0%	0%	0%	0%
lichamelijke oefening	60%	34%	3%	0%	0%	3%	0%	0%
aardrijkskunde en geschiedenis	59%	28%	11%	0%	0%	0%	0%	2%
Nederlands	57%	29%	9%	0%	0%	3%	3%	0%
Engels	35%	52%	3%	0%	6%	0%	3%	0%
Frans / Duits	73%	23%	0%	0%	0%	0%	3%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	64%	23%	3%	3%	0%	3%	5%	0%
wis- en natuurkunde	67%	29%	2%	0%	0%	0%	0%	2%
beeldende kunst en vormgeving	30%	26%	5%	21%	16%	0%	2%	0%
docerend en uitvoerend musicus	43%	20%	3%	26%	6%	0%	3%	0%
chemische laboratoriumopleiding	57%	25%	13%	0%	0%	0%	0%	5%
bouwkunde	76%	16%	2%	4%	0%	2%	0%	0%
elektrotechniek	93%	5%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
civiele techniek	53%	25%	2%	2%	0%	0%	2%	16%
chemische technologie	60%	23%	6%	3%	3%	0%	0%	6%
hogere informatica en informatiekunde	82%	11%	0%	2%	0%	0%	0%	5%
technische bedrijfskunde	73%	20%	2%	0%	0%	0%	0%	5%
werktuigbouwkunde	64%	21%	4%	4%	0%	2%	2%	4%
TOTAAL	66%	23%	4%	2%	1%	1%	1%	2%

Tabel 11a Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week eerste baan

	uren volgens contract eerste baan	uren in praktijk eerste baan
bedrijfseconomie	39	41
commerciële economie	35	39
bedrijfskundige informatica	39	42
communicatie	33	37
accountancy	39	42
international business and languages	35	37
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	37	40
hoger hotel onderwijs	36	44
small business and retail management	38	42
management economie en recht	34	36
logistiek en economie	37	43
facilitaire dienstverlening	35	38
journalistiek en voorlichting	33	36
bedrijfskader-opleiding	37	42
fiscale economie	33	35
-----	-----	-----
personeel en arbeid	33	36
culturele en maatschappelijke vorming	30	34
maatschappelijk werk en dienstverlening	29	32
sociaal pedagogische hulpverlening	26	30
sociaal juridische dienstverlening	33	34
informatiedienstverl. en -management	35	37
-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	36	38
verpleegkunde	32	33
fysiotherapie	29	30
logopedie	24	26
voeding en diëtik	31	31
ergotherapie	29	30
gezondheidszorgkader-opleiding	38	39
-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	39	41
agrarische bedrijfskunde	37	39
veehouderij	36	39
-----	-----	-----
basisonderwijs	32	40
lichamelijke oefening	27	30
aardrijkskunde en geschiedenis	25	31
Nederlands	28	31
Engels	30	31
Frans / Duits	30	32
algemene- en bedrijfseconomie	32	41
wis- en natuurkunde	26	30
-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	34	39
docerend en uitvoerend musicus	25	27
-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	38	39
bouwkunde	34	35
elektrotechniek	38	41
civiele techniek	38	41
chemische technologie	37	40
hogere informatica en informatiekunde	37	41
technische bedrijfskunde	35	39
werktuigbouwkunde	38	39
TOTAAL	33	37

Tabel 11b Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week huidige baan

	huidige baan				
	salaris (netto p.m.)	uren volgens contract	uren in praktijk	gewenste Δ contract- uren	% dat minder wil
bedrijfseconomie	3.000	39	42	-0,8	28%
commerciële economie	3.150	39	44	-1,3	43%
bedrijfskundige informatica	3.400	40	43	-1,7	56%
communicatie	3.100	38	41	-2,1	53%
accountancy	2.950	38	39	-3,1	57%
international business and languages	2.950	39	42	-1,9	52%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	2.850	39	42	-2,1	53%
hoger hotel onderwijs	3.150	39	47	-0,6	34%
small business and retail management	3.100	39	44	-1,8	37%
management economie en recht	3.100	38	41	-1,2	39%
logistiek en economie	3.200	39	45	0,8	22%
facilitaire dienstverlening	3.000	38	43	-1,0	42%
journalistiek en voorlichting	2.700	35	39	-0,4	44%
bedrijfskader-opleiding	3.250	38	43	-1,5	41%
fiscale economie	3.050	37	39	-1,6	38%
personeel en arbeid	3.050	37	39	-1,6	46%
culturele en maatschappelijke vorming	2.500	34	37	0,3	40%
maatschappelijk werk en dienstverlening	2.400	32	33	0,4	29%
sociaal pedagogische hulpverlening	2.200	31	32	1,4	18%
sociaal juridische dienstverlening	2.750	36	38	-0,3	34%
informatiedienstverl. en -management	2.900	37	40	-0,8	27%
medische laboratoriumopleiding	2.600	37	39	-1,9	48%
verpleegkunde	2.550	35	35	-1,6	43%
fysiotherapie	2.700	33	34	0,5	33%
logopedie	2.200	30	31	2,6	22%
voeding en diëtiëk	2.300	33	35	1,0	34%
ergotherapie	2.500	33	35	0,3	28%
gezondheidszorgkader-opleiding	3.000	34	38	3,5	23%
land, water en milieubeheer/kunde	2.750	38	40	-1,1	41%
agrarische bedrijfskunde	2.950	38	42	-1,4	38%
veehouderij	2.900	37	43	1,3	18%
basisonderwijs	2.950	37	43	-1,9	30%
lichamelijke oefening	2.550	30	33	2,0	37%
aardrijkskunde en geschiedenis	2.700	33	38	-0,8	41%
Nederlands	2.650	35	40	-1,1	47%
Engels	2.400	30	34	0,6	24%
Frans / Duits	2.650	35	36	-2,0	43%
algemene- en bedrijfseconomie	3.150	38	43	-0,4	37%
wis- en natuurkunde	2.600	31	37	1,7	26%
beeldende kunst en vormgeving	2.500	33	40	1,9	50%
docerend en uitvoerend musicus	2.250	27	30	3,7	32%
chemische laboratoriumopleiding	2.900	38	41	-1,2	44%
bouwkunde	2.800	38	40	-2,9	48%
elektrotechniek	3.200	39	42	-2,2	48%
civiele techniek	3.050	39	45	-0,6	37%
chemische technologie	2.900	39	42	-1,2	30%
hogere informatica en informatiekunde	3.400	40	43	-1,9	40%
technische bedrijfskunde	3.100	39	43	-1,3	44%
werktuigbouwkunde	3.150	39	43	0,1	47%
TOTAAL	2.850	36	40	-0,7	38%

Tabel 12 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstak huidige baan

	bedrijfstakken									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
bedrijfseconomie	2%	2%	0%	2%	2%	7%	2%	0%	9%	0%
commerciële economie	0%	5%	3%	0%	5%	5%	3%	3%	0%	15%
bedrijfskundige informatica	0%	0%	3%	0%	0%	3%	0%	0%	0%	0%
communicatie	0%	2%	13%	0%	2%	3%	2%	2%	3%	2%
accountancy	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	2%	2%	2%
international business and languages	0%	12%	2%	4%	0%	8%	0%	0%	4%	0%
hoger toeristisch en recreatief	0%	0%	2%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	4%
hoger hotel onderwijs	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	0%
small business and retail management	0%	4%	0%	0%	0%	4%	0%	0%	8%	10%
management economie en recht	0%	0%	2%	2%	2%	2%	2%	0%	0%	0%
logistiek en economie	2%	7%	0%	0%	11%	11%	2%	0%	5%	5%
facilitaire dienstverlening	2%	2%	2%	0%	0%	2%	2%	2%	0%	5%
journalistiek en voorlichting	0%	0%	19%	3%	0%	6%	0%	0%	3%	0%
bedrijfskader-opleiding	0%	5%	2%	0%	7%	2%	0%	0%	9%	0%
fiscale economie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	0%	2%	0%	0%	5%	0%	2%	0%	5%	5%
culturele en maatschappelijke vorming	0%	0%	11%	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%
maatschappelijk werk en	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
sociaal pedagogische hulpverlening	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
sociaal juridische dienstverlening	0%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	0%	0%	0%
informatiedienstverl. en -management	2%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	0%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	2%	4%	0%	2%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
verpleegkunde	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
fysiotherapie	0%	0%	0%	3%	0%	1%	0%	0%	0%	0%
logopedie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
voeding en diëtik	0%	13%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	2%	8%
ergotherapie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	2%	0%	0%	0%	0%	2%	4%	2%	0%	0%
agrarische bedrijfskunde	23%	2%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	4%	0%
veehouderij	50%	0%	0%	0%	2%	2%	2%	0%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	0%
lichamelijke oefening	0%	0%	0%	0%	0%	3%	0%	0%	3%	3%
aardrijkskunde en geschiedenis	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%
Nederlands	0%	0%	9%	0%	3%	0%	0%	3%	0%	0%
Engels	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Frans / Duits	0%	3%	3%	3%	0%	7%	0%	0%	3%	3%
algemene- en bedrijfseconomie	0%	0%	3%	3%	0%	5%	0%	0%	8%	8%
wis- en natuurkunde	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	0%	5%	26%	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%
docerend en uitvoerend musicus	0%	0%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	5%	3%	0%	38%	5%	3%	0%	0%	0%	0%
bouwkunde	0%	2%	0%	0%	0%	0%	80%	0%	0%	0%
elektrotechniek	0%	0%	0%	2%	3%	22%	0%	0%	0%	0%
civiele techniek	0%	2%	0%	0%	0%	2%	51%	0%	0%	0%
chemische technologie	3%	3%	0%	20%	14%	17%	9%	3%	6%	0%
hogere informatica en informatiekunde	2%	0%	0%	0%	2%	9%	5%	0%	0%	0%
technische bedrijfskunde	0%	2%	0%	0%	20%	12%	5%	0%	2%	0%
werktuigbouwkunde	2%	0%	2%	0%	41%	18%	0%	2%	0%	0%
TOTAAL	1%	1%	2%	1%	4%	4%	4%	0%	2%	2%

1= landbouw/visserij
2= voedings- en genotmiddelenindustrie
3= grafische industrie/uitgeverijen
4= chemische industrie
5= metaalindustrie
6= overige industrie
7= bouwnijverheid
8= nutsbedrijven
9= groothandel
10= detailhandel

Tabel 12 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstak huidige baan (vervolg)

	bedrijfstakken								
	11	12	13	14	15	16	17	18	19
bedrijfseconomie	2%	4%	22%	33%	7%	0%	0%	2%	2%
commerciële economie	0%	3%	20%	30%	0%	0%	0%	0%	10%
bedrijfskundige informatica	0%	0%	15%	73%	0%	3%	0%	0%	5%
communicatie	7%	2%	2%	23%	17%	3%	0%	3%	15%
accountancy	0%	0%	17%	68%	0%	0%	0%	0%	6%
international business and languages	0%	6%	4%	37%	6%	2%	2%	0%	14%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	10%	6%	6%	29%	2%	2%	0%	12%	25%
hoger hotel onderwijs	38%	0%	10%	40%	0%	0%	0%	0%	10%
small business and retail management	0%	2%	14%	38%	6%	0%	0%	0%	14%
management economie en recht	2%	0%	30%	40%	11%	2%	0%	0%	4%
logistiek en economie	0%	25%	5%	23%	4%	0%	0%	0%	0%
facilitaire dienstverlening	2%	0%	11%	41%	5%	3%	3%	2%	20%
journalistiek en voorlichting	3%	0%	3%	14%	14%	3%	6%	6%	22%
bedrijfskader-opleiding	5%	2%	23%	21%	2%	2%	0%	2%	16%
fiscale economie	0%	0%	8%	46%	42%	2%	0%	0%	2%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	0%	4%	5%	43%	14%	2%	5%	4%	4%
culturele en maatschappelijke vorming	0%	0%	3%	27%	5%	5%	24%	14%	8%
maatschappelijk werk en dienstverlening	2%	0%	0%	14%	9%	0%	67%	0%	5%
sociaal pedagogische hulpverlening	1%	0%	0%	2%	11%	2%	80%	1%	1%
sociaal juridische dienstverlening	0%	2%	4%	23%	34%	0%	15%	0%	17%
informatiedienstverl. en -management	0%	0%	7%	32%	18%	14%	5%	5%	14%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	0%	0%	0%	4%	6%	2%	60%	0%	18%
verpleegkunde	0%	0%	0%	2%	2%	0%	94%	0%	0%
fysiotherapie	0%	0%	0%	3%	0%	0%	89%	1%	1%
logopedie	0%	0%	0%	2%	0%	33%	60%	2%	2%
voeding en diëtiëk	5%	2%	2%	10%	5%	2%	45%	0%	6%
ergotherapie	0%	0%	0%	4%	12%	1%	78%	0%	3%
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	0%	0%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	0%	0%	2%	33%	36%	2%	0%	2%	13%
agrarische bedrijfskunde	0%	6%	26%	26%	2%	2%	2%	0%	2%
veehouderij	2%	0%	20%	11%	2%	4%	0%	2%	2%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	0%	0%	0%	3%	0%	93%	0%	3%	0%
lichamelijke oefening	0%	0%	0%	6%	3%	63%	9%	11%	0%
aardrijkskunde en geschiedenis	0%	0%	2%	13%	11%	58%	0%	2%	9%
Nederlands	3%	0%	6%	34%	3%	34%	0%	0%	6%
Engels	0%	0%	0%	9%	3%	66%	3%	0%	19%
Frans / Duits	0%	0%	0%	17%	0%	47%	7%	3%	3%
algemene- en bedrijfseconomie	0%	0%	11%	32%	0%	21%	0%	8%	3%
wis- en natuurkunde	0%	0%	5%	17%	2%	71%	0%	0%	2%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	2%	0%	0%	14%	0%	2%	2%	17%	29%
docerend en uitvoerend musicus	3%	0%	0%	12%	0%	15%	9%	44%	12%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	0%	0%	0%	3%	11%	5%	10%	0%	16%
bouwkunde	0%	0%	0%	2%	6%	0%	0%	0%	8%
elektrotechniek	0%	0%	3%	37%	2%	0%	0%	0%	32%
civiele techniek	0%	2%	0%	20%	16%	0%	0%	0%	7%
chemische technologie	0%	3%	0%	6%	0%	0%	11%	0%	6%
hogere informatica en informatiekunde	0%	0%	7%	64%	0%	0%	0%	0%	11%
technische bedrijfskunde	0%	5%	2%	29%	10%	0%	0%	0%	12%
werktuigbouwkunde	4%	2%	2%	13%	4%	0%	2%	0%	11%
TOTAAL	2%	2%	6%	22%	6%	11%	18%	3%	9%

11= horeca

12= transport, opslag en infrastructuur

13= financiële instellingen

14= zakelijke dienstverlening

15= overheid

16= onderwijs

17= gezondheid- en welzijnszorg

18= cultuur, sport, recreatie

19= overig

Tabel 13 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstakafdeling huidige functie

	bedrijfsafdeling						
	financ. adm.	automa- tisering	ver- koop	inkoop & logistiek	marketing/ pr/reclame	tech- niek	onder- wijs
bedrijfseconomie	84%	4%	2%	0%	2%	0%	0%
commerciële economie	16%	2%	32%	2%	23%	0%	0%
bedrijfskundige informatica	2%	91%	2%	0%	0%	0%	0%
communicatie	4%	4%	10%	0%	51%	1%	1%
accountancy	96%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
international business and languages	18%	4%	29%	2%	20%	0%	2%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	10%	2%	23%	5%	17%	0%	2%
hoger hotel onderwijs	7%	11%	32%	7%	9%	2%	0%
small business and retail management	22%	8%	32%	4%	10%	0%	0%
management economie en recht	36%	5%	5%	2%	2%	0%	0%
logistiek en economie	5%	23%	0%	54%	2%	5%	0%
facilitaire dienstverlening	7%	4%	22%	23%	1%	3%	0%
journalistiek en voorlichting	8%	3%	3%	0%	25%	0%	5%
bedrijfskader-opleiding	31%	7%	11%	7%	13%	4%	2%
fiscale economie	81%	3%	0%	0%	0%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	8%	0%	7%	0%	2%	0%	2%
culturele en maatschappelijke vorming	15%	0%	9%	4%	15%	2%	2%
maatschappelijk werk en dienstverlening	3%	0%	3%	0%	0%	0%	0%
sociaal pedagogische hulpverlening	2%	1%	1%	0%	0%	0%	3%
sociaal juridische dienstverlening	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
informatiedienstverl. en -management	8%	20%	4%	0%	10%	0%	6%
medische laboratoriumopleiding	2%	4%	0%	0%	0%	0%	0%
verpleegkunde	2%	2%	2%	0%	2%	0%	0%
fysiotherapie	2%	1%	5%	0%	0%	0%	0%
logopedie	0%	0%	3%	0%	1%	0%	14%
voeding en diëtiëk	12%	0%	9%	3%	5%	0%	0%
ergotherapie	1%	1%	3%	0%	0%	0%	1%
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	8%	4%	0%	0%	0%	20%	0%
agrarische bedrijfskunde	33%	14%	20%	12%	2%	0%	6%
veehouderij	27%	4%	22%	0%	2%	2%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	2%	0%	0%	0%	0%	0%	89%
lichamelijke oefening	5%	2%	5%	0%	2%	0%	75%
aardrijkskunde en geschiedenis	9%	4%	4%	0%	2%	0%	55%
Nederlands	19%	0%	2%	0%	14%	0%	33%
Engels	12%	3%	3%	0%	0%	0%	71%
Frans / Duits	15%	3%	15%	6%	3%	0%	42%
algemene- en bedrijfseconomie	12%	10%	29%	2%	12%	0%	20%
wis- en natuurkunde	2%	17%	0%	0%	2%	2%	72%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	2%	2%	2%	0%	7%	2%	5%
docerend en uitvoerend musicus	3%	8%	3%	0%	5%	0%	8%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	2%	0%	5%	0%	3%	8%	3%
bouwkunde	0%	3%	0%	2%	0%	81%	0%
elektrotechniek	0%	54%	3%	0%	2%	31%	0%
civiele techniek	2%	2%	0%	0%	0%	92%	0%
chemische technologie	2%	14%	0%	2%	5%	35%	2%
hogere informatica en informatiekunde	0%	98%	0%	0%	0%	0%	0%
technische bedrijfskunde	5%	17%	7%	24%	5%	7%	0%
werktuigbouwkunde	4%	5%	0%	0%	0%	69%	0%
TOTAAL	15%	8%	6%	3%	5%	8%	10%

Tabel 13 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstakafdeling huidige functie (vervolg)

	bedrijfsafdeling						
	p & o	juri- disch	vervoer & transp	onderz. r&d	med./ver- zorgend	(semi)- overh.	overige functies
bedrijfseconomie	0%	0%	2%	0%	0%	4%	2%
commerciële economie	9%	0%	0%	2%	0%	0%	14%
bedrijfskundige informatica	2%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
communicatie	3%	0%	0%	1%	0%	7%	15%
accountancy	0%	0%	0%	0%	0%	0%	4%
international business and languages	11%	0%	4%	2%	2%	7%	2%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	5%	0%	18%	3%	0%	3%	12%
hoger hotel onderwijs	9%	0%	0%	0%	0%	0%	23%
small business and retail management	8%	0%	2%	2%	0%	4%	8%
management economie en recht	8%	5%	0%	0%	0%	15%	23%
logistiek en economie	0%	4%	0%	0%	0%	2%	5%
facilitaire dienstverlening	9%	0%	1%	1%	0%	14%	13%
journalistiek en voorlichting	0%	0%	0%	0%	0%	8%	50%
bedrijfskader-opleiding	16%	0%	4%	0%	0%	0%	4%
fiscale economie	0%	2%	0%	0%	0%	14%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	66%	0%	0%	0%	0%	10%	5%
culturele en maatschappelijke vorming	11%	0%	0%	0%	0%	33%	9%
maatschappelijk werk en dienstverlening	5%	3%	0%	0%	12%	65%	9%
sociaal pedagogische hulpverlening	0%	0%	0%	0%	55%	34%	3%
sociaal juridische dienstverlening	11%	25%	4%	0%	0%	53%	5%
informatiedienstverl. en -management	0%	0%	0%	0%	0%	14%	37%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	0%	0%	0%	62%	31%	2%	0%
verpleegkunde	0%	0%	0%	0%	92%	2%	0%
fysiotherapie	0%	0%	0%	0%	91%	0%	1%
logopedie	0%	0%	0%	1%	74%	0%	7%
voeding en diëtiëk	2%	0%	2%	9%	49%	2%	8%
ergotherapie	0%	0%	0%	0%	83%	9%	1%
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	0%	0%	0%	79%	21%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	2%	0%	2%	14%	0%	35%	14%
agrarische bedrijfskunde	2%	0%	2%	2%	0%	2%	4%
veehouderij	2%	0%	0%	7%	0%	7%	22%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	0%	0%	0%	2%	0%	0%	7%
lichamelijke oefening	0%	0%	0%	0%	5%	2%	5%
aardrijkskunde en geschiedenis	2%	2%	4%	2%	0%	13%	4%
Nederlands	5%	0%	2%	2%	2%	2%	17%
Engels	0%	0%	3%	0%	0%	0%	9%
Frans / Duits	0%	0%	0%	3%	0%	0%	12%
algemene- en bedrijfseconomie	5%	0%	0%	0%	0%	2%	7%
wis- en natuurkunde	2%	0%	0%	0%	0%	2%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	0%	0%	0%	0%	0%	0%	79%
docerend en uitvoerend musicus	0%	0%	0%	0%	8%	0%	68%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	0%	0%	0%	69%	0%	8%	3%
bouwkunde	0%	0%	0%	0%	0%	5%	8%
elektrotechniek	0%	0%	0%	2%	2%	0%	7%
civiele techniek	0%	0%	0%	2%	0%	2%	2%
chemische technologie	0%	0%	5%	26%	2%	0%	7%
hogere informatica en informatiekunde	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%
technische bedrijfskunde	2%	2%	5%	2%	0%	10%	14%
werktuigbouwkunde	2%	0%	0%	4%	0%	4%	13%
TOTAAL	5%	1%	1%	3%	13%	9%	12%

Tabel 14a Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan					
	deel- tijd	flexibele werk- tijden	kinder- opvang	onregel- matigheid- stoeslag	bonus- systeem	13de maand
bedrijfseconomie	37%	44%	25%	2%	27%	33%
commerciële economie	26%	47%	9%	11%	28%	34%
bedrijfskundige informatica	59%	68%	27%	16%	41%	32%
communicatie	49%	49%	15%	11%	21%	16%
accountancy	48%	45%	25%	7%	27%	39%
international business and languages	39%	41%	14%	17%	27%	22%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	47%	48%	8%	6%	26%	19%
hoger hotel onderwijs	28%	52%	4%	33%	30%	26%
small business and retail management	30%	32%	18%	18%	26%	28%
management economie en recht	40%	48%	26%	11%	29%	34%
logistiek en economie	27%	56%	16%	23%	23%	27%
facilitaire dienstverlening	38%	38%	15%	18%	24%	26%
journalistiek en voorlichting	53%	67%	13%	27%	13%	33%
bedrijfskader-opleiding	26%	36%	11%	13%	34%	40%
fiscale economie	73%	53%	34%	5%	26%	24%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	63%	39%	24%	12%	16%	24%
culturele en maatschappelijke vorming	54%	54%	8%	14%	20%	10%
maatschappelijk werk en dienstverlening	65%	51%	12%	29%	12%	6%
sociaal pedagogische hulpverlening	78%	60%	21%	58%	8%	5%
sociaal juridische dienstverlening	73%	60%	43%	8%	17%	20%
informatiedienstverl. en -management	49%	56%	29%	20%	24%	24%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	59%	48%	20%	34%	9%	2%
verpleegkunde	81%	35%	22%	86%	5%	3%
fysiotherapie	66%	70%	1%	11%	2%	12%
logopedie	83%	40%	5%	0%	3%	9%
voeding en diëtiëk	64%	48%	22%	16%	7%	14%
ergotherapie	69%	48%	20%	11%	6%	8%
gezondheidszorgkader-opleiding	75%	50%	19%	81%	0%	6%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	55%	49%	25%	15%	25%	19%
agrarische bedrijfskunde	41%	43%	9%	6%	19%	39%
veehouderij	48%	42%	6%	8%	13%	23%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	74%	13%	4%	0%	2%	4%
lichamelijke oefening	62%	30%	8%	6%	13%	11%
aardrijkskunde en geschiedenis	73%	51%	8%	5%	12%	15%
nederlands	63%	44%	14%	5%	9%	16%
engels	62%	41%	3%	5%	5%	5%
frans en duits	77%	34%	3%	9%	9%	23%
algemene- en bedrijfseconomie	40%	35%	6%	4%	13%	19%
wis- en natuurkunde	83%	42%	10%	4%	6%	17%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	40%	47%	5%	7%	5%	13%
docerend en uitvoerend musicus	56%	46%	4%	10%	8%	10%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	33%	62%	11%	23%	21%	15%
bouwkunde	40%	49%	2%	3%	12%	22%
elektrotechniek	31%	61%	25%	16%	28%	28%
civiele techniek	25%	48%	13%	9%	16%	34%
chemische technologie	35%	61%	20%	24%	30%	26%
hogere informatica en informatiekunde	40%	66%	18%	10%	46%	26%
technische bedrijfskunde	28%	43%	6%	8%	26%	13%
werktuigbouwkunde	16%	47%	5%	8%	24%	18%
TOTAAL	50%	46%	14%	18%	18%	19%

Tabel 14a Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan (vervolg)

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan					
	winst-/ eind. jaarsuitk.	spaarloon	auto v/d zaak	aandelen / opties in bedrijf	pc	telefoon
bedrijfseconomie	46%	83%	27%	12%	46%	12%
commerciële economie	40%	60%	17%	17%	21%	19%
bedrijfskundige informatica	75%	86%	80%	34%	77%	39%
communicatie	29%	64%	11%	3%	19%	22%
accountancy	54%	82%	50%	2%	66%	16%
international business and languages	31%	73%	15%	14%	22%	22%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	35%	56%	8%	10%	15%	15%
hoger hotel onderwijs	28%	57%	13%	11%	22%	15%
small business and retail management	42%	72%	28%	14%	39%	23%
management economie en recht	52%	77%	18%	17%	32%	17%
logistiek en economie	45%	74%	18%	18%	34%	16%
facilitaire dienstverlening	34%	58%	12%	11%	28%	24%
journalistiek en voorlichting	22%	44%	7%	2%	29%	22%
bedrijfskader-opleiding	40%	68%	21%	9%	17%	17%
fiscale economie	44%	85%	27%	5%	58%	19%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	40%	67%	7%	10%	28%	12%
culturele en maatschappelijke vorming	26%	42%	10%	12%	16%	8%
maatschappelijk werk en dienstverlening	29%	65%	4%	1%	22%	7%
sociaal pedagogische hulpverlening	33%	54%	1%	2%	13%	1%
sociaal juridische dienstverlening	42%	75%	5%	5%	27%	8%
informatiedienstverl. en -management	27%	55%	15%	11%	38%	18%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	20%	73%	0%	4%	36%	0%
verpleegkunde	29%	75%	0%	0%	17%	2%
fysiotherapie	8%	22%	3%	0%	4%	3%
logopedie	30%	44%	6%	1%	14%	5%
voeding en diëtik	26%	42%	10%	5%	21%	14%
ergotherapie	31%	51%	1%	1%	20%	3%
gezondheidszorgkader-opleiding	6%	50%	0%	0%	6%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	40%	66%	19%	9%	38%	21%
agrarische bedrijfskunde	37%	67%	17%	7%	48%	17%
veehouderij	42%	54%	17%	12%	33%	21%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	51%	57%	0%	0%	32%	0%
lichamelijke oefening	32%	51%	0%	2%	28%	6%
aardrijkskunde en geschiedenis	32%	49%	3%	5%	32%	7%
nederlands	49%	65%	14%	7%	37%	7%
engels	33%	59%	5%	3%	23%	3%
frans en duits	57%	66%	3%	3%	20%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	25%	60%	10%	4%	23%	17%
wis- en natuurkunde	50%	69%	8%	6%	50%	8%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	20%	16%	9%	5%	18%	18%
docerend en uitvoerend musicus	19%	33%	6%	0%	12%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	33%	59%	7%	5%	27%	7%
bouwkunde	42%	68%	12%	6%	31%	15%
elektrotechniek	51%	75%	30%	33%	54%	18%
civiele techniek	30%	80%	42%	14%	47%	28%
chemische technologie	37%	70%	17%	9%	37%	15%
hogere informatica en informatiekunde	46%	78%	52%	38%	56%	32%
technische bedrijfskunde	38%	66%	19%	11%	43%	19%
werktuigbouwkunde	32%	68%	10%	8%	42%	19%
TOTAAL	37%	62%	14%	9%	30%	13%

Tabel 14b Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan					
	deel- tijd	flexibele werk- tijden	kinder- opvang	onregel- matigheid- stoeslag	bonus- systeem	13de maand
bedrijfseconomie	36%	50%	28%	2%	40%	36%
commerciële economie	31%	33%	13%	16%	36%	31%
bedrijfskundige informatica	58%	72%	30%	23%	44%	35%
communicatie	52%	42%	21%	13%	31%	20%
accountancy	44%	39%	28%	6%	28%	31%
international business and languages	34%	39%	16%	14%	30%	18%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	41%	41%	15%	12%	36%	17%
hoger hotel onderwijs	30%	52%	18%	20%	48%	27%
small business and retail management	35%	36%	18%	20%	29%	36%
management economie en recht	34%	45%	28%	10%	31%	40%
logistiek en economie	28%	55%	22%	20%	25%	33%
facilitaire dienstverlening	42%	49%	29%	14%	32%	26%
journalistiek en voorlichting	51%	60%	21%	35%	23%	40%
bedrijfskader-opleiding	28%	38%	19%	15%	43%	34%
fiscale economie	80%	61%	43%	4%	28%	24%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	62%	39%	30%	5%	29%	18%
culturele en maatschappelijke vorming	51%	53%	12%	16%	27%	10%
maatschappelijk werk en dienstverlening	65%	50%	13%	24%	3%	6%
sociaal pedagogische hulpverlening	74%	57%	30%	60%	8%	9%
sociaal juridische dienstverlening	73%	56%	49%	14%	24%	10%
informatiedienstverl. en -management	47%	53%	36%	15%	30%	28%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	59%	50%	21%	32%	14%	0%
verpleegkunde	75%	36%	36%	84%	11%	7%
fysiotherapie	63%	73%	7%	15%	7%	12%
logopedie	78%	32%	4%	3%	7%	6%
voeding en diëtiëk	64%	46%	28%	16%	13%	14%
ergotherapie	71%	42%	27%	4%	5%	12%
gezondheidszorgkader-opleiding	69%	44%	19%	38%	6%	13%
land, water en milieubeheer/kunde	58%	58%	31%	19%	33%	15%
agrarische bedrijfskunde	44%	56%	13%	4%	26%	35%
veehouderij	46%	48%	10%	6%	12%	31%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	70%	9%	4%	2%	0%	4%
lichamelijke oefening	54%	28%	8%	4%	16%	10%
aardrijkskunde en geschiedenis	75%	36%	13%	4%	9%	11%
Nederlands	64%	38%	17%	10%	12%	21%
Engels	66%	32%	13%	5%	5%	8%
Frans / Duits	69%	31%	11%	9%	11%	31%
algemene- en bedrijfseconomie	34%	34%	6%	4%	21%	30%
wis- en natuurkunde	85%	43%	17%	6%	11%	26%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	43%	52%	6%	9%	11%	19%
docerend en uitvoerend musicus	55%	53%	4%	6%	6%	16%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	43%	60%	14%	19%	35%	32%
bouwkunde	34%	48%	8%	2%	11%	24%
elektrotechniek	33%	62%	29%	21%	36%	33%
civiele techniek	31%	61%	20%	10%	26%	30%
chemische technologie	28%	50%	15%	28%	30%	25%
hogere informatica en informatiekunde	46%	77%	27%	10%	50%	27%
technische bedrijfskunde	25%	51%	12%	8%	31%	24%
werktuigbouwkunde	18%	50%	13%	13%	32%	23%
TOTAAL	50%	46%	19%	18%	22%	21%

Tabel 14b Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan (vervolg)

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan					
	winst-/ eind. jaarsuitk.	spaarloon	auto v/d zaak	aandelen / opties in bedrijf	pc	telefoon
bedrijfseconomie	48%	84%	26%	16%	54%	16%
commerciële economie	53%	80%	27%	18%	36%	31%
bedrijfskundige informatica	70%	84%	74%	40%	77%	42%
communicatie	44%	73%	20%	3%	32%	27%
accountancy	54%	78%	52%	0%	67%	22%
international business and languages	46%	80%	16%	14%	29%	23%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	41%	69%	8%	12%	27%	24%
hoger hotel onderwijs	52%	84%	30%	20%	36%	32%
small business and retail management	45%	78%	29%	16%	49%	27%
management economie en recht	53%	78%	28%	21%	50%	24%
logistiek en economie	47%	87%	23%	20%	48%	23%
facilitaire dienstverlening	47%	78%	24%	18%	43%	40%
journalistiek en voorlichting	49%	63%	5%	9%	40%	26%
bedrijfskader-opleiding	51%	81%	23%	23%	34%	19%
fiscale economie	46%	89%	30%	6%	70%	22%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	45%	74%	20%	18%	36%	24%
culturele en maatschappelijke vorming	27%	49%	14%	8%	22%	20%
maatschappelijk werk en dienstverlening	34%	66%	4%	0%	18%	9%
sociaal pedagogische hulpverlening	42%	70%	1%	0%	20%	3%
sociaal juridische dienstverlening	54%	86%	8%	7%	39%	12%
informatiedienstverl. en -management	38%	70%	13%	9%	51%	15%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	27%	80%	2%	5%	39%	2%
verpleegkunde	28%	80%	3%	3%	26%	2%
fysiotherapie	16%	40%	7%	2%	11%	8%
logopedie	53%	56%	7%	1%	17%	7%
voeding en diëtik	36%	62%	10%	10%	28%	16%
ergotherapie	43%	73%	4%	1%	29%	3%
gezondheidszorgkader-opleiding	19%	75%	0%	0%	31%	19%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	58%	79%	13%	10%	54%	25%
agrarische bedrijfskunde	41%	76%	26%	11%	61%	31%
veehouderij	50%	65%	15%	13%	35%	27%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	53%	60%	0%	0%	32%	0%
lichamelijke oefening	30%	48%	4%	0%	18%	6%
aardrijkskunde en geschiedenis	42%	67%	5%	7%	44%	4%
Nederlands	64%	76%	12%	14%	40%	10%
Engels	29%	63%	5%	5%	26%	5%
Frans / Duits	54%	66%	3%	0%	26%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	40%	68%	30%	13%	34%	26%
wis- en natuurkunde	53%	79%	11%	9%	57%	11%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	24%	22%	11%	7%	22%	22%
docerend en uitvoerend musicus	20%	37%	6%	0%	16%	2%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	46%	82%	11%	17%	43%	17%
bouwkunde	44%	68%	15%	6%	37%	16%
elektrotechniek	53%	79%	33%	38%	65%	18%
civiele techniek	43%	85%	44%	18%	66%	34%
chemische technologie	45%	75%	18%	5%	45%	15%
hogere informatica en informatiekunde	52%	81%	52%	46%	67%	29%
technische bedrijfskunde	53%	76%	20%	16%	45%	20%
werktuigbouwkunde	44%	73%	13%	11%	45%	23%
TOTAAL	44%	70%	17%	11%	38%	17%

Tabel 15 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: zoeken voor afstuderenden; sollicitatiebrieven en -gesprekken

	% zoeken voor afstuderenden	aantal sollicitaties		aantal sollicitatie-gesprekken	
		gem.	sd	gem.	sd
bedrijfseconomie	43%	5,2	7,8	4,1	3,4
commerciële economie	32%	6,0	3,6	5,5	3,1
bedrijfskundige informatica	54%	5,9	15,8	3,7	3,8
communicatie	28%	6,7	6,5	3,7	2,6
accountancy	65%	3,3	3,6	3,5	3,6
international business and languages	27%	7,0	6,9	4,9	2,8
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	19%	8,0	9,4	5,5	5,2
hoger hotel onderwijs	44%	5,4	4,2	4,4	2,4
small business and retail management	32%	5,4	5,2	4,3	2,7
management economie en recht	48%	4,0	2,9	4,0	3,6
logistiek en economie	32%	4,4	4,0	3,7	3,0
facilitaire dienstverlening	33%	9,2	10,4	4,7	4,1
journalistiek en voorlichting	46%	11,9	18,4	4,3	3,8
bedrijfskader-opleiding	43%	6,0	8,2	4,8	3,6
fiscale economie	37%	3,6	5,0	3,1	2,2

personeel en arbeid	35%	7,1	6,9	4,2	3,4
culturele en maatschappelijke vorming	28%	11,8	20,9	4,6	3,6
maatschappelijk werk en dienstverlening	39%	10,8	16,9	4,0	4,0
sociaal pedagogische hulpverlening	48%	7,5	9,2	3,5	2,5
sociaal juridische dienstverlening	46%	7,7	18,5	3,8	6,6
informatiedienstverl. en -management	36%	10,0	12,7	4,8	4,7

medische laboratoriumopleiding	58%	6,4	6,4	3,0	2,0
verpleegkunde	43%	3,3	3,6	3,0	3,5
fysiotherapie	41%	8,1	13,4	3,0	2,3
logopedie	57%	6,7	7,8	3,6	2,8
voeding en diëtiëk	38%	16,2	22,3	4,7	3,3
ergotherapie	49%	12,4	14,9	4,7	5,1
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	7,1	6,4	4,6	2,7

land, water en milieubeheer/kunde	38%	7,5	8,2	3,2	2,2
agrarische bedrijfskunde	39%	5,5	3,7	4,6	2,5
veehouderij	49%	8,4	14,4	4,4	5,1

basisonderwijs	30%	5,3	11,7	2,2	1,3
lichamelijke oefening	33%	5,2	5,3	3,1	2,5
aardrijkskunde en geschiedenis	32%	9,0	13,0	3,1	2,1
Nederlands	51%	6,9	8,6	3,5	3,0
Engels	43%	6,9	8,1	3,7	2,7
Frans / Duits	49%	8,5	16,4	3,1	2,3
algemene- en bedrijfseconomie	32%	7,3	8,0	4,3	3,2
wis- en natuurkunde	52%	7,7	17,2	3,2	3,0

beeldende kunst en vormgeving	12%	15,6	23,3	4,6	5,1
docerend en uitvoerend musicus	30%	10,4	13,9	4,1	4,5

chemische laboratoriumopleiding	37%	7,9	8,2	3,7	2,7
bouwkunde	36%	3,3	3,6	3,0	1,9
elektrotechniek	43%	4,5	8,0	3,7	2,5
civiele techniek	39%	2,8	2,4	3,3	2,6
chemische technologie	31%	7,8	9,6	3,7	3,4
hogere informatica en informatiekunde	44%	4,2	6,3	3,5	3,2
technische bedrijfskunde	23%	6,1	6,1	5,1	4,4
werktuigbouwkunde	24%	4,2	4,0	3,6	3,0
TOTAAL	37%	6,7	39,5	3,8	12,4

Tabel 16 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: ondernomen zoekactiviteiten

	zoekactiviteiten							
	gem. aantal	advertentie	open solli.	arbeidsbureau	uitzendbureau	uitzendbureau (ho)	werv.-bureau	loopbaan adv. centrum
bedrijfseconomie	2,1	42%	42%	8%	25%	13%	17%	8%
commerciële economie	2,8	70%	32%	18%	43%	41%	32%	2%
bedrijfskundige informatica	1,7	23%	8%	0%	0%	3%	10%	0%
communicatie	2,6	61%	39%	21%	53%	27%	10%	2%
accountancy	2,1	30%	29%	2%	5%	2%	5%	2%
international business and languages	3,2	73%	37%	24%	61%	31%	25%	10%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	2,5	59%	34%	21%	54%	23%	21%	11%
hoger hotel onderwijs	1,9	33%	31%	9%	13%	13%	13%	4%
small business and retail management	2,3	58%	27%	15%	37%	37%	19%	2%
management economie en recht	2,0	57%	22%	6%	26%	15%	15%	6%
logistiek en economie	2,3	56%	32%	14%	21%	26%	28%	5%
facilitaire dienstverlening	3,0	66%	40%	26%	56%	40%	20%	3%
journalistiek en voorlichting	2,4	59%	27%	24%	32%	15%	12%	0%
bedrijfskader-opleiding	2,7	61%	20%	28%	39%	22%	28%	7%
fiscale economie	1,6	45%	32%	9%	19%	17%	19%	0%

personeel en arbeid	2,6	59%	36%	23%	44%	20%	15%	5%
culturele en maatschappelijke vorming	3,0	71%	40%	31%	48%	17%	17%	0%
maatschappelijk werk en dienstverlening	2,8	65%	50%	52%	45%	13%	6%	0%
sociaal pedagogische hulpverlening	2,9	65%	57%	51%	51%	7%	2%	1%
sociaal juridische dienstverlening	2,2	64%	32%	18%	41%	34%	9%	0%
informatiedienstverl. en -management	3,3	81%	28%	21%	40%	32%	23%	4%

medische laboratoriumopleiding	2,1	69%	41%	20%	19%	6%	4%	2%
verpleegkunde	2,0	45%	52%	12%	25%	3%	2%	0%
fysiotherapie	2,8	49%	47%	21%	39%	21%	3%	1%
logopedie	3,1	65%	43%	35%	44%	18%	3%	6%
voeding en diëtiëk	3,5	76%	65%	41%	52%	30%	34%	1%
ergotherapie	3,3	83%	64%	36%	34%	5%	9%	7%
gezondheidszorgkader-opleiding	1,7	40%	53%	7%	33%	13%	0%	0%

land, water en milieubeheer/kunde	3,6	66%	51%	26%	36%	45%	21%	11%
agrarische bedrijfskunde	2,8	80%	52%	18%	30%	22%	10%	4%
veehouderij	2,2	63%	40%	9%	14%	14%	7%	5%

basisonderwijs	2,0	58%	36%	29%	7%	2%	0%	0%
lichamelijke oefening	2,0	55%	31%	16%	14%	6%	2%	2%
aardrijkskunde en geschiedenis	2,4	71%	33%	35%	35%	20%	14%	0%
Nederlands	2,9	64%	33%	36%	46%	28%	15%	0%
Engels	2,3	74%	46%	37%	29%	11%	9%	0%
Frans / Duits	3,2	75%	50%	47%	31%	11%	3%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	2,2	56%	20%	15%	37%	24%	17%	0%
wis- en natuurkunde	1,8	52%	23%	32%	16%	11%	5%	0%

beeldende kunst en vormgeving	2,7	60%	55%	38%	36%	14%	17%	0%
docerend en uitvoerend musicus	2,2	63%	49%	19%	21%	7%	0%	2%

chemische laboratoriumopleiding	3,2	74%	47%	42%	45%	38%	17%	2%
bouwkunde	1,7	25%	21%	10%	8%	16%	28%	0%
elektrotechniek	2,4	37%	37%	7%	7%	24%	15%	0%
civiele techniek	1,9	20%	32%	5%	8%	25%	23%	0%
chemische technologie	2,9	79%	54%	38%	41%	46%	10%	3%
hogere informatica en informatiekunde	1,4	25%	23%	7%	7%	5%	2%	2%
technische bedrijfskunde	2,7	64%	38%	15%	23%	36%	17%	2%
werktuigbouwkunde	2,4	45%	29%	14%	16%	36%	21%	0%
TOTAAL	2,4	55%	39%	22%	30%	18%	13%	2%

Tabel 16 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: ondernomen zoekactiviteiten (vervolg)

	zoekactiviteiten								
	mond- bena- dering	sollici- tatie cursus	open dag bedrijf	banen- markt	bedr. cursus	net- wer- ken	via sta- ge-	via inter- net	an- ders
bedrijfseconomie	4%	2%	15%	19%	2%	13%	25%	17%	2%
commerciële economie	9%	2%	7%	27%	0%	25%	20%	48%	5%
bedrijfskundige informatica	3%	0%	15%	50%	3%	10%	43%	33%	0%
communicatie	13%	3%	2%	11%	0%	31%	21%	40%	5%
accountancy	16%	2%	23%	20%	0%	20%	55%	4%	5%
international business and languages	4%	0%	6%	27%	0%	29%	16%	43%	2%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	5%	0%	0%	11%	2%	29%	16%	21%	7%
hoger hotel onderwijs	11%	0%	7%	18%	0%	20%	33%	11%	7%
small business and retail management	8%	0%	4%	8%	0%	31%	19%	29%	2%
management economie en recht	11%	0%	13%	20%	0%	24%	30%	20%	4%
logistiek en economie	9%	0%	5%	23%	0%	25%	18%	26%	2%
facilitaire dienstverlening	9%	1%	6%	11%	1%	30%	24%	23%	3%
journalistiek en voorlichting	15%	0%	5%	2%	2%	29%	24%	27%	10%
bedrijfskader-opleiding	2%	0%	7%	22%	2%	26%	7%	13%	4%
fiscale economie	4%	0%	4%	15%	0%	13%	28%	11%	2%
personeel en arbeid	10%	5%	7%	13%	0%	28%	21%	15%	5%
culturele en maatschappelijke vorming	4%	4%	4%	6%	2%	33%	17%	25%	6%
maatschappelijk werk en dienstverlening	10%	3%	5%	10%	3%	32%	27%	11%	3%
sociaal pedagogische hulpverlening	12%	0%	0%	3%	0%	33%	30%	14%	9%
sociaal juridische dienstverlening	9%	2%	2%	5%	4%	23%	27%	9%	2%
informatiedienstverl. en -management	6%	2%	6%	17%	0%	30%	19%	47%	0%
medische laboratoriumopleiding	9%	4%	4%	6%	0%	17%	28%	17%	4%
verpleegkunde	15%	0%	3%	3%	0%	15%	35%	3%	8%
fysiotherapie	26%	2%	2%	1%	0%	41%	41%	9%	6%
logopedie	9%	1%	0%	4%	0%	42%	39%	5%	9%
voeding en diëtiëk	13%	0%	1%	7%	1%	48%	34%	20%	8%
ergotherapie	12%	11%	1%	3%	0%	33%	33%	21%	16%
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	0%	0%	0%	0%	7%	27%	0%	0%
land, water en milieubeheer/kunde	17%	0%	0%	9%	0%	36%	23%	26%	0%
agrarische bedrijfskunde	8%	0%	8%	18%	2%	20%	24%	20%	2%
veehouderij	14%	0%	0%	0%	2%	35%	40%	19%	5%
basisonderwijs	22%	2%	0%	0%	0%	22%	38%	0%	7%
lichamelijke oefening	12%	2%	2%	2%	0%	47%	37%	10%	6%
aardrijkskunde en geschiedenis	14%	0%	0%	4%	2%	22%	18%	20%	4%
Nederlands	8%	0%	0%	0%	0%	23%	31%	21%	3%
Engels	0%	0%	3%	6%	0%	31%	14%	23%	3%
Frans / Duits	11%	3%	3%	3%	3%	31%	22%	19%	8%
algemene- en bedrijfseconomie	7%	0%	5%	15%	0%	29%	34%	22%	2%
wis- en natuurkunde	9%	0%	2%	7%	0%	16%	30%	9%	0%
beeldende kunst en vormgeving	31%	0%	0%	2%	0%	60%	19%	31%	12%
docerend en uitvoerend musicus	19%	0%	5%	0%	0%	40%	21%	14%	21%
chemische laboratoriumopleiding	12%	5%	8%	18%	0%	30%	41%	18%	2%
bouwkunde	16%	2%	5%	7%	0%	13%	38%	7%	5%
elektrotechniek	10%	3%	17%	41%	2%	15%	31%	20%	2%
civiele techniek	23%	3%	7%	25%	0%	12%	25%	12%	2%
chemische technologie	10%	5%	13%	18%	0%	13%	36%	26%	5%
hogere informatica en informatiekunde	7%	0%	16%	34%	5%	9%	36%	14%	0%
technische bedrijfskunde	2%	0%	13%	23%	2%	23%	19%	32%	6%
werktuigbouwkunde	14%	2%	5%	30%	2%	23%	18%	21%	4%
TOTAAL	12%	2%	6%	13%	1%	26%	28%	18%	5%

Tabel 17 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: succesverwachting zoekactiviteiten

	zoekactiviteit waarvan meeste succes wordt verwacht						
	adver- tentie	open solli.	arbeids- bureau	uitzend- bureau	uitzend- bureau (ho)	werv.- bureau	loobaan -advies- centrum
bedrijfseconomie	33%	13%	0%	8%	2%	6%	4%
commerciële economie	36%	0%	0%	12%	10%	10%	0%
bedrijfskundige informatica	18%	5%	0%	0%	0%	0%	0%
communicatie	50%	5%	0%	6%	8%	0%	0%
accountancy	27%	19%	0%	0%	0%	8%	0%
international business and languages	32%	4%	2%	17%	9%	15%	0%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	35%	8%	2%	21%	0%	8%	4%
hoger hotel onderwijs	16%	23%	0%	0%	7%	21%	0%
small business and retail management	28%	10%	2%	6%	8%	4%	0%
management economie en recht	43%	7%	2%	7%	2%	9%	0%
logistiek en economie	34%	5%	0%	5%	9%	9%	0%
facilitaire dienstverlening	37%	7%	1%	15%	9%	4%	0%
journalistiek en voorlichting	47%	8%	0%	5%	0%	5%	0%
bedrijfskader-opleiding	29%	7%	0%	12%	2%	12%	0%
fiscale economie	31%	12%	0%	2%	7%	7%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	31%	11%	2%	10%	3%	8%	0%
culturele en maatschappelijke vorming	49%	12%	7%	7%	2%	7%	0%
maatschappelijk werk en dienstverlening	48%	9%	2%	12%	3%	2%	0%
sociaal pedagogische hulpverlening	47%	19%	3%	7%	1%	0%	0%
sociaal juridische dienstverlening	46%	15%	0%	8%	15%	0%	0%
informatiedienstverl. en -management	49%	10%	0%	4%	6%	2%	2%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	59%	6%	2%	2%	0%	2%	0%
verpleegkunde	53%	24%	0%	0%	0%	4%	0%
fysiotherapie	20%	17%	1%	4%	9%	1%	0%
logopedie	50%	8%	1%	4%	1%	0%	1%
voeding en diëtik	38%	24%	0%	0%	12%	3%	0%
ergotherapie	51%	24%	1%	0%	0%	1%	0%
gezondheidszorgkader-opleiding	57%	7%	0%	0%	7%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	35%	12%	0%	2%	16%	8%	0%
agrarische bedrijfskunde	47%	6%	2%	6%	2%	4%	0%
veehouderij	25%	15%	3%	3%	5%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	44%	16%	2%	2%	0%	0%	0%
lichamelijke oefening	45%	2%	4%	0%	0%	0%	0%
aardrijkskunde en geschiedenis	52%	14%	6%	4%	2%	2%	2%
Nederlands	36%	17%	6%	3%	11%	6%	0%
Engels	55%	6%	12%	6%	0%	6%	0%
Frans / Duits	51%	6%	3%	6%	6%	3%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	21%	13%	3%	8%	13%	5%	0%
wis- en natuurkunde	51%	5%	2%	0%	2%	5%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	26%	13%	0%	3%	0%	8%	0%
docerend en uitvoerend musicus	39%	5%	0%	0%	0%	2%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	48%	12%	0%	11%	5%	2%	0%
bouwkunde	20%	16%	0%	2%	7%	20%	0%
elektrotechniek	22%	10%	0%	0%	12%	7%	0%
civiele techniek	20%	16%	0%	2%	13%	13%	2%
chemische technologie	36%	15%	0%	3%	15%	0%	3%
hogere informatica en informatiekunde	7%	20%	0%	0%	0%	0%	0%
technische bedrijfskunde	25%	7%	2%	7%	11%	9%	0%
werktuigbouwkunde	26%	11%	2%	4%	23%	8%	0%
TOTAAL	36%	12%	1%	5%	5%	5%	0%

Tabel 17 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: succesverwachting zoekactiviteiten (vervolg)

	zoekactiviteit waarvan meeste succes wordt verwacht								
	mond. benadering	sollicitatie cursus	open dag bedrijf	banenmarkt	bedr. cursus	netwerken	via stage	via internet	anders
bedrijfseconomie	2%	0%	2%	6%	0%	2%	8%	4%	8%
commerciële economie	5%	0%	0%	2%	2%	5%	2%	12%	5%
bedrijfskundige informatica	0%	0%	5%	13%	0%	8%	20%	23%	10%
communicatie	5%	0%	2%	0%	0%	11%	5%	3%	5%
accountancy	6%	0%	2%	2%	0%	10%	23%	0%	4%
international business and languages	4%	0%	0%	2%	0%	9%	2%	4%	0%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	4%	0%	0%	0%	0%	6%	4%	2%	8%
hoger hotel onderwijs	0%	0%	5%	0%	0%	12%	7%	0%	9%
small business and retail management	2%	0%	0%	2%	0%	10%	10%	4%	14%
management economie en recht	4%	0%	0%	4%	0%	9%	7%	4%	2%
logistiek en economie	0%	0%	0%	2%	0%	9%	16%	5%	5%
facilitaire dienstverlening	1%	0%	1%	0%	0%	4%	6%	7%	6%
journalistiek en voorlichting	3%	0%	0%	0%	0%	8%	13%	5%	5%
bedrijfskader-opleiding	0%	0%	5%	5%	0%	5%	2%	12%	7%
fiscale economie	0%	0%	0%	5%	0%	2%	17%	5%	12%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	3%	0%	2%	2%	0%	18%	3%	3%	3%
culturele en maatschappelijke vorming	5%	0%	2%	0%	0%	2%	5%	0%	0%
maatschappelijk werk en dienstverlening	5%	0%	0%	0%	0%	2%	7%	2%	9%
sociaal pedagogische hulpverlening	3%	0%	0%	1%	0%	1%	10%	0%	7%
sociaal juridische dienstverlening	6%	0%	0%	4%	0%	0%	2%	2%	2%
informatiedienstverl. en -management	0%	0%	0%	4%	0%	0%	6%	12%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	6%	0%	0%	0%	0%	6%	12%	2%	4%
verpleegkunde	2%	0%	0%	0%	0%	4%	13%	0%	2%
fysiotherapie	7%	0%	0%	0%	1%	16%	13%	0%	11%
logopedie	4%	0%	1%	0%	0%	19%	8%	0%	1%
voeding en diëtiëk	1%	0%	0%	0%	0%	7%	9%	3%	3%
ergotherapie	4%	0%	0%	0%	0%	3%	10%	1%	4%
gezondheidszorgkader-opleiding	7%	0%	0%	0%	0%	0%	7%	0%	14%
land, water en milieubeheer/kunde	10%	0%	0%	0%	0%	6%	4%	4%	4%
agrarische bedrijfskunde	4%	0%	2%	2%	0%	10%	4%	4%	6%
veehouderij	8%	0%	0%	0%	0%	15%	18%	0%	10%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	7%	0%	0%	0%	0%	5%	12%	0%	12%
lichamelijke oefening	4%	0%	0%	0%	0%	11%	19%	0%	15%
aardrijkskunde en geschiedenis	6%	0%	0%	0%	2%	4%	0%	4%	2%
nederlands	6%	0%	0%	3%	0%	0%	8%	3%	3%
engels	0%	0%	0%	0%	0%	0%	9%	3%	3%
frans en duits	0%	0%	0%	0%	0%	14%	3%	6%	3%
algemene- en bedrijfseconomie	5%	0%	0%	0%	0%	13%	8%	0%	13%
wis- en natuurkunde	5%	0%	2%	0%	0%	2%	12%	5%	7%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	13%	0%	0%	0%	0%	23%	0%	8%	8%
docerend en uitvoerend musicus	2%	0%	2%	0%	0%	15%	7%	0%	27%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	3%	0%	2%	0%	0%	8%	9%	0%	2%
bouwkunde	20%	0%	0%	0%	0%	2%	7%	2%	5%
elektrotechniek	2%	0%	5%	10%	0%	5%	7%	5%	14%
civiele techniek	11%	0%	0%	0%	0%	4%	16%	0%	5%
chemische technologie	3%	0%	3%	0%	0%	0%	8%	8%	8%
hogere informatica en informatiekunde	5%	0%	2%	20%	0%	2%	15%	10%	20%
technische bedrijfskunde	2%	0%	0%	5%	0%	9%	7%	11%	5%
werktuigbouwkunde	6%	0%	0%	0%	0%	2%	9%	6%	4%
TOTAAL	5%	0%	1%	2%	0%	7%	9%	4%	7%

Tabel 18 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste twee argumenten bij het accepteren van een baan

	belangrijkste argumenten bij het accepteren van een baan					
	baan- kerheid	salaris	affiniteit product	werken in buitenland	carrière perspectief	carrière mana- gement <3jr.
bedrijfseconomie	26%	60%	15%	8%	26%	0%
commerciële economie	5%	23%	41%	18%	18%	0%
bedrijfskundige informatica	22%	49%	13%	0%	27%	0%
communicatie	8%	41%	27%	3%	5%	0%
accountancy	25%	40%	18%	4%	7%	4%
international business and languages	13%	30%	30%	10%	17%	3%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	3%	33%	37%	13%	10%	3%
hoger hotel onderwijs	4%	30%	30%	9%	22%	4%
small business and retail management	18%	28%	18%	11%	25%	11%
management economie en recht	19%	32%	10%	0%	3%	19%
logistiek en economie	26%	32%	19%	3%	23%	13%
facilitaire dienstverlening	35%	35%	35%	8%	11%	11%
journalistiek en voorlichting	30%	21%	17%	0%	4%	0%
bedrijfskader-opleiding	17%	54%	17%	0%	8%	4%
fiscale economie	18%	55%	12%	0%	6%	6%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	24%	33%	12%	3%	18%	0%
culturele en maatschappelijke vorming	24%	27%	43%	4%	8%	0%
maatschappelijk werk en dienstverlening	25%	45%	25%	3%	6%	8%
sociaal pedagogische hulpverlening	58%	33%	15%	2%	6%	2%
sociaal juridische dienstverlening	36%	55%	18%	0%	3%	6%
informatiedienstverl. en -management	34%	26%	11%	0%	15%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	29%	33%	22%	0%	4%	0%
verpleegkunde	40%	31%	34%	6%	22%	0%
fysiotherapie	55%	32%	10%	4%	4%	2%
logopedie	69%	31%	10%	5%	0%	2%
voeding en diëtik	44%	29%	29%	3%	5%	0%
ergotherapie	42%	16%	26%	5%	9%	0%
gezondheidszorgkader-opleiding	38%	25%	25%	0%	13%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	36%	36%	11%	0%	11%	4%
agrarische bedrijfskunde	19%	11%	45%	4%	23%	4%
veehouderij	50%	31%	12%	0%	15%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	63%	24%	24%	0%	0%	0%
lichamelijke oefening	39%	43%	24%	4%	4%	8%
aardrijkskunde en geschiedenis	45%	39%	33%	0%	6%	0%
Nederlands	50%	36%	9%	5%	18%	0%
Engels	55%	32%	18%	0%	0%	9%
Frans / Duits	53%	42%	16%	0%	5%	5%
algemene- en bedrijfseconomie	18%	31%	13%	0%	18%	18%
wis- en natuurkunde	59%	27%	24%	0%	16%	8%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	9%	26%	43%	0%	0%	0%
docerend en uitvoerend musicus	62%	18%	18%	0%	22%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	41%	30%	27%	5%	14%	3%
bouwkunde	26%	55%	16%	0%	3%	6%
elektrotechniek	45%	61%	15%	0%	12%	3%
civiele techniek	13%	66%	20%	0%	10%	3%
chemische technologie	26%	34%	30%	9%	9%	4%
hogere informatica en informatiekunde	21%	47%	26%	0%	26%	4%
technische bedrijfskunde	17%	33%	33%	0%	4%	13%
werktuigbouwkunde	20%	39%	20%	10%	20%	3%
TOTAAL	32%	36%	23%	4%	11%	4%

Tabel 18 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste twee argumenten bij het accepteren van een baan (vervolg)

	belangrijkste argumenten bij het accepteren van een baan					
	gevarieerd werk	permanente training	zelfst. indeling taken	platte organisatie	hiërar- chische org./ goede doorstroom	kans zelfst. onderne- merschap
bedrijfseconomie	19%	11%	8%	19%	4%	4%
commerciële economie	36%	9%	23%	14%	9%	5%
bedrijfskundige informatica	18%	18%	27%	27%	0%	0%
communicatie	47%	8%	27%	27%	3%	3%
accountancy	33%	22%	7%	18%	15%	7%
international business and languages	27%	17%	17%	23%	7%	7%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	47%	7%	7%	37%	3%	0%
hoger hotel onderwijs	22%	22%	22%	30%	0%	4%
small business and retail management	39%	11%	14%	18%	0%	11%
management economie en recht	54%	13%	13%	29%	6%	3%
logistiek en economie	23%	23%	13%	10%	6%	10%
facilitaire dienstverlening	24%	3%	14%	19%	0%	5%
journalistiek en voorlichting	43%	9%	51%	26%	0%	0%
bedrijfskader-opleiding	25%	17%	25%	12%	8%	12%
fiscale economie	37%	12%	22%	25%	6%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	48%	6%	39%	15%	3%	0%
culturele en maatschappelijke vorming	27%	16%	24%	24%	4%	0%
maatschappelijk werk en dienstverlening	48%	6%	17%	14%	0%	3%
sociaal pedagogische hulpverlening	60%	2%	8%	13%	0%	0%
sociaal juridische dienstverlening	33%	6%	24%	15%	0%	3%
informatiedienstverl. en -management	57%	11%	15%	23%	0%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	58%	7%	18%	25%	4%	0%
verpleegkunde	46%	3%	3%	15%	0%	0%
fysiotherapie	44%	12%	16%	16%	0%	4%
logopedie	36%	17%	17%	14%	0%	0%
voeding en diëtiëk	57%	8%	10%	13%	0%	3%
ergotherapie	54%	16%	16%	14%	0%	0%
gezondheidszorgkader-opleiding	25%	0%	13%	62%	0%	0%
land, water en milieubeheer/kunde	51%	4%	25%	18%	4%	0%
agrarische bedrijfskunde	38%	11%	26%	15%	0%	4%
veehouderij	46%	4%	23%	12%	4%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	51%	8%	24%	8%	0%	0%
lichamelijke oefening	47%	4%	12%	8%	4%	4%
aardrijkskunde en geschiedenis	33%	9%	21%	12%	0%	3%
Nederlands	55%	9%	9%	9%	0%	0%
Engels	36%	0%	18%	32%	0%	0%
Frans / Duits	42%	11%	16%	11%	0%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	44%	13%	22%	13%	4%	4%
wis- en natuurkunde	27%	16%	12%	12%	0%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	39%	9%	43%	22%	4%	4%
docerend en uitvoerend musicus	44%	4%	4%	13%	4%	4%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	41%	11%	16%	11%	0%	0%
bouwkunde	13%	10%	23%	23%	16%	10%
elektrotechniek	24%	15%	6%	9%	6%	3%
civiele techniek	46%	10%	23%	10%	0%	0%
chemische technologie	34%	4%	17%	26%	9%	0%
hogere informatica en informatiekunde	43%	13%	9%	13%	0%	0%
technische bedrijfskunde	33%	8%	25%	29%	0%	4%
werktuigbouwkunde	39%	3%	20%	16%	7%	3%
TOTAAL	40%	9%	18%	17%	3%	3%

Tabel 19a Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de eerste baan gekomen

	hoe aan eerste baan gekomen?											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
bedrijfseconomie	20%	12%	18%	0%	16%	2%	6%	8%	0%	2%	16%	
commerciële economie	23%	16%	5%	0%	18%	2%	9%	9%	2%	0%	16%	
bedrijfskundige informatica	35%	9%	7%	0%	5%	0%	2%	2%	12%	0%	28%	
communicatie	26%	15%	7%	1%	25%	0%	0%	8%	1%	1%	14%	
accountancy	31%	21%	15%	0%	4%	0%	2%	4%	0%	0%	23%	
international business and languages	21%	7%	9%	2%	30%	4%	4%	7%	2%	2%	14%	
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	25%	11%	10%	2%	38%	0%	5%	3%	2%	0%	5%	
hoger hotel onderwijs	33%	9%	9%	2%	9%	4%	2%	4%	2%	0%	26%	
small business and retail management	31%	15%	11%	2%	15%	2%	4%	6%	0%	2%	13%	
management economie en recht	18%	23%	8%	0%	11%	5%	0%	11%	0%	0%	23%	
logistiek en economie	32%	23%	3%	0%	8%	10%	0%	7%	2%	0%	15%	
facilitaire dienstverlening	28%	14%	7%	1%	25%	3%	1%	7%	0%	0%	13%	
journalistiek en voorlichting	31%	14%	2%	0%	19%	2%	5%	2%	5%	0%	19%	
bedrijfskader-opleiding	22%	22%	11%	0%	24%	9%	7%	2%	0%	0%	4%	
fiscale economie	14%	25%	12%	0%	10%	5%	7%	3%	0%	0%	24%	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	
personeel en arbeid	27%	13%	6%	3%	25%	3%	0%	11%	2%	0%	10%	
culturele en maatschappelijke vorming	35%	15%	13%	2%	25%	2%	0%	0%	0%	0%	8%	
maatschappelijk werk en dienstverlening	29%	24%	8%	2%	21%	0%	2%	3%	0%	0%	12%	
sociaal pedagogische hulpverlening	31%	22%	19%	0%	11%	0%	0%	2%	0%	0%	15%	
sociaal juridische dienstverlening	19%	20%	12%	0%	20%	12%	0%	3%	0%	0%	14%	
informatiedienstverl. en -management	23%	23%	10%	2%	10%	8%	2%	2%	8%	2%	12%	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	
medische laboratoriumopleiding	22%	38%	12%	0%	4%	0%	2%	2%	0%	0%	20%	
verpleegkunde	14%	15%	41%	0%	12%	0%	2%	2%	0%	0%	15%	
fysiotherapie	48%	8%	7%	0%	14%	6%	0%	11%	0%	0%	7%	
logopedie	39%	24%	9%	3%	3%	7%	0%	3%	0%	0%	12%	
voeding en diëtik	24%	19%	17%	0%	17%	6%	1%	4%	0%	0%	11%	
ergotherapie	23%	25%	10%	1%	14%	3%	1%	4%	0%	0%	19%	
gezondheidszorgkader-opleiding	40%	13%	20%	0%	13%	7%	0%	0%	0%	0%	7%	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	
land, water en milieubeheer/kunde	20%	14%	10%	2%	20%	8%	6%	6%	4%	0%	10%	
agrarische bedrijfskunde	20%	20%	6%	4%	20%	2%	6%	4%	2%	0%	14%	
veehouderij	40%	15%	10%	0%	6%	0%	2%	4%	0%	2%	21%	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	
basisonderwijs	39%	25%	14%	0%	2%	2%	0%	2%	0%	0%	16%	
lichamelijke oefening	48%	19%	8%	2%	8%	0%	0%	8%	0%	0%	6%	
aardrijkskunde en geschiedenis	23%	29%	9%	2%	18%	2%	2%	11%	0%	2%	4%	
Nederlands	29%	14%	10%	7%	19%	5%	5%	2%	0%	0%	10%	
Engels	22%	32%	11%	3%	11%	0%	5%	3%	0%	3%	11%	
Frans / Duits	12%	33%	15%	6%	18%	0%	0%	3%	3%	0%	9%	
algemene- en bedrijfseconomie	32%	10%	10%	0%	15%	2%	0%	7%	0%	0%	24%	
wis- en natuurkunde	28%	30%	11%	6%	6%	0%	0%	2%	2%	2%	13%	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	
beeldende kunst en vormgeving	24%	8%	6%	0%	14%	4%	0%	14%	2%	4%	22%	
docerend en uitvoerend musicus	39%	22%	5%	2%	7%	0%	0%	2%	0%	0%	22%	
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	
chemische laboratoriumopleiding	20%	22%	6%	2%	25%	3%	0%	2%	2%	0%	20%	
bouwkunde	31%	14%	12%	0%	5%	10%	12%	3%	0%	0%	14%	
elektrotechniek	32%	11%	15%	0%	0%	8%	2%	13%	3%	0%	16%	
civiele techniek	31%	3%	15%	0%	3%	15%	16%	2%	2%	0%	13%	
chemische technologie	23%	23%	7%	2%	16%	5%	0%	7%	2%	2%	12%	
hogere informatica en informatiekunde	38%	11%	13%	0%	2%	2%	2%	2%	4%	0%	26%	
technische bedrijfskunde	24%	15%	11%	2%	7%	11%	7%	7%	2%	0%	15%	
werktuigbouwkunde	25%	17%	10%	2%	10%	10%	7%	2%	2%	0%	15%	
TOTAAL	28%	17%	12%	1%	13%	4%	3%	6%	1%	0%	15%	
1= gevraagd	5= uitzendbureau			9= website								
2= advertentie	6= uitzendbureau hoger onderwijs			10= databank www								
3= open sollicitatie	7= wervingsbureau			11= anders								
4= arbeidsbureau	8= netwerk											

Tabel 19b Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de huidige baan gekomen

	hoe aan huidige baan gekomen?										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
bedrijfseconomie	22%	16%	13%	0%	18%	2%	11%	2%	0%	2%	13%
commerciële economie	20%	23%	8%	0%	10%	8%	10%	5%	3%	0%	15%
bedrijfskundige informatica	30%	10%	8%	0%	0%	0%	0%	0%	15%	8%	30%
communicatie	26%	15%	13%	2%	11%	2%	0%	13%	3%	8%	7%
accountancy	24%	15%	20%	0%	4%	4%	2%	9%	0%	0%	22%
international business and languages	16%	24%	6%	4%	27%	4%	4%	6%	4%	2%	4%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	19%	19%	6%	0%	17%	2%	8%	8%	6%	0%	15%
hoger hotel onderwijs	20%	15%	13%	0%	0%	3%	8%	8%	15%	0%	20%
small business and retail management	24%	26%	12%	2%	12%	2%	2%	6%	0%	4%	10%
management economie en recht	15%	30%	9%	0%	13%	4%	0%	9%	2%	2%	17%
logistiek en economie	27%	25%	9%	0%	13%	9%	2%	7%	2%	0%	7%
facilitaire dienstverlening	17%	27%	13%	0%	14%	9%	5%	3%	2%	3%	8%
journalistiek en voorlichting	17%	25%	8%	0%	8%	3%	6%	6%	8%	0%	19%
bedrijfskader-opleiding	30%	23%	7%	0%	16%	7%	5%	5%	0%	2%	5%
fiscale economie	20%	40%	10%	0%	2%	4%	12%	2%	0%	0%	10%
personeel en arbeid	21%	18%	7%	7%	9%	7%	4%	7%	2%	0%	18%
culturele en maatschappelijke vorming	19%	16%	16%	3%	27%	3%	0%	5%	0%	0%	11%
maatschappelijk werk en dienstverlening	28%	31%	10%	2%	10%	2%	2%	5%	0%	0%	10%
sociaal pedagogische hulpverlening	23%	27%	20%	2%	7%	0%	0%	1%	1%	1%	16%
sociaal juridische dienstverlening	22%	35%	13%	0%	4%	9%	0%	4%	0%	0%	13%
informatiedienstverl. en -management	23%	34%	9%	0%	7%	5%	7%	5%	5%	0%	7%
medische laboratoriumopleiding	16%	55%	10%	0%	0%	2%	0%	2%	2%	0%	12%
verpleegkunde	14%	26%	36%	0%	4%	0%	2%	0%	0%	0%	18%
fysiotherapie	37%	19%	16%	0%	4%	3%	4%	7%	0%	0%	10%
logopedie	30%	30%	4%	2%	5%	4%	0%	12%	0%	2%	12%
voeding en diëtiëk	21%	18%	25%	0%	11%	7%	3%	3%	0%	0%	11%
ergotherapie	21%	30%	16%	1%	7%	0%	0%	3%	0%	0%	21%
gezondheidszorgkader-opleiding	14%	57%	14%	0%	7%	7%	0%	0%	0%	0%	0%
land, water en milieubeheer/kunde	18%	18%	13%	0%	7%	4%	2%	11%	4%	4%	18%
agrarische bedrijfskunde	13%	23%	19%	2%	13%	6%	4%	4%	2%	2%	11%
veehouderij	36%	11%	13%	0%	4%	0%	4%	9%	0%	2%	21%
basisonderwijs	38%	23%	20%	0%	3%	3%	0%	3%	0%	0%	13%
lichamelijke oefening	40%	23%	11%	0%	0%	0%	0%	17%	0%	0%	9%
aardrijkskunde en geschiedenis	29%	42%	11%	2%	2%	2%	2%	4%	0%	4%	0%
Nederlands	17%	14%	14%	9%	17%	3%	6%	3%	0%	0%	17%
Engels	16%	31%	13%	3%	6%	0%	9%	0%	0%	13%	9%
Frans / Duits	17%	33%	13%	10%	10%	0%	0%	7%	3%	3%	3%
algemene- en bedrijfseconomie	35%	16%	11%	3%	11%	5%	0%	0%	0%	0%	19%
wis- en natuurkunde	33%	29%	17%	2%	5%	2%	0%	2%	2%	2%	5%
beeldende kunst en vormgeving	21%	12%	14%	0%	5%	2%	0%	16%	2%	5%	23%
docerend en uitvoerend musicus	26%	32%	12%	0%	0%	0%	0%	6%	0%	3%	21%
chemische laboratoriumopleiding	33%	30%	8%	3%	5%	2%	5%	5%	2%	0%	8%
bouwkunde	31%	15%	8%	0%	2%	2%	13%	2%	2%	0%	25%
elektrotechniek	27%	15%	20%	0%	0%	10%	2%	8%	7%	0%	12%
civiele techniek	25%	4%	20%	0%	2%	15%	13%	5%	2%	2%	13%
chemische technologie	23%	34%	6%	0%	9%	6%	0%	9%	3%	3%	9%
hogere informatica en informatiekunde	32%	16%	11%	0%	0%	0%	0%	5%	9%	0%	27%
technische bedrijfskunde	24%	10%	10%	0%	12%	12%	7%	5%	7%	0%	12%
werktuigbouwkunde	23%	21%	9%	0%	9%	9%	5%	2%	4%	0%	18%
TOTAAL	24%	22%	14%	1%	8%	4%	4%	5%	2%	1%	15%
1= gevraagd	5= uitzendbureau			9= website							
2= advertentie	6= uitzendbureau hoger onderwijs			10= databank www							
3= open sollicitatie	7= wervingsbureau			11= anders							
4= arbeidsbureau	8= netwerk										

Tabel 20 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: motivatie baanwisseling

	waarom van baan verwisseld ?					
	contract		faillissement			
	liep af	ontslag	sfeer	werkdruk	salaris	
bedrijfseconomie	20%	0%	4%	4%	0%	4%
commerciële economie	11%	0%	3%	0%	3%	5%
bedrijfskundige informatica	0%	0%	0%	12%	0%	12%
communicatie	9%	0%	0%	7%	2%	7%
accountancy	0%	0%	0%	24%	6%	0%
international business and languages	9%	0%	0%	17%	0%	6%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	14%	0%	0%	11%	0%	5%
hoger hotel onderwijs	0%	0%	3%	12%	3%	3%
small business and retail management	3%	0%	0%	19%	3%	0%
management economie en recht	13%	0%	0%	11%	3%	8%
logistiek en economie	8%	0%	0%	5%	3%	11%
facilitaire dienstverlening	12%	0%	2%	11%	2%	3%
journalistiek en voorlichting	16%	0%	3%	19%	0%	0%
bedrijfskader-opleiding	6%	0%	6%	10%	3%	10%
fiscale economie	8%	0%	0%	8%	8%	4%
personeel en arbeid	5%	0%	5%	5%	8%	5%
culturele en maatschappelijke vorming	15%	4%	0%	15%	0%	4%
maatschappelijk werk en dienstverlening	14%	0%	0%	10%	6%	10%
sociaal pedagogische hulpverlening	12%	0%	0%	10%	5%	2%
sociaal juridische dienstverlening	3%	3%	0%	5%	3%	5%
informatiedienstverl. en -management	24%	11%	0%	8%	3%	0%
medische laboratoriumopleiding	17%	0%	0%	4%	0%	4%
verpleegkunde	7%	0%	0%	10%	0%	0%
fysiotherapie	33%	0%	0%	7%	0%	7%
logopedie	30%	0%	0%	13%	4%	4%
voeding en diëtik	29%	0%	0%	5%	2%	4%
ergotherapie	34%	0%	0%	4%	0%	2%
gezondheidszorgkader-opleiding	11%	0%	0%	0%	11%	11%
land, water en milieubeheer/kunde	16%	3%	0%	0%	3%	11%
agrarische bedrijfskunde	7%	0%	0%	7%	0%	7%
veehouderij	8%	0%	0%	8%	0%	4%
basisonderwijs	19%	0%	0%	0%	0%	0%
lichamelijke oefening	15%	0%	0%	15%	0%	0%
aardrijkskunde en geschiedenis	22%	3%	0%	3%	0%	8%
Nederlands	15%	10%	5%	10%	0%	0%
Engels	14%	0%	0%	14%	0%	5%
Frans / Duits	19%	0%	0%	6%	0%	0%
algemene- en bedrijfseconomie	0%	5%	0%	20%	5%	5%
wis- en natuurkunde	22%	0%	0%	13%	0%	0%
beeldende kunst en vormgeving	22%	0%	0%	13%	0%	4%
docerend en uitvoerend musicus	23%	4%	0%	0%	0%	12%
chemische laboratoriumopleiding	21%	0%	0%	16%	0%	3%
bouwkunde	3%	0%	0%	14%	0%	7%
elektrotechniek	11%	4%	0%	15%	0%	11%
civiele techniek	8%	0%	0%	8%	0%	8%
chemische technologie	10%	0%	0%	15%	0%	5%
hogere informatica en informatiekunde	18%	0%	0%	6%	12%	0%
technische bedrijfskunde	9%	0%	4%	9%	0%	4%
werktuigbouwkunde	0%	0%	0%	21%	0%	0%
TOTAAL	13%	0%	1%	9%	2%	5%

Tabel 20 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: motivatie baanwisseling (vervolg)

	waarom van baan verwisseld ?				
	sec. arb. voorwaarden	opl. niveau	opl. richting	carrière per- spectieven	andere reden
bedrijfseconomie	0%	20%	4%	16%	28%
commerciële economie	0%	22%	8%	24%	24%
bedrijfskundige informatica	0%	6%	12%	12%	47%
communicatie	2%	22%	15%	11%	25%
accountancy	0%	6%	6%	6%	53%
international business and languages	0%	14%	17%	11%	26%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	2%	14%	7%	18%	30%
hoger hotel onderwijs	6%	19%	0%	34%	19%
small business and retail management	0%	9%	9%	34%	22%
management economie en recht	3%	13%	5%	26%	18%
logistiek en economie	5%	13%	18%	21%	16%
facilitaire dienstverlening	2%	20%	15%	14%	21%
journalistiek en voorlichting	0%	16%	13%	6%	26%
bedrijfskader-opleiding	0%	13%	3%	16%	32%
fiscale economie	4%	12%	12%	16%	28%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	0%	21%	13%	16%	21%
culturele en maatschappelijke vorming	0%	19%	8%	12%	23%
maatschappelijk werk en dienstverlening	6%	10%	20%	4%	20%
sociaal pedagogische hulpverlening	5%	15%	14%	5%	32%
sociaal juridische dienstverlening	5%	10%	23%	15%	28%
informatiedienstverl. en -management	0%	5%	18%	11%	21%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	4%	4%	0%	35%	30%
verpleegkunde	0%	10%	3%	13%	57%
fysiotherapie	4%	1%	3%	8%	38%
logopedie	9%	4%	0%	4%	34%
voeding en diëtiëk	5%	7%	16%	11%	21%
ergotherapie	4%	5%	14%	11%	27%
gezondheidszorgkader-opleiding	0%	16%	5%	32%	16%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	8%	11%	16%	14%	19%
agrarische bedrijfskunde	0%	24%	10%	24%	21%
veehouderij	4%	21%	4%	25%	25%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	6%	0%	0%	6%	69%
lichamelijke oefening	0%	5%	0%	25%	40%
aardrijkskunde en geschiedenis	0%	17%	11%	6%	31%
Nederlands	10%	5%	10%	25%	10%
Engels	0%	14%	19%	14%	19%
Frans / Duits	6%	19%	6%	12%	31%
algemene- en bedrijfseconomie	0%	5%	5%	30%	25%
wis- en natuurkunde	4%	0%	4%	9%	48%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	0%	13%	22%	0%	26%
docerend en uitvoerend musicus	8%	12%	8%	4%	31%
-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	0%	13%	11%	16%	21%
bouwkunde	0%	10%	14%	10%	41%
elektrotechniek	4%	7%	11%	19%	19%
civiele techniek	5%	16%	16%	18%	21%
chemische technologie	0%	5%	5%	25%	35%
hogere informatica en informatiekunde	0%	6%	6%	12%	41%
technische bedrijfskunde	4%	17%	17%	13%	22%
werktuigbouwkunde	0%	33%	4%	33%	8%
TOTAAL	2%	14%	10%	14%	29%

Tabel 21 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: % baanzoekend, % gesetteld op de arbeidsmarkt, gewenste arbeidsduur en verhuisbereidheid

	%	%	gewenste arbeidsduur		%
			zoekt (andere) baan	gesetteld in huidig werk	
bedrijfseconomie	19%	56%	37,3	4,6	32%
commerciële economie	33%	53%	38,8	4,5	55%
bedrijfskundige informatica	13%	68%	37,4	4,3	36%
communicatie	24%	51%	36,1	4,3	28%
accountancy	8%	57%	34,9	4,4	30%
international business and languages	22%	51%	36,8	4,5	39%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	26%	56%	36,6	4,5	46%
hoger hotel onderwijs	24%	55%	38,2	4,3	55%
small business and retail management	22%	64%	37,8	4,6	43%
management economie en recht	23%	57%	35,8	4,4	32%
logistiek en economie	16%	66%	39,4	4,6	51%
facilitaire dienstverlening	20%	56%	37,0	4,3	37%
journalistiek en voorlichting	23%	39%	34,5	4,4	34%
bedrijfskader-opleiding	25%	65%	37,2	4,4	50%
fiscale economie	10%	68%	34,1	4,3	40%

personeel en arbeid	27%	45%	34,3	4,3	32%
culturele en maatschappelijke vorming	34%	32%	33,5	4,2	36%
maatschappelijk werk en dienstverlening	36%	31%	32,4	4,0	22%
sociaal pedagogische hulpverlening	22%	59%	32,5	4,2	33%
sociaal juridische dienstverlening	30%	53%	34,0	4,2	26%
informatiedienstverl. en -management	26%	59%	35,4	4,5	47%

medische laboratoriumopleiding	17%	35%	35,7	4,5	55%
verpleegkunde	26%	62%	34,5	4,3	37%
fysiotherapie	28%	51%	33,2	4,2	33%
logopedie	16%	58%	31,6	4,0	42%
voeding en diëtiëk	31%	44%	34,1	4,3	41%
ergotherapie	22%	59%	33,5	4,2	39%
gezondheidszorgkader-opleiding	20%	71%	36,6	4,1	33%

land, water en milieubeheer/kunde	22%	44%	35,9	4,5	44%
agrarische bedrijfskunde	21%	54%	36,8	4,5	38%
veehouderij	14%	47%	39,6	4,7	40%

basisonderwijs	16%	60%	34,4	4,5	35%
lichamelijke oefening	23%	49%	32,3	4,2	47%
aardrijkskunde en geschiedenis	23%	52%	32,1	4,3	37%
Nederlands	33%	43%	33,4	4,2	26%
Engels	22%	29%	30,7	4,3	36%
Frans / Duits	24%	53%	33,8	4,6	39%
algemene- en bedrijfseconomie	19%	56%	37,0	4,6	47%
wis- en natuurkunde	15%	57%	32,5	4,3	44%

beeldende kunst en vormgeving	41%	21%	34,2	4,2	60%
docerend en uitvoerend musicus	35%	31%	29,1	4,5	65%

chemische laboratoriumopleiding	18%	46%	37,9	4,7	60%
bouwkunde	17%	57%	35,3	4,1	39%
elektrotechniek	11%	82%	37,3	4,5	45%
civiele techniek	20%	44%	38,1	4,6	46%
chemische technologie	25%	51%	39,1	4,7	60%
hogere informatica en informatiekunde	14%	70%	37,7	4,6	37%
technische bedrijfskunde	18%	63%	37,6	4,4	46%
werktuigbouwkunde	12%	61%	38,8	4,5	50%
TOTAAL	23%	54%	35,5	4,4	41%

Tabel 22 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste argument minder dan 32 uur werken

	% < 32 uur werken	belangrijkste argument minder dan 32 uur werken					
		meer privé tijd	zorg voor familielid	vrijw./ liefdadigh eid	studie	hobby's en sport	anders
bedrijfseconomie	2%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
commerciële economie	2%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
bedrijfskundige informatica	2%	0%	0%	0%	50%	0%	50%
communicatie	5%	0%	0%	0%	50%	25%	25%
accountancy	9%	50%	0%	25%	0%	25%	0%
international business and languages	5%	67%	0%	33%	0%	0%	0%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	3%	0%	0%	0%	50%	50%	0%
hoger hotel onderwijs	2%	0%	0%	0%	50%	50%	0%
small business and retail management	9%	25%	0%	25%	25%	0%	25%
management economie en recht	13%	20%	0%	10%	40%	10%	20%
logistiek en economie	2%
facilitaire dienstverlening	9%	38%	0%	0%	50%	0%	12%
journalistiek en voorlichting	16%	50%	0%	0%	25%	13%	13%
bedrijfskader-opleiding	2%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
fiscale economie	16%	25%	0%	0%	50%	25%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	10%	17%	0%	0%	50%	17%	17%
culturele en maatschappelijke vorming	16%	11%	0%	0%	44%	22%	22%
maatschappelijk werk en dienstverlening	22%	25%	0%	5%	10%	30%	30%
sociaal pedagogische hulpverlening	20%	30%	0%	5%	20%	25%	20%
sociaal juridische dienstverlening	16%	10%	0%	10%	60%	10%	10%
informatiedienstverl. en -management	11%	0%	0%	0%	86%	14%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	5%	33%	0%	0%	33%	33%	0%
verpleegkunde	13%	44%	0%	0%	0%	22%	33%
fysiotherapie	34%	18%	0%	2%	31%	39%	10%
logopedie	32%	23%	0%	7%	30%	23%	17%
voeding en diëtiëk	15%	17%	0%	11%	22%	33%	17%
ergotherapie	9%	25%	0%	12%	0%	25%	37%
gezondheidszorgkader-opleiding	33%	50%	0%	0%	33%	17%	0%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	6%	0%	0%	0%	25%	50%	25%
agrarische bedrijfskunde	8%	20%	0%	0%	20%	20%	40%
veehouderij	12%	25%	0%	0%	13%	13%	50%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	19%	33%	0%	0%	33%	17%	17%
lichamelijke oefening	38%	11%	0%	0%	47%	26%	16%
aardrijkskunde en geschiedenis	33%	17%	0%	9%	13%	9%	52%
Nederlands	24%	0%	0%	0%	36%	9%	55%
Engels	46%	29%	0%	6%	24%	18%	24%
Frans / Duits	30%	19%	0%	0%	25%	25%	31%
algemene- en bedrijfseconomie	9%	0%	0%	0%	50%	25%	25%
wis- en natuurkunde	39%	33%	0%	0%	22%	28%	17%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	26%	12%	0%	0%	24%	12%	53%
docerend en uitvoerend musicus	51%	10%	0%	0%	40%	13%	37%
-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	3%	0%	0%	0%	33%	67%	0%
bouwkunde	14%	18%	0%	0%	45%	9%	27%
elektrotechniek	6%	29%	0%	0%	29%	43%	0%
civiele techniek	2%
chemische technologie	2%
hogere informatica en informatiekunde	2%
technische bedrijfskunde	6%	0%	0%	0%	67%	33%	0%
werktuigbouwkunde	2%	0%	0%	0%	0%	0%	100%
TOTAAL	13%	23%	0%	3%	30%	21%	24%

Tabel 23 Aansluiting studie en baan: beoordeling aansluiting (cijfer 1-10)

	rapportcijfer aansluiting studie en eerste baan		rapportcijfer aansluiting studie en huidige baan	
	gemiddelde	standaard dev	gemiddelde	standaard dev
bedrijfsconomie	6,7	1,0	6,8	1,0
commerciële economie	6,6	1,7	7,0	1,0
bedrijfskundige informatica	6,8	1,1	6,9	1,1
communicatie	6,5	1,6	6,8	1,4
accountancy	6,9	1,3	6,9	1,1
international business and languages	6,8	0,9	6,9	1,2
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	6,5	1,5	6,8	1,2
hoger hotel onderwijs	7,5	1,1	7,3	0,7
small business and retail management	7,1	1,1	7,1	1,0
management economie en recht	6,6	1,2	6,9	0,8
logistiek en economie	6,5	1,6	6,9	1,0
facilitaire dienstverlening	6,7	1,5	6,8	1,1
journalistiek en voorlichting	7,0	1,6	6,8	1,3
bedrijfskader-opleiding	6,4	1,4	6,8	1,3
fiscale economie	6,8	1,2	6,8	1,1
-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	6,9	1,0	7,1	0,9
culturele en maatschappelijke vorming	6,3	1,9	6,5	1,4
maatschappelijk werk en dienstverlening	6,4	1,3	6,6	1,2
sociaal pedagogische hulpverlening	7,0	1,2	6,9	1,2
sociaal juridische dienstverlening	6,6	1,2	6,8	1,1
informatiedienstverl. en -management	6,4	1,6	6,8	1,1
-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	6,9	1,0	6,9	1,0
verpleegkunde	6,7	1,5	6,5	1,5
fysiotherapie	7,2	1,1	7,0	1,2
logopedie	6,7	1,1	6,4	1,1
voeding en diëtiëk	6,6	1,6	6,2	1,4
ergotherapie	6,8	1,2	7,0	1,1
gezondheidszorgkader-opleiding	7,5	1,0	7,3	1,2
-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	6,7	1,5	6,7	1,3
agrarische bedrijfskunde	6,4	1,4	6,7	1,3
veehouderij	6,6	1,2	6,7	1,1
-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	7,1	1,1	7,2	0,9
lichamelijke oefening	7,1	1,6	7,1	1,3
aardrijkskunde en geschiedenis	6,6	1,4	6,8	1,1
Nederlands	6,5	1,3	6,4	1,3
Engels	6,1	1,6	6,2	1,6
Frans / Duits	7,0	1,8	7,0	1,7
algemene- en bedrijfsconomie	6,4	1,5	6,5	1,4
wis- en natuurkunde	6,9	1,2	6,5	1,1
-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	6,6	2,0	6,5	1,8
docerend en uitvoerend musicus	7,1	1,5	6,8	1,4
-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	6,8	1,6	6,9	1,4
bouwkunde	6,5	1,1	6,5	1,1
elektrotechniek	6,8	1,2	6,7	1,1
civiele techniek	6,5	1,3	6,7	1,1
chemische technologie	6,8	1,3	6,7	1,1
hogere informatica en informatiekunde	6,8	1,1	7,1	0,8
technische bedrijfskunde	6,7	1,3	7,1	1,0
werktuigbouwkunde	7,0	1,7	6,7	1,6
TOTAAL	6,8	5,0	6,8	4,4

Tabel 24 Aansluiting studie en baan: onderbenutting niveau (in studie jaren)

	onderbenutting volgens werkgever		onderbenutting volgens werknemer	
	eerste baan	huidige baan	eerste baan	huidige baan
bedrijfseconomie	0,5	0,4	1,1	0,4
commerciële economie	1,1	0,1	1,9	0,5
bedrijfskundige informatica	0,2	0,0	0,4	0,3
communicatie	1,0	0,4	1,3	0,4
accountancy	0,5	0,2	0,5	0,1
international business and languages	0,9	0,6	1,7	0,9
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	1,6	0,6	2,1	0,7
hoger hotel onderwijs	0,9	0,2	1,7	0,3
small business and retail management	0,7	0,4	1,3	0,6
management economie en recht	0,8	0,2	1,3	0,4
logistiek en economie	0,5	0,1	1,1	0,3
facilitaire dienstverlening	1,2	0,2	2,0	0,8
journalistiek en voorlichting	0,8	0,4	1,2	0,3
bedrijfskader-opleiding	1,3	0,5	1,7	0,7
fiscale economie	0,3	0,1	0,5	0,1
-----	-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	0,7	0,3	1,4	0,5
culturele en maatschappelijke vorming	1,1	0,8	1,9	1,0
maatschappelijk werk en dienstverlening	1,0	0,3	1,1	0,6
sociaal pedagogische hulpverlening	1,7	1,1	1,5	0,9
sociaal juridische dienstverlening	0,6	0,2	0,9	0,1
informatiedienstverl. en -management	0,7	0,2	1,2	0,5
-----	-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	0,3	0,2	0,8	0,5
verpleegkunde	1,2	1,0	1,3	1,0
fysiotherapie	0,4	0,2	0,5	0,1
logopedie	0,2	0,1	0,2	0,1
voeding en diëtiëk	1,2	0,8	1,4	0,9
ergotherapie	0,7	0,0	0,8	0,0
gezondheidszorgkader-opleiding	1,0	0,1	1,0	0,1
-----	-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	1,1	0,4	1,1	0,5
agrarische bedrijfskunde	0,6	0,2	0,8	0,2
veehouderij	1,2	0,8	1,3	0,7
-----	-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	0,3	0,0	0,3	0,1
lichamelijke oefening	0,7	0,1	1,0	0,3
aardrijkskunde en geschiedenis	0,9	0,1	1,1	0,3
Nederlands	0,6	0,5	1,0	0,7
Engels	0,7	0,3	0,9	0,3
Frans / Duits	1,2	0,8	1,3	1,0
algemene- en bedrijfseconomie	0,5	0,3	0,9	0,6
wis- en natuurkunde	0,4	0,4	0,4	0,3
-----	-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	1,2	0,5	1,4	0,6
docerend en uitvoerend musicus	0,8	0,3	1,0	0,4
-----	-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	0,8	0,2	1,2	0,4
bouwkunde	0,5	0,4	1,0	0,6
elektrotechniek	0,2	0,1	0,5	0,1
civiele techniek	0,4	0,1	0,9	0,4
chemische technologie	1,0	0,4	1,5	0,9
hogere informatica en informatiekunde	0,1	0,0	0,3	0,0
technische bedrijfskunde	0,5	0,3	1,3	0,4
werktuigbouwkunde	0,5	0,2	1,1	0,5
TOTAAL	0,8	0,3	1,1	0,5

Tabel 25a Aansluiting studie en eerste baan: inhoudelijke benutting studie

	aansluiting studie en eerste baan		
	met andere studierichting te vervullen	zonder mijn studierichting niet te vervullen	zonder mijn specialisatie niet te vervullen
bedrijfseconomie	46%	52%	2%
commerciële economie	74%	23%	2%
bedrijfskundige informatica	20%	61%	20%
communicatie	57%	34%	9%
accountancy	15%	72%	13%
international business and languages	79%	18%	4%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	73%	20%	7%
hoger hotel onderwijs	54%	39%	7%
small business and retail management	71%	25%	4%
management economie en recht	69%	25%	7%
logistiek en economie	52%	45%	3%
facilitaire dienstverlening	73%	21%	6%
journalistiek en voorlichting	40%	53%	8%
bedrijfskader-opleiding	80%	17%	2%
fiscale economie	19%	68%	14%
-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	65%	32%	3%
culturele en maatschappelijke vorming	65%	31%	4%
maatschappelijk werk en dienstverlening	47%	52%	2%
sociaal pedagogische hulpverlening	26%	68%	7%
sociaal juridische dienstverlening	51%	40%	9%
informatiedienstverl. en -management	61%	33%	6%
-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	8%	72%	20%
verpleegkunde	8%	78%	14%
fysiotherapie	9%	72%	19%
logopedie	8%	72%	20%
voeding en diëtiëk	54%	37%	10%
ergotherapie	25%	61%	14%
gezondheidszorgkader-opleiding	7%	87%	7%
land, water en milieubeheer/kunde	46%	48%	6%
agrarische bedrijfskunde	57%	39%	4%
veehouderij	45%	49%	6%
-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	9%	74%	16%
lichamelijke oefening	29%	56%	15%
aardrijkskunde en geschiedenis	46%	48%	5%
Nederlands	43%	48%	10%
Engels	38%	57%	5%
Frans / Duits	42%	42%	15%
algemene- en bedrijfseconomie	49%	44%	7%
wis- en natuurkunde	26%	63%	11%
-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	45%	41%	14%
docerend en uitvoerend musicus	22%	44%	34%
-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	29%	52%	18%
bouwkunde	10%	70%	20%
elektrotechniek	21%	65%	15%
civiele techniek	10%	75%	15%
chemische technologie	41%	46%	12%
hogere informatica en informatiekunde	30%	57%	13%
technische bedrijfskunde	67%	30%	2%
werktuigbouwkunde	40%	52%	9%
TOTAAL	40%	50%	10%

Tabel 25b Aansluiting studie en huidige baan (horizontaal): inhoudelijk

	aansluiting studie en huidige baan		
	met andere studierichting te vervullen	zonder mijn studierichting niet te vervullen	zonder mijn specialisatie niet te vervullen
bedrijfseconomie	38%	58%	4%
commerciële economie	54%	41%	5%
bedrijfskundige informatica	21%	62%	18%
communicatie	36%	53%	12%
accountancy	11%	72%	17%
international business and languages	64%	32%	4%
hoger toeristisch en recreatief onderwijs	62%	32%	6%
hoger hotel onderwijs	58%	40%	3%
small business and retail management	68%	26%	6%
management economie en recht	62%	32%	6%
logistiek en economie	34%	63%	4%
facilitaire dienstverlening	66%	25%	9%
journalistiek en voorlichting	29%	59%	12%
bedrijfskader-opleiding	63%	37%	0%
fiscale economie	14%	68%	18%
-----	-----	-----	-----
personeel en arbeid	36%	52%	13%
culturele en maatschappelijke vorming	51%	46%	3%
maatschappelijk werk en dienstverlening	36%	54%	11%
sociaal pedagogische hulpverlening	15%	74%	11%
sociaal juridische dienstverlening	36%	55%	9%
informatiedienstverl. en -management	35%	58%	7%
-----	-----	-----	-----
medische laboratoriumopleiding	6%	69%	24%
verpleegkunde	12%	72%	16%
fysiotherapie	9%	64%	27%
logopedie	5%	72%	23%
voeding en diëtiëk	48%	42%	10%
ergotherapie	9%	81%	10%
gezondheidszorgkader-opleiding	7%	57%	36%
-----	-----	-----	-----
land, water en milieubeheer/kunde	36%	51%	13%
agrarische bedrijfskunde	45%	51%	4%
veehouderij	39%	50%	11%
-----	-----	-----	-----
basisonderwijs	5%	77%	18%
lichamelijke oefening	17%	69%	14%
aardrijkskunde en geschiedenis	20%	73%	7%
Nederlands	43%	51%	6%
Engels	31%	63%	6%
Frans / Duits	53%	37%	10%
algemene- en bedrijfseconomie	51%	41%	8%
wis- en natuurkunde	27%	66%	7%
-----	-----	-----	-----
beeldende kunst en vormgeving	23%	44%	33%
docerend en uitvoerend musicus	15%	41%	44%
-----	-----	-----	-----
chemische laboratoriumopleiding	11%	61%	28%
bouwkunde	4%	67%	29%
elektrotechniek	18%	65%	17%
civiele techniek	2%	75%	24%
chemische technologie	33%	52%	15%
hogere informatica en informatiekunde	20%	61%	18%
technische bedrijfskunde	44%	51%	5%
werktuigbouwkunde	29%	60%	11%
TOTAAL	30%	57%	13%

Wo-tabellen

Tabel 1 Sociaal economische kenmerken: geslacht, in- en uitstroomleeftijd, etniciteit

	%	gemiddelde leeftijd		etniciteit	
		in- stroom	uit- stroom	% allochtonen (subjectief)	% allochtonen (biza)
Nederlands	82%	21,0	25,8	1%	5%
Engels	88%	20,0	24,9	5%	23%
overige talen	91%	20,3	25,8	6%	21%
filosofie en godgeleerdheid	50%	22,1	28,4	0%	12%
geschiedenis	55%	20,8	26,1	0%	6%
algemene letteren	85%	19,4	24,8	4%	7%
kunstgeschiedenis en archeologie	81%	23,7	28,8	7%	7%
bedrijfscommunicatie letteren	88%	19,7	23,9	3%	8%
(technische) wiskunde	25%	18,6	24,3	6%	14%
(technische) natuurkunde	11%	18,8	24,0	2%	14%
scheikunde	34%	19,4	23,9	1%	11%
(technische) informatica	11%	18,8	24,1	2%	15%
biologie	56%	19,2	24,0	4%	8%
farmacie	64%	18,9	25,5	5%	12%
landgebruik	42%	19,5	24,5	5%	7%
chemische en technologie opleiding	48%	19,1	23,8	1%	12%
bouwkunde	37%	20,4	25,7	6%	11%
werktuigbouwkunde	4%	19,7	25,1	0%	9%
elektrotechniek	6%	19,3	24,8	10%	12%
scheikundige technologie	26%	18,8	24,1	0%	11%
civiele techniek	9%	19,5	25,4	6%	17%
technische bedrijfskunde	21%	19,3	24,5	5%	10%
industriel ontwerp	41%	19,2	25,2	2%	4%
economie	18%	19,8	24,9	2%	11%
bedrijfskunde	36%	20,2	24,7	2%	9%
econometrie	26%	18,8	23,7	1%	13%
fiscale economie	25%	20,0	24,8	4%	11%
Nederlands recht	59%	19,6	24,8	4%	15%
notarieel recht	61%	19,4	24,4	4%	12%
fiscaal-juridisch recht	42%	19,7	25,0	9%	17%
gezondheidswetenschappen	93%	20,2	24,3	0%	9%
geneeskunde	59%	19,2	25,7	5%	14%
tandheelkunde	60%	19,9	25,2	6%	18%
biomedische wetenschappen	72%	18,9	23,4	5%	12%
diergeneeskunde	79%	18,0	25,5	2%	14%
sociologie	77%	21,7	26,1	6%	10%
psychologie	79%	20,2	25,2	3%	8%
politicologie	45%	20,3	25,9	4%	7%
pedagogische wetenschappen	95%	20,5	25,1	2%	16%
(toegepaste) onderwijskunde	83%	20,4	24,9	2%	6%
culturele antropologie	84%	20,6	25,7	2%	12%
communicatiewetenschappen	75%	20,6	25,2	12%	16%
sociaal-culturele wetenschappen	79%	21,0	25,0	6%	13%
sociale geografie en planologie	47%	19,1	24,3	1%	8%
bestuurskunde	48%	21,1	26,5	9%	14%
TOTAAL	52%	19,8	25,1	4%	12%

Tabel 2 Sociaal economische kenmerken: woonsituatie en huishoud inkomen

	thuis Wo- nend	uitwonend				huishoud- inkomen (netto p.m)
		% alleen wonend	% met kind	gem. hhoud omvang	% tweever- dieners	
Nederlands	1%	39%	7%	1,7	46%	4.350
Engels	5%	49%	0%	1,6	36%	4.150
overige talen	4%	49%	7%	1,7	31%	3.800
filosofie en godgeleerdheid	3%	45%	21%	1,9		3.400
geschiedenis	5%	46%	5%	1,6	32%	4.250
algemene letteren	4%	46%	1%	1,6	33%	4.050
kunstgeschiedenis en archeologie	2%	62%	12%	1,5	21%	3.950
bedrijfscommunicatie letteren	8%	43%	0%	1,6	43%	4.650
(technische) wiskunde	0%	55%	4%	1,5	24%	4.200
(technische) natuurkunde	8%	57%	5%	1,7	13%	3.900
scheikunde	14%	43%	6%	1,7	23%	4.250
(technische) informatica	17%	48%	4%	1,5	38%	4.650
biologie	7%	42%	4%	1,6	34%	3.900
farmacie	4%	41%	9%	1,7	32%	5.200
landgebruik	7%	58%	5%	1,5	33%	4.050
chemische en technologie opleiding	6%	54%	0%	1,5	24%	3.900
bouwkunde	8%	41%	3%	1,6	43%	4.700
werktuigbouwkunde	13%	44%	6%	1,7	35%	4.750
elektrotechniek	10%	57%	2%	1,5	20%	4.350
scheikundige technologie	5%	49%	5%	1,6	35%	4.650
civiele techniek	5%	47%	0%	1,5	37%	4.750
technische bedrijfskunde	10%	42%	5%	1,7	41%	5.100
industriel ontwerp	2%	36%	7%	1,7	38%	5.000
economie	13%	48%	5%	1,6	33%	4.800
bedrijfskunde	5%	35%	3%	1,7	51%	5.300
econometrie	6%	61%	3%	1,4	30%	4.400
fiscale economie	7%	27%	8%	1,8	50%	5.600
Nederlands recht	8%	43%	1%	1,6	43%	4.950
notarieel recht	5%	35%	1%	1,7	58%	5.050
fiscaal-juridisch recht	8%	42%	3%	1,6	44%	5.250
gezondheidswetenschappen	7%	39%	3%	1,6	46%	4.800
geneeskunde	2%	38%	9%	1,7	34%	5.500
tandheelkunde	4%	46%	8%	1,6		6.450
biomedische wetenschappen	9%	47%	7%	1,6	15%	3.900
diergeneeskunde	3%	38%	3%	1,7	41%	5.000
sociologie	0%	24%	12%	2,0	59%	5.350
psychologie	6%	39%	5%	1,7	40%	4.400
politicologie	2%	50%	7%	1,6	37%	4.500
pedagogische wetenschappen	5%	34%	8%	1,8	45%	4.450
(toegepaste) onderwijskunde	6%	36%	2%	1,7	49%	4.900
culturele antropologie	0%	64%	4%	1,4	26%	3.350
communicatiewetenschappen	1%	46%	6%	1,6	43%	4.950
sociaal-culturele wetenschappen	0%	32%	0%	1,7	49%	5.100
sociale geografie en planologie	8%	50%	6%	1,6	37%	4.400
bestuurskunde	5%	29%	10%	1,8	50%	5.500
TOTAAL	6%	42%	5%	1,7	37%	4.800

Tabel 3 Sociaal economische achtergrond: opleidingsniveau en huishoudinkomen van de ouders

	opleidingsniveau van de ouders			bruto jaarinkomen van de ouders	
	% middel- baar of lager	% Hbo	% Wo	gem. (x f1.000)	% > f100.000
Nederlands	40%	34%	26%	76,2	26%
Engels	52%	18%	30%	78,8	27%
overige talen	48%	24%	28%	74,4	19%
filosofie en godgeleerdheid	38%	29%	32%	73,9	24%
geschiedenis	32%	34%	34%	87,8	35%
algemene letteren	36%	31%	33%	81,7	28%
kunstgeschiedenis en archeologie	42%	23%	35%	69,7	23%
bedrijfscommunicatie letteren	58%	30%	13%	81,0	25%
(technische) wiskunde	40%	20%	40%	82,3	27%
(technische) natuurkunde	53%	21%	26%	83,3	35%
scheikunde	51%	24%	25%	77,5	24%
(technische) informatica	57%	17%	27%	79,1	34%
biologie	47%	26%	26%	72,2	18%
farmacie	47%	22%	32%	83,3	34%
landgebruik	65%	21%	14%	65,8	19%
chemische en technologie opleiding	45%	32%	22%	84,1	29%
bouwkunde	44%	30%	26%	85,0	41%
werktuigbouwkunde	52%	22%	26%	87,4	36%
elektrotechniek	53%	18%	29%	84,2	39%
scheikundige technologie	48%	29%	23%	89,8	40%
civiele techniek	43%	22%	35%	85,7	34%
technische bedrijfskunde	48%	24%	27%	88,0	43%
industriel ontwerp	17%	43%	39%	87,8	39%
economie	46%	33%	21%	90,1	47%
bedrijfskunde	49%	30%	22%	95,4	50%
econometrie	52%	25%	23%	86,1	41%
fiscale economie	46%	39%	14%	91,3	39%
Nederlands recht	31%	31%	39%	98,3	55%
notarieel recht	53%	18%	29%	83,3	35%
fiscaal-juridisch recht	44%	22%	33%	85,1	45%
gezondheidswetenschappen	43%	32%	25%	84,0	31%
geneeskunde	38%	26%	37%	86,6	37%
tandheelkunde	26%	18%	56%	92,2	48%
biomedische wetenschappen	41%	30%	29%	77,0	23%
diergeneeskunde	48%	22%	30%	81,3	38%
sociologie	59%	24%	18%	72,8	23%
psychologie	38%	33%	28%	84,5	38%
politicologie	51%	25%	24%	85,0	36%
pedagogische wetenschappen	41%	35%	25%	76,1	24%
(toegepaste) onderwijskunde	48%	29%	23%	79,7	25%
culturele antropologie	45%	21%	34%	85,9	33%
communicatiewetenschappen	37%	37%	26%	86,3	38%
sociaal-culturele wetenschappen	55%	32%	12%	79,7	28%
sociale geografie en planologie	51%	32%	17%	80,9	21%
bestuurskunde	51%	28%	21%	86,6	45%
TOTAAL	43%	28%	29%	86,3	38%

Tabel 4 Opleiding: gemiddelde eindexamencijfer en samenstelling vakkenpakket Hbo'ers met hoogste vooropleiding havo of vwo

	vakkenpakket			eindexamencijfers			
	% alpha	% bèta	% gamma	alfa	bèta	gamma	totaal
Nederlands	54%	18%	28%	7,2	6,7	6,7	6,9
Engels	54%	21%	25%	7,5	6,6	6,8	7,0
overige talen	60%	14%	26%	7,2	6,5	6,5	6,9
filosofie en godgeleerdheid	53%	23%	23%	7,4	7,1	7,2	7,3
geschiedenis	51%	17%	32%	7,2	6,4	7,2	7,0
algemene letteren	55%	14%	31%	7,2	6,5	6,7	6,9
kunstgeschiedenis en archeologie	52%	22%	26%	7,1	6,5	7,0	6,9
bedrijfscommunicatie letteren	55%	13%	32%	7,1	6,8	6,5	6,8
(technische) wiskunde	40%	48%	12%	7,4	8,3	7,8	7,9
(technische) natuurkunde	36%	52%	12%	7,4	8,2	7,8	7,9
scheikunde	37%	52%	11%	7,3	7,6	7,4	7,5
(technische) informatica	37%	48%	15%	7,0	7,6	7,1	7,4
biologie	37%	53%	10%	6,9	6,9	7,2	6,9
farmacie	39%	53%	8%	7,1	7,1	7,4	7,1
landgebruik	37%	48%	15%	7,0	7,0	7,1	7,0
chemische en technologie opleiding	33%	58%	9%	6,8	7,2	7,1	7,0
bouwkunde	38%	46%	16%	7,0	7,0	7,2	7,0
werktuigbouwkunde	37%	48%	14%	6,9	7,6	7,4	7,3
elektrotechniek	35%	51%	14%	6,9	7,9	7,6	7,6
scheikundige technologie	37%	51%	12%	7,0	7,7	7,3	7,4
civiele techniek	38%	48%	14%	6,9	7,3	7,2	7,2
technische bedrijfskunde	34%	43%	23%	6,9	7,2	7,4	7,1
industriële ontwerp	36%	51%	13%	7,0	7,0	7,2	7,0
economie	40%	28%	31%	7,0	7,1	7,2	7,0
bedrijfskunde	43%	26%	31%	6,9	6,8	7,1	6,9
econometrie	37%	42%	20%	7,1	7,8	7,7	7,5
fiscale economie	43%	22%	35%	6,8	6,8	7,1	6,9
Nederlands recht	48%	19%	32%	7,1	6,7	6,9	6,9
notarieel recht	48%	17%	34%	7,1	6,8	6,9	6,9
fiscaal-juridisch recht	44%	23%	32%	7,0	6,8	7,2	7,0
gezondheidswetenschappen	40%	42%	18%	6,8	6,5	6,8	6,6
geneeskunde	38%	55%	7%	7,3	7,1	7,3	7,2
tandheelkunde	36%	53%	11%	6,7	6,8	7,0	6,8
biomedische wetenschappen	36%	56%	8%	7,2	7,1	7,1	7,1
diergeneeskunde	36%	57%	7%	7,2	7,0	7,1	7,1
sociologie	45%	24%	31%	6,9	6,6	6,8	6,8
psychologie	45%	30%	24%	7,1	6,6	6,8	6,8
politicologie	48%	19%	33%	7,3	6,7	7,1	7,1
pedagogische wetenschappen	48%	27%	26%	6,9	6,6	6,8	6,7
(toegepaste) onderwijskunde	45%	29%	25%	6,9	6,5	6,8	6,8
culturele antropologie	47%	20%	33%	7,1	6,6	7,0	6,9
communicatiewetenschappen	50%	20%	30%	7,0	6,6	6,6	6,8
sociaal-culturele wetenschappen	50%	18%	32%	7,0	6,6	6,8	6,8
sociale geografie en planologie	45%	25%	31%	7,0	6,8	6,9	6,8
bestuurskunde	43%	24%	33%	6,9	6,6	7,0	6,8
TOTAAL	43%	35%	22%	7,1	7,0	7,1	7,0

Tabel 5 Opleiding: leerwegen naar het Hbo

	leerwegen						
	1	2	3	4	5	6	7
Nederlands	7%	6%	71%	9%	3%	4%	0%
Engels	6%	2%	75%	9%	0%	2%	6%
overige talen	0%	0%	85%	13%	2%	0%	0%
filosofie en godgeleerdheid	0%	3%	69%	6%	0%	9%	13%
geschiedenis	5%	0%	58%	19%	5%	5%	7%
algemene letteren	0%	0%	80%	12%	3%	6%	0%
kunstgeschiedenis en archeologie	3%	8%	66%	8%	3%	3%	11%
bedrijfscommunicatie letteren	8%	8%	65%	5%	0%	3%	13%
(technische) wiskunde	0%	0%	90%	8%	2%	0%	0%
(technische) natuurkunde	0%	0%	86%	9%	0%	0%	5%
scheikunde	3%	7%	67%	8%	0%	1%	14%
(technische) informatica	0%	0%	85%	8%	2%	2%	3%
biologie	0%	0%	82%	5%	4%	4%	4%
farmacie	0%	0%	89%	7%	0%	0%	4%
landgebruik	2%	5%	76%	10%	2%	0%	5%
chemische en technologie opleiding	6%	3%	78%	6%	2%	1%	3%
bouwkunde	12%	10%	61%	4%	0%	1%	13%
werktuigbouwkunde	7%	4%	67%	8%	2%	2%	10%
elektrotechniek	2%	0%	82%	4%	0%	0%	12%
scheikundige technologie	2%	5%	84%	7%	2%	0%	2%
civiele techniek	0%	2%	89%	5%	2%	0%	3%
technische bedrijfskunde	3%	3%	76%	10%	2%	2%	5%
industriel ontwerp	0%	0%	93%	5%	2%	0%	0%
economie	3%	5%	73%	10%	2%	1%	7%
bedrijfskunde	5%	13%	58%	8%	1%	1%	15%
econometrie	0%	1%	91%	7%	0%	0%	0%
fiscale economie	0%	7%	68%	7%	4%	0%	14%
Nederlands recht	3%	3%	82%	10%	3%	0%	0%
notarieel recht	0%	3%	79%	8%	6%	1%	4%
fiscaal-juridisch recht	2%	3%	75%	8%	5%	3%	3%
gezondheidswetenschappen	9%	9%	52%	14%	0%	5%	12%
geneeskunde	1%	0%	89%	7%	2%	1%	0%
tandheelkunde	2%	0%	79%	13%	2%	2%	2%
biomedische wetenschappen	1%	1%	85%	12%	0%	0%	0%
diergeneeskunde	0%	3%	82%	11%	2%	2%	0%
sociologie	12%	2%	55%	4%	0%	12%	14%
psychologie	2%	1%	82%	6%	2%	4%	2%
politicologie	5%	4%	65%	7%	2%	5%	11%
pedagogische wetenschappen	10%	8%	61%	4%	1%	5%	11%
(toegepaste) onderwijskunde	17%	6%	57%	6%	0%	2%	11%
culturele antropologie	2%	0%	72%	9%	0%	9%	9%
communicatiewetenschappen	1%	3%	80%	7%	0%	4%	4%
sociaal-culturele wetenschappen	9%	12%	42%	6%	0%	9%	21%
sociale geografie en planologie	0%	1%	84%	11%	1%	3%	0%
bestuurskunde	6%	3%	69%	8%	3%	2%	9%
TOTAAL	3%	3%	76%	8%	2%	2%	5%
1= Havo → Hbo → Wo					5= Mavo → Havo → Vwo → Wo		
2= Vwo → Hbo → Wo					6= Havo → Wo		
3= Vwo → Wo					7= Overige		
4= Havo → Vwo → Wo							

Tabel 6 Opleiding: studiekeuzemotivatie en gemiddeld tentamencijfers voor vooropleiding havo/vwo

	studiekeuzemotivatie				tentamencijfers	
	altijd al willen doen	interessant vakgebied	arbeidsmarktperspectieven	ander motief	havo	vwo
Nederlands	5%	75%	0%	19%	7,0	7,3
Engels	9%	66%	0%	25%	7,0	7,6
overige talen	10%	64%	2%	24%	.	7,2
filosofie en godgeleerdheid	8%	65%	8%	19%	7,5	7,8
geschiedenis	19%	74%	0%	6%	7,0	7,3
algemene letteren	5%	71%	1%	22%	7,3	7,1
kunstgeschiedenis en archeologie	38%	51%	0%	11%	7,1	7,4
bedrijfscommunicatie letteren	2%	71%	2%	24%	7,2	7,1
(technische) wiskunde	6%	75%	0%	20%	.	7,6
(technische) natuurkunde	9%	83%	3%	6%	.	7,3
scheikunde	8%	76%	7%	9%	7,2	7,4
(technische) informatica	16%	67%	6%	11%	7,8	7,3
biologie	16%	71%	0%	13%	7,0	7,4
farmacie	4%	68%	9%	19%	6,5	7,2
landgebruik	4%	80%	4%	11%	7,2	7,2
chemische en technologie opleiding	9%	76%	3%	12%	7,0	7,2
bouwkunde	25%	61%	3%	11%	7,0	7,2
werktuigbouwkunde	8%	69%	9%	13%	7,3	7,4
elektrotechniek	12%	77%	4%	8%	7,3	7,3
scheikundige technologie	2%	84%	5%	9%	8,0	7,3
civiele techniek	12%	78%	3%	7%	.	7,1
technische bedrijfskunde	0%	69%	13%	19%	6,9	7,0
industriel ontwerp	4%	82%	0%	13%	.	7,2
economie	5%	61%	21%	13%	6,9	7,1
bedrijfskunde	5%	69%	14%	12%	7,0	7,1
econometrie	5%	65%	8%	21%	.	7,3
fiscale economie	3%	73%	10%	13%	7,0	6,9
Nederlands recht	10%	55%	16%	20%	7,0	7,1
notarieel recht	13%	52%	19%	16%	7,0	6,9
fiscaal-juridisch recht	8%	50%	25%	17%	7,4	7,0
gezondheidswetenschappen	5%	83%	2%	11%	7,2	7,1
geneeskunde	30%	60%	2%	8%	7,8	7,2
tandheelkunde	12%	42%	16%	30%	7,0	7,2
biomedische wetenschappen	7%	73%	1%	18%	7,0	7,4
diergeneeskunde	70%	25%	0%	4%	7,0	7,1
sociologie	6%	81%	2%	12%	7,1	7,4
psychologie	8%	82%	0%	10%	7,2	7,3
politicologie	4%	81%	0%	16%	6,9	7,3
pedagogische wetenschappen	6%	77%	0%	17%	7,1	7,1
(toegepaste) onderwijskunde	0%	87%	2%	11%	7,2	7,2
culturele antropologie	10%	83%	0%	6%	7,1	7,2
communicatiewetenschappen	0%	88%	3%	10%	6,8	7,2
sociaal-culturele wetenschappen	1%	77%	1%	20%	7,0	7,2
sociale geografie en planologie	1%	91%	0%	8%	7,0	7,1
bestuurskunde	0%	70%	4%	26%	7,6	6,9
TOTAAL	12%	67%	7%	13%	7,1	7,2

Tabel 7 Opleiding: werkervaring, onbetaald werk, studentenvereniging en bestuurlijke ervaring

	werkervaring		andere activiteiten	
	tijdens studie	duaal leertraject	lid studentenvereniging	bestuurlijke ervaring
Nederlands	71%	.	40%	44%
Engels	63%	.	45%	46%
overige talen	55%	.	43%	43%
filosofie en godgeleerdheid	76%	.	45%	79%
geschiedenis	60%	.	40%	61%
algemene letteren	50%	.	57%	61%
kunstgeschiedenis en archeologie	65%	.	50%	56%
bedrijfscommunicatie letteren	50%	.	48%	35%
(technische) wiskunde	52%	.	68%	48%
(technische) natuurkunde	48%	.	68%	56%
scheikunde	47%	.	78%	54%
(technische) informatica	61%	.	54%	48%
biologie	56%	.	45%	46%
farmacie	70%	.	72%	59%
landgebruik	56%	.	70%	65%
chemische en technologie opleiding	47%	.	89%	72%
bouwkunde	74%	.	59%	59%
werktuigbouwkunde	50%	.	69%	60%
elektrotechniek	55%	.	78%	65%
scheikundige technologie	50%	.	82%	69%
civiele techniek	55%	.	77%	71%
technische bedrijfskunde	59%	.	87%	78%
industrieel ontwerp	60%	.	61%	51%
economie	61%	.	62%	54%
bedrijfskunde	53%	.	67%	59%
econometrie	57%	.	83%	51%
fiscale economie	54%	.	79%	54%
Nederlands recht	64%	.	73%	66%
notarieel recht	62%	.	69%	61%
fiscaal-juridisch recht	69%	.	72%	64%
gezondheidswetenschappen	60%	.	65%	47%
geneeskunde	64%	.	58%	55%
tandheelkunde	60%	.	66%	49%
biomedische wetenschappen	51%	.	58%	28%
diergeneeskunde	67%	.	68%	57%
sociologie	69%	.	53%	51%
psychologie	61%	.	47%	44%
politicologie	57%	.	55%	70%
pedagogische wetenschappen	68%	.	38%	33%
(toegepaste) onderwijskunde	65%	.	63%	52%
culturele antropologie	50%	.	44%	48%
communicatiewetenschappen	53%	.	57%	46%
sociaal-culturele wetenschappen	70%	.	50%	51%
sociale geografie en planologie	53%	.	56%	43%
bestuurskunde	61%	.	65%	68%
TOTAAL	61%	.	62%	56%

Tabel 8 Opleiding: studieduur, verkort programma, studieschuld, oordeel over de studie

	% verkort programma	studieduur (onverkort)		studieschuld		oordeel kwaliteit studie
		gemiddeld	sd.	% geen schuld	gem. (mits >0)	
Nederlands	7%	5,2	0,9	59%	15.050	7,2
Engels	9%	5,3	1,2	55%	11.900	7,3
overige talen	0%	5,8	1,4	43%	15.700	6,8
filosofie en godgeleerdheid	3%	6,7	2,2	26%	21.550	7,4
geschiedenis	2%	5,7	0,9	45%	15.850	7,3
algemene letteren	1%	5,7	1,0	47%	12.750	6,9
kunstgeschiedenis en archeologie	2%	5,6	1,0	51%	21.250	7,2
bedrijfscommunicatie letteren	15%	4,8	0,7	60%	11.400	6,8
(technische) wiskunde	0%	5,7	1,0	63%	13.900	7,6
(technische) natuurkunde	2%	5,7	1,1	55%	10.650	7,7
scheikunde	23%	5,3	1,1	68%	12.650	7,2
(technische) informatica	3%	5,6	1,1	66%	21.050	7,4
biologie	4%	5,1	0,8	62%	19.050	7,5
farmacie	1%	6,9	0,9	49%	16.400	7,1
landgebruik	7%	5,4	1,0	56%	15.950	6,9
chemische en technologie opleiding	10%	5,2	0,8	73%	12.750	7,3
bouwkunde	21%	6,1	1,5	43%	14.850	7,0
werktuigbouwkunde	18%	6,1	1,4	53%	13.300	7,4
elektrotechniek	8%	6,0	1,5	47%	15.150	7,5
scheikundige technologie	6%	5,8	1,1	47%	16.700	7,6
civiele techniek	5%	6,5	1,2	35%	19.500	7,4
technische bedrijfskunde	10%	5,8	0,9	52%	14.450	7,6
industriel ontwerp	0%	6,4	0,8	43%	13.900	7,2
economie	9%	5,6	1,6	57%	16.550	7,3
bedrijfskunde	27%	5,5	1,3	54%	12.300	7,2
econometrie	1%	5,3	0,9	77%	14.750	7,5
fiscale economie	0%	5,1	1,4	57%	18.500	7,4
Nederlands recht	4%	5,6	1,1	59%	13.000	7,1
notarieel recht	1%	5,3	1,2	60%	16.600	7,2
fiscaal-juridisch recht	2%	5,5	1,5	52%	16.600	7,3
gezondheidswetenschappen	26%	4,8	0,7	71%	13.000	7,3
geneeskunde	0%	6,8	1,1	41%	19.500	7,1
tandheelkunde	0%	5,7	1,2	52%	24.250	7,0
biomedische wetenschappen	4%	4,9	1,1	75%	16.550	7,4
diergeneeskunde	0%	7,8	0,9	44%	16.450	7,2
sociologie	31%	5,2	1,0	52%	22.100	7,1
psychologie	1%	5,4	1,2	54%	13.200	7,0
politicalogie	21%	6,3	1,5	36%	17.650	6,9
pedagogische wetenschappen	18%	4,7	0,9	66%	13.600	6,7
(toegepaste) onderwijskunde	17%	5,0	1,1	56%	12.400	7,1
culturele antropologie	9%	5,4	0,8	45%	16.900	6,8
communicatiewetenschappen	1%	5,0	1,0	49%	12.350	6,5
sociaal-culturele wetenschappen	42%	5,3	1,3	57%	13.900	6,9
sociale geografie en planologie	4%	5,5	1,1	58%	11.750	7,1
bestuurskunde	17%	6,0	1,3	55%	16.950	7,2
TOTAAL	8%	5,8	1,4	53%	15.850	7,2

Tabel 9 Arbeidsmarktpositie: situatie na gemiddeld 1½ jaar en het aantal banen

	huidige situatie						aantal banen			
	eig/fam bdr	loon- dienst	aio/ oio	stude- rend	werk- zknd	an- ders	0	1	2	>2
Nederlands	0%	72%	3%	1%	3%	21%	5%	36%	37%	22%
Engels	2%	71%	5%	0%	4%	18%	2%	41%	25%	32%
overige talen	2%	81%	0%	2%	0%	15%	0%	57%	28%	15%
filosofie en godgeleerdheid	6%	35%	21%	0%	6%	32%	15%	44%	29%	12%
geschiedenis	0%	72%	3%	2%	3%	20%	5%	27%	37%	31%
algemene letteren	0%	78%	0%	0%	1%	20%	0%	24%	42%	34%
kunstgeschiedenis en archeologie	2%	49%	5%	7%	2%	35%	12%	37%	28%	23%
bedrijfscommunicatie letteren	0%	88%	0%	3%	0%	10%	3%	43%	38%	18%
(technische) wiskunde	0%	60%	28%	0%	2%	10%	2%	78%	20%	0%
(technische) natuurkunde	2%	43%	45%	2%	3%	6%	2%	76%	21%	2%
scheikunde	0%	45%	50%	0%	1%	4%	1%	70%	26%	3%
(technische) informatica	3%	79%	7%	3%	0%	8%	2%	69%	26%	3%
biologie	0%	44%	35%	4%	5%	12%	5%	55%	22%	18%
farmacie	3%	64%	19%	0%	0%	15%	0%	65%	27%	8%
landgebruik	0%	88%	5%	0%	5%	2%	2%	60%	28%	9%
chemische en technologie opleiding	0%	60%	27%	3%	3%	6%	2%	60%	27%	11%
bouwkunde	7%	82%	5%	0%	0%	7%	0%	54%	34%	11%
werktuigbouwkunde	2%	73%	18%	0%	0%	7%	0%	71%	22%	7%
elektrotechniek	2%	78%	8%	4%	0%	8%	2%	73%	14%	12%
scheikundige technologie	0%	72%	23%	2%	0%	3%	0%	68%	23%	10%
civiele techniek	3%	89%	3%	0%	2%	3%	0%	74%	18%	8%
technische bedrijfskunde	5%	92%	0%	2%	0%	2%	2%	67%	25%	6%
industrieel ontwerp	7%	77%	2%	0%	2%	11%	2%	54%	37%	7%
economie	2%	88%	4%	1%	2%	3%	1%	66%	26%	7%
bedrijfskunde	1%	90%	1%	2%	1%	5%	2%	56%	33%	9%
econometrie	0%	76%	13%	1%	1%	9%	0%	67%	29%	4%
fiscale economie	4%	93%	0%	0%	0%	4%	0%	79%	18%	4%
Nederlands recht	0%	88%	2%	1%	1%	8%	2%	64%	26%	9%
notarieel recht	0%	94%	0%	1%	1%	4%	2%	65%	31%	1%
fiscaal-juridisch recht	2%	90%	0%	0%	2%	6%	0%	61%	27%	13%
gezondheidswetenschappen	0%	76%	7%	4%	0%	12%	3%	31%	47%	19%
geneeskunde	0%	50%	36%	1%	2%	12%	3%	34%	41%	22%
tandheelkunde	14%	26%	16%	0%	0%	44%	4%	28%	18%	50%
biomedische wetenschappen	0%	24%	53%	14%	1%	9%	14%	59%	19%	9%
diergeneeskunde	2%	72%	8%	0%	3%	15%	3%	48%	25%	24%
sociologie	0%	87%	8%	0%	0%	6%	4%	48%	23%	25%
psychologie	1%	72%	9%	1%	4%	14%	1%	37%	41%	21%
politicologie	0%	80%	5%	4%	2%	9%	4%	39%	29%	29%
pedagogische wetenschappen	1%	70%	2%	4%	1%	22%	4%	29%	31%	36%
(toegepaste) onderwijskunde	2%	79%	4%	0%	0%	15%	0%	42%	46%	13%
culturele antropologie	0%	69%	6%	6%	10%	8%	6%	22%	37%	35%
communicatiewetenschappen	4%	82%	1%	1%	4%	7%	1%	45%	30%	23%
sociaal-culturele wetenschappen	0%	97%	0%	2%	0%	2%	0%	40%	37%	22%
sociale geografie en planologie	0%	87%	3%	1%	1%	8%	4%	41%	30%	25%
bestuurskunde	1%	85%	3%	1%	0%	9%	3%	39%	46%	12%
TOTAAL	1%	73%	12%	1%	2%	10%	2%	51%	31%	15%

Tabel 10a Arbeidsmarktpositie: dienstverband eerste baan na afstuderen

	dienstverband eerste baan							
	vast	tijd. met uitz. vast	tij- delijk	zelf- standig	free- lance	uitzendkracht (tijdel.) (vast)		detach- bureau
Nederlands	35%	26%	24%	0%	1%	10%	3%	0%
Engels	25%	29%	29%	0%	2%	12%	0%	2%
overige talen	47%	20%	13%	4%	2%	11%	0%	2%
filosofie en godgeleerdheid	41%	14%	24%	7%	0%	10%	3%	0%
geschiedenis	24%	22%	21%	2%	5%	19%	3%	3%
algemene letteren	30%	20%	11%	1%	1%	32%	3%	1%
kunstgeschiedenis en archeologie	33%	17%	25%	3%	11%	8%	3%	0%
bedrijfscommunicatie letteren	49%	26%	5%	0%	3%	15%	0%	3%
(technische) wiskunde	40%	16%	38%	0%	0%	4%	2%	0%
(technische) natuurkunde	30%	13%	47%	3%	0%	5%	0%	2%
scheikunde	31%	7%	50%	0%	0%	6%	3%	3%
(technische) informatica	70%	7%	16%	2%	0%	4%	0%	2%
biologie	6%	19%	54%	0%	1%	19%	0%	1%
farmacie	43%	26%	28%	1%	0%	1%	0%	0%
landgebruik	41%	18%	26%	0%	0%	10%	0%	5%
chemische & technologie opleiding	26%	18%	35%	0%	3%	13%	1%	3%
bouwkunde	44%	21%	17%	4%	1%	4%	1%	8%
werktuigbouwkunde	59%	20%	15%	0%	0%	4%	1%	1%
elektrotechniek	61%	17%	17%	2%	0%	0%	0%	2%
scheikundige technologie	41%	20%	30%	0%	2%	5%	2%	0%
civiele techniek	54%	25%	5%	0%	0%	8%	0%	7%
technische bedrijfskunde	69%	11%	13%	2%	0%	2%	0%	3%
industrieel ontwerp	41%	27%	16%	7%	5%	2%	0%	2%
economie	64%	22%	9%	1%	1%	3%	0%	0%
bedrijfskunde	71%	18%	6%	0%	0%	5%	1%	0%
econometrie	72%	12%	13%	0%	1%	1%	0%	0%
fiscale economie	67%	26%	4%	4%	0%	0%	0%	0%
Nederlands recht	43%	33%	14%	0%	2%	5%	2%	0%
notarieel recht	58%	29%	12%	0%	0%	0%	0%	1%
fiscaal-juridisch recht	64%	27%	8%	0%	0%	2%	0%	0%
gezondheidswetenschappen	20%	13%	47%	3%	0%	16%	2%	0%
geneeskunde	20%	7%	65%	1%	1%	7%	1%	1%
tandheelkunde	18%	2%	25%	45%	9%	0%	0%	0%
biomedische wetenschappen	11%	6%	75%	0%	2%	6%	0%	0%
diergeneeskunde	16%	28%	39%	3%	3%	10%	0%	0%
sociologie	28%	28%	28%	2%	2%	10%	2%	0%
psychologie	31%	24%	28%	1%	1%	13%	1%	1%
politicologie	47%	28%	17%	0%	0%	2%	6%	0%
pedagogische wetenschappen	22%	21%	42%	0%	3%	12%	0%	1%
(toegepaste) onderwijskunde	32%	26%	23%	2%	4%	6%	2%	4%
culturele antropologie	27%	29%	29%	0%	0%	16%	0%	0%
communicatiewetenschappen	43%	24%	17%	1%	1%	9%	3%	1%
sociaal-culturele wetenschappen	42%	22%	18%	0%	0%	12%	3%	3%
sociale geografie en planologie	38%	24%	22%	0%	0%	10%	3%	4%
bestuurskunde	45%	34%	15%	0%	0%	6%	0%	0%
TOTAAL	41%	20%	27%	1%	1%	7%	1%	1%

Tabel 10b Arbeidsmarktpositie: dienstverband huidige baan

	dienstverband huidige baan							
	vast	tijd. met uitz. vast	tij- delijk	zelf- standig	free- lance	uitzendkracht (tijdel.) (vast)		detach- bureau
Nederlands	41%	41%	13%	0%	3%	2%	0%	0%
Engels	41%	35%	11%	4%	2%	4%	0%	2%
overige talen	58%	28%	8%	5%	0%	3%	0%	0%
filosofie en godgeleerdheid	59%	14%	14%	14%	0%	0%	0%	0%
geschiedenis	36%	30%	13%	4%	4%	6%	4%	4%
algemene letteren	50%	34%	9%	0%	4%	0%	0%	3%
kunstgeschiedenis en archeologie	42%	26%	19%	6%	6%	0%	0%	0%
bedrijfscommunicatie letteren	54%	41%	3%	0%	0%	0%	0%	3%
(technische) wiskunde	46%	17%	34%	0%	0%	0%	2%	0%
(technische) natuurkunde	38%	10%	50%	2%	0%	0%	0%	0%
scheikunde	35%	11%	47%	0%	0%	2%	2%	5%
(technische) informatica	76%	5%	11%	4%	0%	0%	0%	4%
biologie	10%	24%	53%	0%	0%	10%	0%	3%
farmacie	51%	30%	15%	4%	0%	0%	0%	0%
landgebruik	39%	32%	26%	0%	0%	0%	0%	3%
chemische & technologie opleiding	37%	24%	35%	0%	0%	1%	1%	1%
bouwkunde	59%	19%	11%	5%	2%	0%	1%	2%
werktuigbouwkunde	75%	13%	10%	0%	0%	1%	0%	1%
elektrotechniek	71%	14%	10%	2%	0%	0%	0%	2%
scheikundige technologie	58%	19%	23%	0%	0%	0%	0%	0%
civiele techniek	65%	23%	4%	0%	0%	2%	2%	5%
technische bedrijfskunde	85%	3%	7%	3%	0%	0%	0%	2%
industriel ontwerp	59%	27%	7%	7%	0%	0%	0%	0%
economie	77%	19%	2%	1%	0%	0%	0%	1%
bedrijfskunde	79%	17%	2%	1%	0%	0%	0%	0%
econometrie	86%	5%	9%	0%	0%	0%	0%	0%
fiscale economie	69%	23%	4%	4%	0%	0%	0%	0%
Nederlands recht	54%	36%	8%	0%	0%	1%	1%	1%
notarieel recht	59%	32%	8%	0%	0%	0%	0%	0%
fiscaal-juridisch recht	71%	25%	3%	0%	0%	0%	0%	0%
gezondheidswetenschappen	37%	36%	25%	2%	0%	0%	0%	0%
geneeskunde	19%	8%	69%	0%	1%	1%	0%	2%
tandheelkunde	41%	17%	14%	21%	7%	0%	0%	0%
biomedische wetenschappen	12%	11%	77%	0%	0%	0%	0%	0%
diergeneeskunde	26%	43%	25%	4%	0%	2%	0%	0%
sociologie	36%	38%	26%	0%	0%	0%	0%	0%
psychologie	47%	29%	20%	1%	2%	1%	1%	1%
politicologie	63%	21%	17%	0%	0%	0%	0%	0%
pedagogische wetenschappen	53%	30%	14%	0%	2%	0%	2%	0%
(toegepaste) onderwijskunde	39%	37%	13%	2%	0%	0%	2%	7%
culturele antropologie	41%	38%	13%	0%	0%	8%	0%	0%
communicatiewetenschappen	67%	17%	6%	3%	0%	2%	2%	3%
sociaal-culturele wetenschappen	62%	25%	11%	0%	0%	2%	0%	2%
sociale geografie en planologie	55%	29%	12%	0%	0%	1%	0%	3%
bestuurskunde	67%	27%	7%	0%	0%	0%	0%	0%
TOTAAL	54%	23%	19%	1%	1%	1%	0%	1%

Tabel 11a Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week eerste baan

	uren volgens contract eerste baan	uren in praktijk eerste baan
Nederlands	31	34
Engels	28	32
overige talen	33	33
filosofie en godgeleerdheid	28	32
geschiedenis	30	32
algemene letteren	33	36
kunstgeschiedenis en archeologie	29	30
bedrijfscommunicatie letteren	39	42
(technische) wiskunde	35	37
(technische) natuurkunde	38	39
scheikunde	37	40
(technische) informatica	32	36
biologie	33	34
farmacie	37	41
landgebruik	36	39
chemische en technologie opleiding	35	37
bouwkunde	37	38
werktuigbouwkunde	38	42
elektrotechniek	37	43
scheikundige technologie	39	40
civiele techniek	35	40
technische bedrijfskunde	37	43
industrieel ontwerp	34	39
economie	38	41
bedrijfskunde	37	44
econometrie	37	43
fiscale economie	39	42
Nederlands recht	35	38
notarieel recht	37	42
fiscaal-juridisch recht	38	43
gezondheidswetenschappen	32	33
geneeskunde	40	48
tandheelkunde	27	28
biomedische wetenschappen	33	37
diergeneeskunde	36	41
sociologie	32	36
psychologie	31	32
politicologie	34	39
pedagogische wetenschappen	27	28
(toegepaste) onderwijskunde	29	31
culturele antropologie	32	35
communicatiewetenschappen	35	38
sociaal-culturele wetenschappen	33	37
sociale geografie en planologie	35	37
bestuurskunde	36	41
TOTAAL	35	40

Tabel 11b Arbeidsmarktpositie: salaris en uren/week huidige baan

	huidige baan				
	salaris (netto p.m.)	uren volgens contract	uren in praktijk	gewenste aanpassing contracturen	% dat minder uren wil
Nederlands	2.750	34	38	0,5	38%
Engels	2.700	32	38	1,1	40%
overige talen	2.550	34	38	-1,7	63%
filosofie en godgeleerdheid	2.700	33	36	-2,1	55%
geschiedenis	2.900	36	38	-2,0	50%
algemene letteren	2.950	35	37	-0,4	44%
kunstgeschiedenis en archeologie	2.700	35	39	-1,2	55%
bedrijfscommunicatie letteren	3.150	39	41	-3,5	58%
(technische) wiskunde	3.050	38	41	-2,0	48%
(technische) natuurkunde	3.250	38	43	-0,8	38%
scheikunde	2.800	38	42	-0,6	34%
(technische) informatica	3.300	39	41	-1,9	56%
biologie	2.500	36	39	-0,6	39%
farmacie	3.650	37	42	-1,3	43%
landgebruik	3.000	37	41	-0,8	41%
chemische en technologie opleiding	2.850	38	41	-1,5	45%
bouwkunde	3.250	38	42	-1,3	47%
werktuigbouwkunde	3.700	39	45	-0,6	28%
elektrotechniek	4.150	40	47	0,3	43%
scheikundige technologie	3.200	39	43	-1,3	40%
civiele techniek	3.250	39	43	-1,5	43%
technische bedrijfskunde	3.700	40	46	-0,3	28%
industriel ontwerp	3.400	39	42	-3,2	53%
economie	3.500	39	45	-0,2	30%
bedrijfskunde	3.800	39	46	-0,6	32%
econometrie	3.700	38	45	1,2	27%
fiscale economie	3.850	39	46	-1,0	17%
Nederlands recht	3.500	38	45	-1,4	42%
notarieel recht	3.350	38	44	-2,1	43%
fiscaal-juridisch recht	3.850	38	46	-1,6	44%
gezondheidswetenschappen	2.800	36	38	-2,3	46%
geneeskunde	3.750	38	44	-1,7	41%
tandheelkunde	5.550	30	32	3,6	12%
biomedische wetenschappen	2.750	37	44	-1,7	50%
diergeneeskunde	3.150	36	42	-0,1	33%
sociologie	3.000	36	39	-2,9	58%
psychologie	2.700	33	37	0,3	34%
politicologie	3.400	36	41	0,8	35%
pedagogische wetenschappen	2.600	32	34	1,1	25%
(toegepaste) onderwijskunde	3.050	36	38	0,3	47%
culturele antropologie	2.500	34	36	-1,3	47%
communicatiewetenschappen	3.300	38	43	-1,0	45%
sociaal-culturele wetenschappen	3.250	37	41	-2,3	55%
sociale geografie en planologie	3.100	37	39	-0,9	41%
bestuurskunde	3.600	38	43	-2,0	45%
TOTAAL	3.350	37	42	-0,9	39%

Tabel 12 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstak huidige baan

	bedrijfstakken									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Nederlands	0%	2%	23%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Engels	0%	0%	9%	0%	2%	0%	0%	0%	2%	2%
overige talen	0%	0%	13%	0%	0%	3%	0%	0%	0%	0%
filosofie en godgeleerdheid	0%	0%	5%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
geschiedenis	0%	0%	2%	0%	0%	0%	2%	0%	0%	0%
algemene letteren	0%	3%	10%	0%	1%	0%	1%	0%	0%	6%
kunstgeschiedenis en archeologie	0%	0%	10%	0%	0%	0%	10%	0%	0%	0%
bedrijfscommunicatie letteren	0%	0%	0%	3%	0%	8%	3%	0%	0%	3%
(technische) wiskunde	0%	0%	0%	2%	2%	0%	0%	0%	0%	0%
(technische) natuurkunde	0%	2%	0%	2%	5%	12%	0%	2%	0%	0%
scheikunde	0%	2%	0%	23%	0%	3%	0%	2%	0%	2%
(technische) informatica	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
biologie	5%	5%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
farmacie	2%	0%	0%	2%	0%	6%	0%	0%	0%	0%
landgebruik	21%	3%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
chemische en technologie opleiding	19%	9%	1%	3%	0%	5%	0%	1%	0%	0%
bouwkunde	0%	0%	0%	0%	0%	0%	60%	0%	0%	0%
werktuigbouwkunde	3%	3%	0%	3%	34%	11%	0%	0%	0%	1%
elektrotechniek	0%	0%	0%	2%	2%	22%	0%	0%	0%	0%
scheikundige technologie	0%	6%	0%	32%	2%	13%	0%	2%	0%	2%
civiele techniek	0%	0%	0%	0%	0%	2%	49%	0%	0%	0%
technische bedrijfskunde	0%	5%	0%	5%	12%	10%	2%	2%	2%	5%
industrieel ontwerp	0%	2%	2%	0%	15%	12%	0%	0%	0%	0%
economie	0%	1%	0%	3%	2%	4%	1%	1%	1%	0%
bedrijfskunde	0%	7%	2%	2%	2%	3%	1%	1%	1%	3%
econometrie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
fiscale economie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nederlands recht	0%	0%	2%	0%	1%	2%	0%	0%	0%	1%
notarieel recht	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
fiscaal-juridisch recht	0%	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%
gezondheidswetenschappen	0%	2%	0%	2%	0%	3%	0%	0%	2%	0%
geneeskunde	0%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
tandheelkunde	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
biomedische wetenschappen	0%	2%	0%	0%	0%	5%	0%	0%	0%	0%
diergeneeskunde	27%	2%	0%	0%	0%	4%	2%	0%	0%	0%
sociologie	0%	0%	0%	0%	0%	2%	2%	0%	2%	0%
psychologie	0%	1%	2%	0%	1%	2%	0%	0%	1%	0%
politicologie	0%	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
pedagogische wetenschappen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%	0%
(toegepaste) onderwijskunde	0%	0%	4%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
culturele antropologie	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	3%
communicatiewetenschappen	2%	2%	6%	0%	2%	3%	2%	0%	0%	2%
sociaal-culturele wetenschappen	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	2%
sociale geografie en planologie	0%	1%	0%	0%	1%	0%	3%	0%	0%	3%
bestuurskunde	2%	0%	2%	0%	2%	0%	2%	0%	2%	0%
TOTAAL	1%	1%	2%	2%	2%	3%	3%	0%	0%	1%
1= landbouw/visserij				5= metaalindustrie				8= nutsbedrijven		
2= voedings- en genotmiddelenindustrie				6= overige industrie				9= groothandel		
3= grafische industrie/uitgeverijen				7= bouwnijverheid				10= detailhandel		
4= chemische industrie										

Tabel 12 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstak huidige baan (vervolg)

	bedrijfstakken								
	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Nederlands	0%	0%	2%	16%	13%	25%	0%	5%	15%
Engels	0%	0%	9%	20%	0%	41%	0%	2%	13%
overige talen	0%	8%	3%	30%	3%	23%	5%	5%	10%
filosofie en godgeleerdheid	0%	0%	0%	18%	5%	27%	23%	5%	18%
geschiedenis	2%	4%	2%	19%	30%	17%	2%	8%	13%
algemene letteren	0%	0%	6%	24%	15%	6%	1%	9%	18%
kunstgeschiedenis en archeologie	0%	0%	0%	19%	13%	16%	0%	23%	10%
bedrijfscommunicatie letteren	0%	0%	8%	51%	3%	8%	5%	0%	10%
(technische) wiskunde	0%	0%	7%	37%	5%	24%	0%	0%	22%
(technische) natuurkunde	0%	0%	3%	16%	3%	31%	5%	0%	19%
scheikunde	0%	0%	5%	12%	5%	25%	8%	0%	15%
(technische) informatica	0%	0%	9%	65%	4%	5%	4%	0%	11%
biologie	0%	0%	2%	10%	14%	24%	10%	2%	24%
farmacie	0%	0%	0%	4%	4%	0%	77%	0%	6%
landgebruik	0%	0%	3%	21%	26%	10%	0%	3%	15%
chemische en technologie opleiding	0%	0%	1%	15%	9%	13%	10%	0%	13%
bouwkunde	0%	1%	1%	20%	7%	4%	0%	0%	6%
werktuigbouwkunde	0%	1%	1%	21%	5%	9%	3%	0%	6%
elektrotechniek	0%	2%	0%	41%	5%	7%	2%	0%	15%
scheikundige technologie	0%	0%	0%	8%	2%	28%	2%	0%	4%
civiele techniek	0%	2%	0%	21%	14%	2%	0%	0%	11%
technische bedrijfskunde	0%	3%	7%	40%	3%	0%	0%	0%	5%
industriel ontwerp	0%	5%	0%	39%	0%	5%	2%	0%	17%
economie	0%	1%	27%	49%	7%	3%	0%	0%	2%
bedrijfskunde	0%	1%	21%	49%	1%	2%	0%	1%	4%
econometrie	0%	6%	29%	38%	2%	14%	2%	0%	6%
fiscale economie	0%	0%	4%	81%	15%	0%	0%	0%	0%
Nederlands recht	0%	2%	7%	48%	22%	1%	3%	0%	12%
notarieel recht	0%	0%	3%	64%	10%	1%	0%	0%	21%
fiscaal-juridisch recht	0%	0%	10%	76%	10%	0%	0%	0%	0%
gezondheidswetenschappen	0%	0%	3%	14%	19%	2%	48%	0%	5%
geneeskunde	0%	0%	1%	2%	1%	0%	94%	0%	1%
tandheelkunde	0%	0%	0%	0%	7%	7%	83%	0%	3%
biomedische wetenschappen	0%	0%	0%	5%	11%	20%	38%	0%	18%
diergeneeskunde	0%	2%	0%	0%	2%	2%	31%	0%	29%
sociologie	0%	0%	4%	24%	20%	14%	12%	2%	18%
psychologie	1%	1%	1%	26%	5%	12%	44%	1%	4%
politicologie	0%	0%	8%	31%	33%	8%	2%	2%	13%
pedagogische wetenschappen	0%	0%	2%	9%	6%	26%	53%	0%	3%
(toegepaste) onderwijskunde	2%	0%	0%	33%	9%	44%	0%	0%	7%
culturele antropologie	3%	0%	3%	18%	28%	10%	8%	0%	28%
communicatiewetenschappen	0%	2%	3%	42%	6%	8%	0%	5%	17%
sociaal-culturele wetenschappen	0%	5%	3%	45%	22%	0%	8%	0%	15%
sociale geografie en planologie	0%	1%	1%	41%	30%	4%	0%	0%	13%
bestuurskunde	2%	0%	10%	33%	37%	3%	5%	0%	2%
TOTAAL	0%	1%	7%	31%	10%	8%	19%	1%	9%
11= horeca	14= zakelijke dienstverlening		17= gezondheid- en welzijnszorg						
12= transport, opslag en infrastructuur	15= overheid		18= cultuur, sport, recreatie						
13= financiële instellingen	16= onderwijs		19= overig						

Tabel 13 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstakafdeling huidige functie

	bedrijfsafdeling						
	financ. adm.	automa- tisering	verkoop	inkoop & logistiek	marketing/ pr/reclame	tech- niek	onder- wijs
Nederlands	7%	1%	1%	0%	10%	1%	24%
Engels	18%	10%	6%	0%	2%	0%	34%
overige talen	21%	7%	14%	0%	5%	0%	17%
filosofie en godgeleerdheid	0%	4%	4%	0%	4%	0%	7%
geschiedenis	11%	6%	2%	0%	0%	0%	15%
algemene letteren	11%	9%	4%	4%	16%	1%	3%
kunstgeschiedenis en archeologie	6%	6%	9%	0%	0%	0%	13%
bedrijfscommunicatie letteren	8%	5%	11%	0%	51%	0%	3%
(technische) wiskunde	14%	19%	0%	0%	2%	0%	2%
(technische) natuurkunde	0%	18%	2%	0%	2%	9%	4%
scheikunde	3%	9%	3%	0%	1%	7%	3%
(technische) informatica	2%	78%	2%	0%	0%	0%	0%
biologie	2%	5%	2%	0%	0%	0%	8%
farmacie	1%	0%	1%	0%	4%	0%	0%
landgebruik	3%	8%	0%	3%	3%	11%	3%
chemische en technologie opleiding	2%	7%	4%	0%	2%	5%	0%
bouwkunde	4%	2%	0%	0%	1%	32%	1%
werktuigbouwkunde	5%	11%	2%	1%	6%	37%	1%
elektrotechniek	0%	36%	5%	0%	0%	14%	0%
scheikundige technologie	2%	11%	2%	2%	2%	28%	2%
civiele techniek	0%	5%	2%	0%	0%	76%	0%
technische bedrijfskunde	7%	28%	2%	32%	7%	7%	0%
industrieel ontwerp	0%	14%	2%	0%	24%	5%	2%
economie	47%	17%	3%	0%	5%	0%	0%
bedrijfskunde	24%	17%	10%	4%	14%	0%	0%
econometrie	39%	21%	0%	0%	3%	0%	0%
fiscale economie	88%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Nederlands recht	11%	2%	2%	0%	2%	0%	0%
notarieel recht	6%	0%	0%	0%	0%	0%	1%
fiscaal-juridisch recht	81%	2%	0%	2%	0%	0%	0%
gezondheidswetenschappen	7%	2%	0%	0%	5%	0%	0%
geneeskunde	1%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
tandheelkunde	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
biomedische wetenschappen	0%	2%	2%	0%	0%	0%	2%
diergeneeskunde	2%	0%	0%	2%	5%	2%	2%
sociologie	0%	4%	2%	2%	2%	0%	7%
psychologie	4%	5%	2%	0%	5%	0%	3%
politicologie	12%	6%	4%	0%	14%	0%	2%
pedagogische wetenschappen	3%	0%	1%	0%	1%	0%	27%
(toegepaste) onderwijskunde	0%	7%	0%	0%	2%	0%	51%
culturele antropologie	5%	5%	5%	0%	2%	0%	2%
communicatiewetenschappen	1%	10%	3%	0%	40%	0%	7%
sociaal-culturele wetenschappen	5%	3%	8%	0%	21%	0%	0%
sociale geografie en planologie	4%	4%	0%	3%	4%	1%	1%
bestuurskunde	11%	14%	2%	0%	5%	0%	2%
TOTAAL	13%	8%	2%	1%	5%	3%	3%

Tabel 13 Arbeidsmarktpositie: bedrijfstakafdeling huidige functie (vervolg)

	bedrijfsafdeling						
	p&o	juridisch	vervoer & transp	onderz. r&d	medisch verzorgend	(semi)-overh.	overige functies
Nederlands	0%	0%	1%	3%	0%	10%	39%
Engels	4%	0%	0%	4%	0%	0%	22%
overige talen	2%	0%	5%	2%	5%	10%	12%
filosofie en godgeleerdheid	0%	0%	0%	22%	15%	7%	37%
geschiedenis	8%	0%	2%	8%	0%	34%	15%
algemene letteren	1%	0%	0%	3%	0%	16%	31%
kunstgeschiedenis en archeologie	6%	3%	0%	19%	3%	6%	28%
bedrijfscommunicatie letteren	0%	3%	3%	8%	0%	3%	5%
(technische) wiskunde	0%	0%	0%	53%	0%	2%	7%
(technische) natuurkunde	0%	2%	0%	61%	0%	0%	4%
scheikunde	1%	0%	0%	60%	3%	1%	7%
(technische) informatica	0%	2%	2%	9%	0%	2%	4%
biologie	0%	2%	0%	52%	5%	14%	12%
farmacie	0%	0%	0%	7%	83%	3%	0%
landgebruik	0%	0%	0%	26%	0%	26%	18%
chemische en technologie opleiding	1%	0%	0%	55%	1%	9%	13%
bouwkunde	1%	0%	1%	5%	0%	4%	48%
werktuigbouwkunde	0%	0%	0%	28%	0%	2%	5%
elektrotechniek	2%	2%	0%	30%	2%	2%	7%
scheikundige technologie	2%	0%	0%	41%	0%	0%	9%
civiele techniek	0%	0%	2%	3%	0%	3%	8%
technische bedrijfskunde	0%	0%	2%	4%	0%	2%	11%
industrieel ontwerp	0%	2%	0%	26%	0%	0%	24%
economie	3%	0%	0%	10%	0%	6%	10%
bedrijfskunde	9%	1%	1%	3%	0%	2%	15%
econometrie	1%	0%	3%	22%	0%	3%	7%
fiscale economie	0%	0%	0%	0%	0%	12%	0%
Nederlands recht	2%	61%	1%	2%	2%	9%	7%
notarieel recht	0%	89%	0%	0%	0%	3%	1%
fiscaal-juridisch recht	0%	13%	0%	0%	0%	0%	3%
gezondheidswetenschappen	5%	0%	0%	36%	21%	20%	5%
geneeskunde	0%	0%	0%	11%	86%	0%	1%
tandheelkunde	0%	0%	0%	2%	98%	0%	0%
biomedische wetenschappen	3%	0%	0%	76%	15%	2%	0%
diergeneeskunde	0%	0%	0%	9%	67%	3%	9%
sociologie	9%	0%	0%	36%	4%	22%	11%
psychologie	13%	2%	1%	20%	35%	5%	6%
politicologie	2%	2%	2%	16%	0%	27%	14%
pedagogische wetenschappen	4%	0%	0%	4%	35%	21%	3%
(toegepaste) onderwijskunde	2%	0%	0%	16%	0%	14%	7%
culturele antropologie	7%	0%	0%	21%	2%	38%	12%
communicatiewetenschappen	1%	0%	0%	13%	1%	1%	19%
sociaal-culturele wetenschappen	18%	2%	0%	6%	0%	29%	8%
sociale geografie en planologie	1%	0%	7%	23%	0%	34%	17%
bestuurskunde	3%	3%	0%	6%	0%	45%	9%
TOTAAL	3%	9%	1%	14%	20%	8%	10%

Tabel 14a Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan					
	deel- tijd	flexibele werktijden	kinder- opvang	onregelmatig heidstoeslag	bonus- systeem	13de maand
Nederlands	72%	52%	6%	6%	9%	14%
Engels	56%	36%	7%	7%	7%	15%
overige talen	62%	51%	11%	17%	21%	15%
filosofie en godgeleerdheid	72%	76%	21%	17%	17%	3%
geschiedenis	64%	58%	19%	8%	12%	20%
algemene letteren	55%	59%	11%	9%	9%	14%
kunstgeschiedenis en archeologie	63%	53%	11%	8%	3%	8%
bedrijfscommunicatie letteren	44%	49%	21%	3%	36%	26%
(technische) wiskunde	58%	68%	28%	6%	20%	16%
(technische) natuurkunde	29%	69%	14%	8%	25%	23%
scheikunde	33%	66%	15%	5%	12%	18%
(technische) informatica	62%	68%	20%	12%	33%	27%
biologie	51%	66%	11%	7%	8%	5%
farmacie	32%	31%	18%	9%	12%	14%
landgebruik	60%	67%	26%	5%	17%	5%
chemische en technologie opleiding	48%	63%	14%	5%	20%	15%
bouwkunde	38%	46%	11%	7%	15%	26%
werktuigbouwkunde	28%	57%	16%	13%	24%	31%
elektrotechniek	36%	60%	14%	12%	38%	36%
scheikundige technologie	40%	58%	16%	11%	24%	35%
civiele techniek	42%	51%	12%	14%	22%	25%
technische bedrijfskunde	32%	74%	16%	13%	45%	42%
industrieel ontwerp	40%	60%	13%	4%	24%	38%
economie	46%	51%	28%	9%	43%	42%
bedrijfskunde	40%	55%	21%	7%	41%	44%
econometrie	49%	76%	27%	3%	40%	49%
fiscale economie	61%	39%	32%	0%	39%	39%
Nederlands recht	48%	45%	18%	7%	24%	24%
notarieel recht	27%	15%	14%	6%	10%	42%
fiscaal-juridisch recht	59%	50%	41%	3%	33%	41%
gezondheidswetenschappen	64%	55%	26%	24%	8%	18%
geneeskunde	25%	22%	9%	48%	1%	10%
tandheelkunde	63%	42%	2%	2%	6%	4%
biomedische wetenschappen	39%	64%	9%	6%	7%	10%
diergeneeskunde	38%	36%	5%	34%	5%	16%
sociologie	74%	70%	22%	6%	24%	8%
psychologie	71%	52%	20%	9%	15%	15%
politicologie	65%	54%	35%	6%	17%	20%
pedagogische wetenschappen	80%	50%	9%	18%	3%	8%
(toegepaste) onderwijskunde	79%	56%	19%	10%	13%	6%
culturele antropologie	72%	59%	15%	11%	11%	9%
communicatiewetenschappen	64%	54%	19%	11%	28%	25%
sociaal-culturele wetenschappen	64%	66%	31%	9%	28%	22%
sociale geografie en planologie	66%	59%	27%	12%	27%	14%
bestuurskunde	57%	60%	30%	6%	34%	28%
TOTAAL	48%	49%	18%	15%	21%	23%

Tabel 14a Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan (vervolg)

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten eerste baan					
	winst-/ eindejaars uitkering	spaar- loon	auto van de zaak	aandelen/ opties in bedrijf	PC	telefoon
Nederlands	23%	57%	7%	3%	29%	9%
Engels	27%	36%	5%	9%	20%	4%
overige talen	34%	43%	4%	9%	23%	6%
filosofie en godgeleerdheid	31%	45%	0%	3%	24%	7%
geschiedenis	39%	53%	0%	5%	27%	2%
algemene letteren	30%	42%	8%	7%	23%	12%
kunstgeschiedenis en archeologie	29%	45%	0%	3%	13%	8%
bedrijfscommunicatie letteren	54%	74%	21%	23%	28%	23%
(technische) wiskunde	38%	76%	12%	12%	56%	14%
(technische) natuurkunde	29%	58%	9%	18%	62%	11%
scheikunde	48%	68%	11%	8%	42%	14%
(technische) informatica	50%	68%	38%	32%	57%	25%
biologie	24%	42%	3%	4%	22%	5%
farmacie	26%	70%	12%	1%	28%	27%
landgebruik	43%	64%	10%	2%	38%	17%
chemische en technologie opleiding	46%	64%	9%	10%	36%	8%
bouwkunde	40%	63%	20%	10%	32%	21%
werktuigbouwkunde	43%	72%	11%	13%	52%	19%
elektrotechniek	42%	82%	20%	22%	54%	34%
scheikundige technologie	55%	69%	10%	8%	55%	13%
civiele techniek	48%	74%	20%	15%	52%	17%
technische bedrijfskunde	48%	84%	26%	29%	60%	31%
industrieel ontwerp	38%	62%	18%	24%	33%	36%
economie	57%	79%	38%	20%	54%	31%
bedrijfskunde	51%	81%	44%	22%	59%	41%
econometrie	57%	89%	20%	33%	59%	29%
fiscale economie	50%	89%	75%	0%	79%	32%
Nederlands recht	39%	66%	16%	5%	37%	22%
notarieel recht	42%	73%	11%	1%	27%	14%
fiscaal-juridisch recht	63%	86%	66%	6%	67%	34%
gezondheidswetenschappen	23%	58%	9%	5%	24%	11%
geneeskunde	14%	59%	5%	0%	17%	3%
tandheelkunde	13%	13%	6%	0%	6%	8%
biomedische wetenschappen	31%	64%	6%	4%	41%	4%
diergeneeskunde	16%	20%	8%	3%	10%	25%
sociologie	28%	52%	6%	12%	36%	22%
psychologie	28%	55%	8%	6%	24%	13%
politicologie	37%	61%	11%	7%	31%	17%
pedagogische wetenschappen	21%	39%	3%	1%	11%	4%
(toegepaste) onderwijskunde	40%	65%	4%	4%	42%	8%
culturele antropologie	35%	43%	7%	4%	22%	11%
communicatiewetenschappen	36%	68%	17%	13%	32%	28%
sociaal-culturele wetenschappen	33%	69%	19%	13%	30%	21%
sociale geografie en planologie	52%	73%	15%	14%	33%	12%
bestuurskunde	48%	78%	24%	9%	43%	24%
TOTAAL	37%	64%	17%	9%	36%	18%

Tabel 14b Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten huidige baan

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten huidige baan					
	deel- tijd	flexibele werktijden	kinder- opvang	onregelmatig heidstoeslag	bonus- systeem	13de maand
Nederlands	71%	47%	11%	12%	12%	15%
Engels	61%	41%	11%	4%	13%	13%
overige talen	54%	54%	13%	9%	28%	26%
filosofie en godgeleerdheid	81%	78%	22%	15%	15%	7%
geschiedenis	62%	67%	31%	5%	26%	19%
algemene letteren	63%	62%	15%	14%	19%	29%
kunstgeschiedenis en archeologie	57%	46%	8%	5%	8%	11%
bedrijfscommunicatie letteren	44%	51%	26%	8%	33%	26%
(technische) wiskunde	52%	69%	27%	6%	21%	13%
(technische) natuurkunde	28%	77%	17%	5%	30%	22%
scheikunde	38%	73%	14%	4%	17%	17%
(technische) informatica	63%	69%	24%	12%	39%	27%
biologie	55%	69%	20%	3%	10%	7%
farmacie	38%	38%	21%	16%	13%	13%
landgebruik	67%	69%	33%	7%	21%	7%
chemische en technologie opleiding	45%	59%	20%	9%	23%	16%
bouwkunde	43%	51%	13%	6%	16%	26%
werktuigbouwkunde	25%	57%	17%	17%	28%	26%
elektrotechniek	37%	57%	14%	14%	47%	45%
scheikundige technologie	42%	62%	22%	12%	30%	40%
civiele techniek	44%	53%	14%	13%	27%	25%
technische bedrijfskunde	33%	72%	20%	16%	49%	39%
industrieel ontwerp	44%	63%	16%	9%	26%	37%
economie	48%	53%	36%	9%	48%	45%
bedrijfskunde	41%	61%	25%	7%	48%	44%
econometrie	48%	71%	28%	4%	49%	45%
fiscale economie	68%	43%	39%	0%	39%	36%
Nederlands recht	49%	54%	25%	5%	33%	27%
notarieel recht	30%	19%	14%	4%	18%	43%
fiscaal-juridisch recht	63%	57%	48%	5%	40%	35%
gezondheidswetenschappen	66%	56%	38%	11%	17%	22%
geneeskunde	26%	18%	16%	43%	2%	8%
tandheelkunde	61%	52%	2%	4%	7%	4%
biomedische wetenschappen	33%	65%	12%	3%	3%	6%
diergeneeskunde	40%	35%	5%	40%	7%	21%
sociologie	76%	76%	34%	8%	18%	14%
psychologie	73%	61%	25%	6%	16%	11%
politicologie	62%	52%	31%	2%	29%	35%
pedagogische wetenschappen	76%	47%	13%	13%	6%	12%
(toegepaste) onderwijskunde	77%	63%	21%	10%	17%	10%
culturele antropologie	79%	72%	21%	14%	16%	14%
communicatiewetenschappen	60%	57%	23%	9%	33%	33%
sociaal-culturele wetenschappen	64%	66%	36%	6%	39%	25%
sociale geografie en planologie	65%	67%	32%	8%	29%	18%
bestuurskunde	68%	65%	34%	5%	48%	32%
TOTAAL	49%	52%	23%	13%	26%	24%

Tabel 14b Arbeidsmarktpositie: arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten huidige baan (vervolg)

	arbeidsvoorwaarden en beloningscomponenten huidige baan					
	winst-/ eindejaars uitkering	spaar- loon	auto van de zaak	aandelen/ opties in bedrijf	PC	telefoon
Nederlands	29%	70%	11%	8%	38%	17%
Engels	31%	41%	9%	15%	26%	9%
overige talen	35%	54%	7%	13%	24%	11%
filosofie en godgeleerdheid	52%	52%	4%	4%	33%	15%
geschiedenis	43%	67%	9%	3%	41%	16%
algemene letteren	55%	62%	11%	12%	29%	16%
kunstgeschiedenis en archeologie	43%	46%	0%	5%	16%	8%
bedrijfscommunicatie letteren	51%	90%	18%	21%	49%	23%
(technische) wiskunde	46%	83%	17%	23%	65%	17%
(technische) natuurkunde	36%	58%	9%	22%	66%	11%
scheikunde	52%	76%	11%	11%	51%	15%
(technische) informatica	59%	73%	41%	44%	66%	31%
biologie	32%	54%	3%	3%	30%	7%
farmacie	32%	76%	13%	2%	30%	29%
landgebruik	55%	76%	12%	0%	38%	19%
chemische en technologie opleiding	52%	74%	12%	11%	38%	12%
bouwkunde	49%	71%	24%	13%	44%	26%
werktuigbouwkunde	55%	74%	12%	17%	58%	24%
elektrotechniek	39%	80%	27%	31%	53%	41%
scheikundige technologie	58%	75%	13%	10%	58%	18%
civiele techniek	52%	84%	23%	16%	59%	25%
technische bedrijfskunde	52%	90%	30%	33%	66%	41%
industriel ontwerp	49%	81%	21%	28%	51%	47%
economie	62%	84%	42%	29%	63%	35%
bedrijfskunde	63%	87%	50%	30%	70%	50%
econometrie	58%	90%	26%	25%	64%	32%
fiscale economie	61%	89%	68%	0%	86%	32%
Nederlands recht	44%	74%	19%	6%	46%	30%
notarieel recht	51%	77%	15%	1%	35%	15%
fiscaal-juridisch recht	65%	87%	70%	6%	78%	41%
gezondheidswetenschappen	41%	84%	13%	8%	44%	16%
geneeskunde	21%	68%	3%	1%	27%	6%
tandheelkunde	13%	17%	2%	0%	9%	4%
biomedische wetenschappen	36%	72%	4%	3%	43%	4%
diergeneeskunde	18%	25%	9%	5%	12%	32%
sociologie	46%	74%	6%	10%	50%	24%
psychologie	39%	63%	11%	9%	30%	18%
politicologie	48%	75%	17%	15%	46%	27%
pedagogische wetenschappen	31%	64%	5%	4%	29%	9%
(toegepaste) onderwijskunde	50%	77%	8%	10%	54%	21%
culturele antropologie	49%	63%	9%	2%	37%	12%
communicatiewetenschappen	43%	73%	21%	19%	43%	39%
sociaal-culturele wetenschappen	37%	85%	25%	13%	42%	27%
sociale geografie en planologie	63%	88%	14%	15%	50%	14%
bestuurskunde	65%	89%	32%	14%	66%	37%
TOTAAL	44%	72%	20%	13%	45%	23%

Tabel 15 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: zoeken voor afstuderende; sollicitatiebrieven en -gesprekken

	% zoeken voor afstuderende	aantal sollicitaties		aantal sollicitatiegesprekken	
		gem.	st. dev.	gem.	st. dev.
Nederlands	25%	8,9	10,3	3,2	2,3
Engels	27%	9,1	11,9	3,7	3,1
overige talen	30%	11,7	17,5	3,5	2,8
filosofie en godgeleerdheid	35%	6,1	8,9	2,1	2,3
geschiedenis	42%	12,6	15,5	3,6	2,7
algemene letteren	34%	9,9	11,4	3,6	2,1
kunstgeschiedenis en archeologie	33%	7,2	7,2	3,5	2,9
bedrijfscommunicatie letteren	48%	17,3	23,1	5,1	3,2
(technische) wiskunde	35%	3,7	3,9	3,6	4,4
(technische) natuurkunde	42%	4,1	3,5	3,3	2,8
scheikunde	54%	6,6	13,5	3,7	3,6
(technische) informatica	34%	3,8	3,0	3,8	3,0
biologie	51%	15,1	22,2	3,5	3,4
farmacie	62%	5,8	12,6	3,7	2,8
landgebruik	56%	7,7	13,1	2,8	1,9
chemische en technologie opleiding	56%	7,1	9,0	3,8	5,4
bouwkunde	28%	5,6	7,5	4,0	3,4
werktuigbouwkunde	54%	4,2	4,6	4,2	3,6
elektrotechniek	53%	4,9	4,8	4,0	3,5
scheikundige technologie	53%	7,2	6,3	5,8	5,7
civiele techniek	42%	3,8	3,1	4,3	4,4
technische bedrijfskunde	41%	4,7	3,3	5,3	3,5
industriële ontwerp	28%	6,4	6,7	4,5	4,7
economie	53%	6,6	9,9	6,1	7,4
bedrijfskunde	56%	6,2	7,3	5,9	4,9
econometrie	59%	4,3	7,9	3,8	3,7
fiscale economie	54%	3,2	3,1	3,1	2,6
Nederlands recht	46%	7,1	11,1	5,2	5,3
notarieel recht	47%	5,8	9,2	3,6	2,8
fiscaal-juridisch recht	66%	3,1	2,9	3,4	3,7
gezondheidswetenschappen	51%	11,8	17,9	4,2	4,6
geneeskunde	58%	6,8	10,1	3,3	2,1
tandheelkunde	24%	4,1	3,5	3,6	2,7
biomedische wetenschappen	41%	6,6	15,2	2,6	2,7
diergeneeskunde	25%	12,0	18,4	3,8	3,1
sociologie	35%	10,9	10,7	3,9	3,0
psychologie	43%	12,8	21,2	3,7	3,5
politicologie	46%	10,9	13,7	4,4	3,5
pedagogische wetenschappen	45%	12,6	13,2	3,9	3,3
(toegepaste) onderwijskunde	52%	6,0	6,1	3,6	2,9
culturele antropologie	33%	13,9	12,1	4,0	2,6
communicatiewetenschappen	27%	8,5	13,6	4,1	5,0
sociaal-culturele wetenschappen	40%	8,4	7,4	4,2	2,4
sociale geografie en planologie	46%	7,7	8,5	3,3	2,2
bestuurskunde	52%	8,2	14,1	4,7	6,6
TOTAAL	47%	7,7	12,7	4,3	4,6

Tabel 16 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: ondernomen zoekactiviteiten

	zoekactiviteiten							
	gem. aantal	advertentie	open solli.	arbeidsbureau	uitzendbureau	uitzendbureau (ho)	werv.-, selectiebureau	loopbn. advies cntrum
Nederlands	3,1	83%	41%	37%	43%	13%	6%	6%
Engels	3,4	63%	39%	35%	43%	18%	6%	8%
overige talen	3,3	84%	45%	32%	57%	23%	14%	5%
filosofie en godgeleerdheid	2,0	55%	21%	34%	24%	10%	0%	10%
geschiedenis	4,1	86%	40%	49%	70%	37%	21%	16%
algemene letteren	3,8	81%	45%	28%	61%	19%	12%	6%
kunstgeschiedenis en archeologie	3,0	63%	43%	37%	49%	11%	6%	3%
bedrijfscommunicatie letteren	5,0	85%	67%	33%	49%	46%	23%	3%
(technische) wiskunde	2,7	47%	44%	16%	20%	18%	16%	2%
(technische) natuurkunde	3,0	43%	48%	11%	8%	10%	10%	5%
scheikunde	3,0	58%	40%	15%	16%	18%	19%	6%
(technische) informatica	2,6	19%	44%	2%	0%	6%	8%	4%
biologie	3,3	84%	39%	41%	32%	28%	7%	3%
farmacie	1,9	53%	11%	1%	3%	1%	12%	1%
landgebruik	3,3	76%	29%	24%	24%	24%	20%	17%
chemische en technologie opleiding	3,9	78%	42%	24%	26%	24%	24%	19%
bouwkunde	2,1	44%	37%	14%	9%	19%	14%	1%
werktuigbouwkunde	2,6	47%	44%	14%	6%	9%	20%	4%
elektrotechniek	2,5	20%	34%	7%	5%	5%	14%	7%
scheikundige technologie	3,8	63%	63%	17%	17%	28%	22%	12%
civiele techniek	2,5	21%	62%	10%	7%	25%	16%	0%
technische bedrijfskunde	2,7	55%	49%	13%	9%	25%	16%	7%
industriel ontwerp	4,0	64%	56%	38%	31%	36%	18%	8%
economie	3,0	47%	43%	12%	19%	21%	21%	8%
bedrijfskunde	3,3	48%	47%	6%	13%	14%	24%	2%
econometrie	2,3	36%	45%	3%	5%	2%	9%	5%
fiscale economie	2,8	33%	41%	0%	4%	4%	11%	4%
Nederlands recht	3,2	59%	56%	11%	22%	12%	19%	5%
notarieel recht	2,5	62%	47%	10%	11%	8%	10%	1%
fiscaal-juridisch recht	2,2	26%	26%	0%	5%	3%	16%	5%
gezondheidswetenschappen	3,4	81%	48%	25%	35%	24%	6%	16%
geneeskunde	2,0	46%	69%	6%	15%	8%	1%	0%
tandheelkunde	1,1	16%	4%	0%	0%	0%	0%	0%
biomedische wetenschappen	1,7	73%	32%	12%	5%	7%	5%	2%
diergeneeskunde	3,2	88%	35%	2%	18%	12%	8%	5%
sociologie	3,4	79%	38%	25%	40%	31%	17%	10%
psychologie	3,3	68%	42%	34%	39%	21%	10%	5%
politicologie	2,9	66%	36%	15%	21%	11%	17%	2%
pedagogische wetenschappen	4,0	83%	55%	48%	49%	25%	7%	11%
(toegepaste) onderwijskunde	2,8	77%	43%	16%	27%	25%	7%	2%
culturele antropologie	3,4	84%	44%	49%	56%	23%	5%	7%
communicatiewetenschappen	2,8	58%	44%	24%	30%	17%	14%	6%
sociaal-culturele wetenschappen	3,6	75%	38%	28%	34%	23%	17%	6%
sociale geografie en planologie	3,4	75%	51%	17%	28%	25%	23%	7%
bestuurskunde	2,9	67%	37%	14%	30%	25%	16%	10%
TOTAAL	2,9	57%	47%	16%	23%	16%	13%	5%

Tabel 16 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: ondernomen zoekactiviteiten (vervolg)

	zoekactiviteiten								
	mond. bena- dering	sollici- tatie cursus	open dag bedrijf	banen- markt	bedrijfs- cursus	net- wer- ken	via stage	via inter- net	an- ders
Nederlands	8%	5%	0%	13%	2%	41%	14%	38%	2%
Engels	16%	12%	10%	16%	2%	47%	12%	27%	10%
overige talen	7%	7%	5%	18%	2%	30%	7%	30%	18%
filosofie en godgeleerdheid	17%	7%	0%	0%	0%	31%	7%	14%	7%
geschiedenis	0%	7%	5%	11%	0%	33%	14%	32%	9%
algemene letteren	14%	7%	6%	6%	6%	41%	23%	38%	3%
kunstgeschiedenis en archeologie	20%	0%	0%	9%	0%	51%	37%	26%	11%
bedrijfscommunicatie letteren	8%	8%	13%	28%	0%	46%	21%	56%	5%
(technische) wiskunde	13%	11%	13%	31%	0%	22%	11%	29%	7%
(technische) natuurkunde	21%	16%	26%	49%	0%	33%	18%	33%	10%
scheikunde	26%	10%	23%	34%	0%	29%	24%	29%	3%
(technische) informatica	29%	6%	37%	60%	4%	25%	35%	17%	6%
biologie	17%	23%	9%	19%	0%	35%	28%	22%	4%
farmacie	23%	5%	1%	8%	0%	18%	21%	3%	27%
landgebruik	17%	17%	0%	10%	0%	32%	24%	20%	5%
chemische & technologie opleiding	19%	30%	8%	27%	0%	31%	26%	33%	4%
bouwkunde	22%	9%	3%	13%	0%	18%	14%	18%	1%
werktuigbouwkunde	18%	9%	15%	33%	0%	19%	29%	20%	5%
elektrotechniek	16%	9%	30%	59%	2%	25%	27%	18%	5%
scheikundige technologie	17%	17%	32%	40%	2%	27%	22%	32%	3%
civiele techniek	16%	11%	7%	28%	0%	23%	18%	18%	3%
technische bedrijfskunde	15%	5%	45%	47%	0%	13%	25%	18%	2%
industriële ontwerp	23%	15%	23%	36%	0%	33%	38%	38%	3%
economie	11%	8%	31%	32%	0%	25%	23%	23%	3%
bedrijfskunde	12%	6%	31%	35%	3%	28%	32%	30%	2%
econometrie	8%	3%	22%	33%	0%	14%	48%	20%	3%
fiscale economie	15%	15%	37%	44%	0%	26%	41%	11%	0%
Nederlands recht	9%	10%	15%	33%	0%	36%	29%	22%	4%
notarieel recht	10%	9%	10%	16%	0%	24%	29%	5%	4%
fiscaal-juridisch recht	11%	3%	36%	41%	2%	11%	31%	10%	2%
gezondheidswetenschappen	19%	10%	3%	6%	2%	46%	27%	13%	3%
geneeskunde	16%	5%	2%	3%	0%	16%	12%	1%	2%
tandheekunde	37%	0%	0%	0%	0%	24%	0%	0%	35%
biomedische wetenschappen	8%	3%	5%	14%	0%	17%	32%	19%	3%
diergeneeskunde	22%	28%	2%	0%	0%	48%	18%	20%	28%
sociologie	2%	13%	4%	6%	0%	35%	13%	33%	6%
psychologie	18%	8%	8%	11%	1%	38%	25%	27%	6%
politicologie	11%	6%	8%	13%	0%	36%	15%	30%	8%
pedagogische wetenschappen	19%	9%	7%	11%	1%	44%	36%	27%	5%
(toegepaste) onderwijskunde	11%	5%	2%	9%	0%	25%	16%	30%	2%
culturele antropologie	9%	12%	2%	7%	0%	33%	14%	28%	9%
communicatiewetenschappen	7%	0%	6%	18%	1%	30%	18%	27%	6%
sociaal-culturele wetenschappen	11%	8%	14%	20%	2%	34%	9%	40%	3%
sociale geografie en planologie	11%	5%	8%	7%	0%	29%	20%	33%	4%
bestuurskunde	6%	11%	8%	21%	0%	29%	13%	30%	3%
TOTAAL	14%	9%	14%	21%	1%	28%	22%	21%	5%

Tabel 17 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: succesverwachting zoekactiviteiten

	zoekactiviteit waarvan meeste succes wordt verwacht						
	adver- tentie	open sollicit.	arbeids- bureau	uitzend- bureau	uitzend- bureau (ho)	werv.- en selectie- bureau	loobaan- advies- centrum
Nederlands	57%	8%	0%	7%	0%	0%	0%
Engels	39%	13%	0%	9%	4%	0%	0%
overige talen	49%	10%	0%	7%	0%	7%	0%
filosofie en godgeleerdheid	40%	3%	0%	3%	0%	0%	0%
geschiedenis	52%	4%	2%	9%	4%	0%	0%
algemene letteren	46%	6%	0%	9%	3%	4%	0%
kunstgeschiedenis en archeologie	38%	13%	0%	3%	0%	3%	0%
bedrijfscommunicatie letteren	44%	10%	0%	13%	3%	5%	0%
(technische) wiskunde	31%	20%	0%	0%	2%	2%	0%
(technische) natuurkunde	27%	19%	2%	0%	5%	3%	0%
scheikunde	26%	19%	0%	2%	2%	5%	0%
(technische) informatica	12%	20%	2%	0%	0%	0%	0%
biologie	54%	4%	0%	1%	3%	0%	0%
farmacie	34%	3%	0%	0%	1%	6%	0%
landgebruik	43%	8%	0%	5%	0%	3%	0%
chemische & technologie opleiding	43%	7%	0%	1%	0%	6%	1%
bouwkunde	28%	29%	0%	3%	4%	3%	0%
werktuigbouwkunde	32%	26%	1%	1%	1%	4%	0%
elektrotechniek	17%	10%	0%	0%	2%	0%	0%
scheikundige technologie	25%	34%	0%	4%	4%	4%	0%
civiele techniek	8%	30%	0%	3%	7%	7%	2%
technische bedrijfskunde	25%	22%	0%	0%	8%	10%	0%
industrieel ontwerp	26%	21%	0%	0%	5%	3%	0%
economie	27%	12%	0%	1%	3%	9%	0%
bedrijfskunde	23%	15%	0%	1%	1%	6%	0%
econometrie	22%	19%	0%	0%	0%	2%	0%
fiscale economie	12%	16%	0%	0%	0%	8%	0%
Nederlands recht	38%	19%	0%	2%	3%	3%	0%
notarieel recht	49%	19%	1%	1%	0%	0%	1%
fiscaal-juridisch recht	17%	14%	0%	0%	0%	7%	0%
gezondheidswetenschappen	44%	7%	0%	2%	0%	0%	2%
geneeskunde	30%	43%	1%	0%	2%	1%	0%
tandheelkunde	22%	2%	0%	0%	0%	0%	2%
biomedische wetenschappen	60%	5%	0%	0%	0%	2%	0%
diergeneeskunde	51%	0%	0%	2%	2%	0%	0%
sociologie	45%	11%	0%	9%	0%	0%	0%
psychologie	40%	13%	2%	0%	0%	2%	0%
politicologie	33%	13%	0%	0%	0%	8%	0%
pedagogische wetenschappen	47%	18%	0%	1%	0%	1%	0%
(toegepaste) onderwijskunde	65%	5%	0%	0%	3%	0%	0%
culturele antropologie	59%	10%	0%	5%	2%	0%	0%
communicatiewetenschappen	38%	9%	0%	4%	1%	7%	0%
sociaal-culturele wetenschappen	41%	5%	0%	8%	8%	8%	0%
sociale geografie en planologie	41%	17%	0%	3%	1%	6%	0%
bestuurskunde	44%	15%	0%	6%	3%	0%	0%
TOTAAL	35%	18%	0%	2%	2%	4%	0%

Tabel 17 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: succesverwachting zoekactiviteiten (vervolg)

	zoekactiviteit waarvan meeste succes wordt verwacht								
	mond. benadering	sollicitatie cursus	open dag bedrijf	banenmarkt	bedrijfs-cursus	netwerken	via stage	via internet	anders
Nederlands	5%	0%	0%	0%	0%	7%	2%	8%	7%
Engels	7%	0%	2%	0%	2%	11%	2%	7%	4%
overige talen	5%	2%	0%	0%	0%	7%	0%	2%	10%
filosofie en godgeleerdheid	7%	0%	0%	0%	0%	20%	3%	3%	20%
geschiedenis	0%	0%	0%	0%	0%	9%	4%	6%	11%
algemene letteren	4%	1%	1%	0%	1%	9%	4%	6%	3%
kunstgeschiedenis en archeologie	6%	0%	0%	0%	0%	22%	3%	3%	9%
bedrijfscommunicatie letteren	0%	0%	3%	0%	0%	15%	0%	5%	3%
(technische) wiskunde	7%	0%	9%	4%	0%	4%	2%	4%	13%
(technische) natuurkunde	2%	0%	2%	7%	2%	8%	5%	3%	15%
scheikunde	11%	0%	3%	3%	0%	8%	8%	6%	6%
(technische) informatica	10%	0%	6%	12%	0%	10%	12%	8%	6%
biologie	4%	0%	0%	0%	0%	10%	13%	1%	7%
farmacie	12%	0%	0%	0%	0%	10%	16%	1%	15%
landgebruik	10%	0%	0%	0%	0%	20%	3%	3%	8%
chemische en technologie opleiding	10%	0%	0%	2%	0%	10%	11%	2%	6%
bouwkunde	11%	0%	0%	1%	0%	7%	9%	0%	5%
werktuigbouwkunde	4%	0%	0%	3%	0%	7%	8%	5%	8%
elektrotechniek	2%	0%	5%	21%	2%	17%	12%	2%	10%
scheikundige technologie	4%	0%	7%	4%	0%	7%	4%	2%	4%
civiele techniek	7%	0%	0%	3%	0%	8%	13%	0%	13%
technische bedrijfskunde	0%	0%	10%	2%	0%	4%	10%	2%	8%
industrieel ontwerp	3%	0%	5%	3%	0%	23%	8%	5%	0%
economie	1%	0%	9%	8%	1%	6%	13%	3%	8%
bedrijfskunde	3%	0%	7%	6%	1%	12%	13%	4%	8%
econometrie	0%	0%	5%	3%	0%	3%	33%	3%	9%
fiscale economie	8%	0%	4%	8%	0%	16%	24%	4%	0%
Nederlands recht	6%	0%	1%	2%	0%	12%	9%	1%	6%
notarieel recht	4%	0%	3%	0%	0%	8%	11%	0%	3%
fiscaal-juridisch recht	3%	0%	10%	10%	3%	3%	17%	3%	12%
gezondheidswetenschappen	8%	0%	2%	0%	0%	19%	8%	2%	7%
geneeskunde	4%	1%	1%	0%	0%	6%	8%	0%	5%
tandheelkunde	22%	0%	2%	0%	0%	18%	0%	0%	31%
biomedische wetenschappen	2%	0%	0%	2%	0%	2%	15%	0%	13%
diergeneeskunde	14%	0%	2%	0%	0%	15%	7%	0%	8%
sociologie	0%	0%	0%	0%	0%	18%	5%	2%	9%
psychologie	10%	0%	2%	0%	1%	14%	8%	3%	6%
politicologie	4%	0%	0%	4%	0%	19%	12%	0%	8%
pedagogische wetenschappen	4%	0%	1%	0%	0%	15%	6%	0%	6%
(toegepaste) onderwijskunde	5%	0%	0%	0%	0%	5%	5%	8%	5%
culturele antropologie	5%	0%	0%	0%	0%	15%	0%	2%	2%
communicatiewetenschappen	3%	0%	3%	0%	0%	12%	7%	7%	9%
sociaal-culturele wetenschappen	5%	0%	3%	0%	0%	8%	3%	5%	5%
sociale geografie en planologie	6%	0%	0%	1%	0%	10%	8%	3%	4%
bestuurskunde	2%	0%	0%	5%	0%	8%	5%	3%	10%
TOTAAL	5%	0%	3%	3%	0%	10%	9%	2%	7%

Tabel 18 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste twee argumenten bij het accepteren van een baan

	belangrijkste twee argumenten bij het accepteren van een baan					
	baan- zeker- heid	sa- laris	affiniteit product/ dienst	werken in buitenland	carrière: snelle functie- wisseling	manage- ment < 3 jr.
Nederlands	31%	17%	20%	0%	14%	3%
Engels	30%	22%	33%	4%	11%	0%
overige talen	37%	20%	24%	20%	4%	4%
filosofie en godgeleerdheid	19%	32%	13%	6%	0%	0%
geschiedenis	29%	16%	16%	6%	10%	0%
algemene letteren	31%	18%	8%	5%	8%	3%
kunstgeschiedenis en archeologie	30%	10%	25%	5%	5%	5%
bedrijfscommunicatie letteren	15%	31%	36%	15%	21%	0%
(technische) wiskunde	0%	14%	19%	5%	9%	5%
(technische) natuurkunde	3%	7%	27%	10%	13%	3%
scheikunde	15%	15%	21%	6%	9%	3%
(technische) informatica	14%	18%	11%	0%	4%	14%
biologie	28%	6%	23%	11%	8%	3%
farmacie	16%	18%	24%	0%	3%	0%
landgebruik	5%	10%	39%	15%	5%	0%
chemische en technologie opleiding	21%	7%	16%	2%	16%	2%
bouwkunde	16%	21%	33%	5%	5%	0%
werktuigbouwkunde	13%	13%	30%	10%	20%	8%
elektrotechniek	4%	22%	22%	22%	13%	4%
scheikundige technologie	20%	20%	34%	7%	7%	14%
civiele techniek	13%	27%	23%	17%	17%	7%
technische bedrijfskunde	10%	30%	13%	13%	13%	17%
industriële ontwerp	22%	4%	22%	4%	22%	0%
economie	7%	36%	13%	8%	11%	10%
bedrijfskunde	4%	22%	11%	9%	18%	12%
econometrie	17%	20%	20%	3%	12%	3%
fiscale economie	14%	29%	0%	0%	7%	0%
Nederlands recht	18%	28%	32%	2%	7%	9%
notarieel recht	40%	37%	20%	2%	0%	5%
fiscaal-juridisch recht	28%	19%	19%	6%	3%	9%
gezondheidswetenschappen	15%	18%	27%	3%	12%	3%
geneeskunde	27%	13%	27%	5%	13%	6%
tandheelkunde	14%	47%	28%	5%	0%	0%
biomedische wetenschappen	18%	12%	18%	0%	0%	0%
diergeneeskunde	43%	12%	25%	0%	6%	3%
sociologie	13%	21%	38%	0%	13%	4%
psychologie	26%	20%	24%	3%	4%	3%
politicologie	7%	11%	30%	11%	26%	4%
pedagogische wetenschappen	27%	27%	14%	2%	0%	2%
(toegepaste) onderwijskunde	17%	4%	33%	0%	4%	0%
culturele antropologie	13%	9%	22%	13%	4%	4%
communicatiewetenschappen	9%	12%	26%	9%	12%	3%
sociaal-culturele wetenschappen	12%	24%	35%	9%	12%	3%
sociale geografie en planologie	23%	11%	28%	8%	6%	0%
bestuurskunde	3%	20%	17%	10%	17%	7%
TOTAAL	19%	21%	23%	6%	10%	6%

Tabel 18 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste twee argumenten bij het accepteren van een baan (vervolg)

	belangrijkste argumenten bij het accepteren van een baan					
	geva- rieerd werk	perma- nente training	zelfstan. indeling taken	platte organisatie	hiërar. org. met goede doorstroom	kans zelfst. onderne- merschap
Nederlands	62%	6%	25%	20%	3%	0%
Engels	56%	7%	15%	11%	7%	4%
overige talen	33%	29%	20%	8%	0%	0%
filosofie en godgeleerdheid	26%	13%	65%	19%	0%	6%
geschiedenis	51%	19%	32%	19%	3%	0%
algemene letteren	49%	13%	31%	34%	0%	0%
kunstgeschiedenis en archeologie	60%	10%	25%	20%	0%	5%
bedrijfscommunicatie letteren	21%	15%	26%	21%	0%	0%
(technische) wiskunde	60%	33%	37%	19%	0%	0%
(technische) natuurkunde	60%	20%	37%	20%	0%	0%
scheikunde	74%	18%	21%	15%	3%	3%
(technische) informatica	68%	11%	25%	25%	7%	4%
biologie	59%	23%	31%	8%	0%	0%
farmacie	55%	13%	26%	24%	0%	21%
landgebruik	63%	10%	24%	29%	0%	0%
chemische en technologie opleiding	60%	21%	34%	18%	0%	2%
bouwkunde	35%	9%	33%	42%	0%	2%
werktuigbouwkunde	50%	15%	10%	25%	2%	5%
elektrotechniek	48%	4%	30%	26%	4%	0%
scheikundige technologie	44%	7%	20%	24%	0%	3%
civiele techniek	40%	17%	23%	13%	0%	3%
technische bedrijfskunde	40%	17%	37%	10%	0%	0%
industriële ontwerp	49%	4%	31%	31%	0%	9%
economie	51%	15%	18%	26%	2%	3%
bedrijfskunde	36%	26%	33%	18%	3%	7%
econometrie	46%	14%	32%	29%	0%	3%
fiscale economie	21%	64%	29%	36%	0%	0%
Nederlands recht	23%	25%	18%	23%	11%	5%
notarieel recht	49%	17%	12%	12%	5%	0%
fiscaal-juridisch recht	53%	22%	12%	22%	0%	6%
gezondheidswetenschappen	61%	6%	18%	33%	0%	3%
geneeskunde	52%	30%	8%	9%	4%	6%
tandheelkunde	33%	5%	28%	14%	0%	28%
biomedische wetenschappen	68%	18%	43%	18%	3%	0%
diergeneeskunde	37%	22%	15%	25%	0%	12%
sociologie	38%	8%	50%	13%	4%	0%
psychologie	47%	18%	33%	20%	1%	1%
politologie	52%	7%	30%	15%	4%	4%
pedagogische wetenschappen	75%	19%	19%	14%	0%	0%
(toegepaste) onderwijskunde	67%	17%	29%	25%	0%	4%
culturele antropologie	40%	22%	18%	53%	0%	0%
communicatiewetenschappen	55%	6%	38%	29%	3%	0%
sociaal-culturele wetenschappen	35%	12%	29%	21%	6%	3%
sociale geografie en planologie	65%	8%	23%	23%	3%	3%
bestuurskunde	57%	7%	37%	13%	3%	10%
TOTAAL	47%	19%	23%	20%	3%	4%

Tabel 19a Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de eerste baan gekomen

	hoe aan eerste baan gekomen?										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nederlands	24%	24%	7%	1%	18%	0%	0%	12%	4%	0%	10%
Engels	33%	18%	6%	8%	20%	0%	0%	8%	0%	2%	6%
overige talen	20%	27%	5%	2%	23%	2%	0%	11%	0%	0%	9%
filosofie en godgeleerdheid	46%	18%	0%	0%	18%	4%	0%	7%	0%	0%	7%
geschiedenis	27%	23%	5%	0%	30%	0%	0%	7%	0%	2%	5%
algemene letteren	18%	15%	13%	1%	38%	0%	0%	7%	1%	1%	6%
kunstgeschiedenis en archeologie	28%	14%	17%	3%	8%	0%	3%	19%	0%	0%	8%
bedrijfscommunicatie letteren	10%	18%	13%	8%	28%	0%	3%	8%	0%	3%	10%
(technische) wiskunde	24%	18%	24%	2%	4%	7%	2%	4%	4%	2%	7%
(technische) natuurkunde	27%	15%	27%	3%	5%	3%	3%	3%	2%	0%	12%
scheikunde	34%	19%	12%	0%	7%	1%	4%	6%	0%	0%	15%
(technische) informatica	25%	4%	19%	2%	0%	2%	2%	11%	5%	0%	32%
biologie	31%	29%	9%	3%	15%	3%	0%	3%	0%	0%	7%
farmacie	22%	30%	6%	0%	0%	1%	6%	3%	1%	4%	26%
landgebruik	30%	25%	10%	0%	10%	8%	0%	5%	3%	0%	10%
chemische en technologie opleiding	41%	15%	8%	2%	7%	2%	2%	5%	5%	1%	13%
bouwkunde	34%	13%	19%	0%	5%	12%	1%	2%	1%	1%	11%
werktuigbouwkunde	32%	15%	29%	2%	1%	2%	4%	2%	2%	0%	10%
elektrotechniek	33%	9%	20%	0%	0%	4%	2%	9%	4%	0%	18%
scheikundige technologie	38%	14%	20%	0%	9%	2%	7%	2%	0%	0%	9%
civiele techniek	31%	5%	31%	0%	5%	15%	0%	5%	0%	0%	8%
technische bedrijfskunde	30%	10%	23%	0%	2%	13%	3%	7%	2%	0%	11%
industriel ontwerp	23%	9%	20%	2%	2%	5%	0%	7%	0%	0%	32%
economie	25%	15%	15%	1%	8%	3%	5%	8%	3%	1%	18%
bedrijfskunde	28%	17%	18%	0%	7%	2%	4%	6%	1%	1%	17%
econometrie	35%	16%	10%	0%	4%	0%	1%	1%	0%	1%	29%
fiscale economie	30%	11%	30%	0%	0%	0%	7%	7%	0%	0%	15%
Nederlands recht	26%	28%	16%	1%	13%	1%	1%	3%	1%	0%	10%
notarieel recht	12%	40%	30%	1%	4%	0%	0%	7%	0%	0%	5%
fiscaal-juridisch recht	23%	13%	19%	0%	3%	2%	6%	2%	6%	0%	27%
gezondheidswetenschappen	35%	17%	5%	2%	16%	2%	0%	8%	0%	0%	16%
geneeskunde	22%	17%	41%	2%	7%	4%	0%	3%	1%	0%	3%
tandheelkunde	50%	20%	7%	0%	0%	0%	0%	14%	0%	0%	9%
biomedische wetenschappen	31%	29%	15%	0%	10%	0%	2%	2%	2%	0%	11%
diergeneeskunde	15%	27%	17%	0%	12%	0%	5%	10%	0%	3%	12%
sociologie	26%	26%	10%	0%	14%	2%	0%	8%	2%	2%	10%
psychologie	32%	17%	7%	4%	17%	1%	0%	9%	1%	0%	12%
politicologie	23%	30%	13%	0%	13%	0%	6%	2%	0%	0%	13%
pedagogische wetenschappen	24%	19%	12%	3%	15%	0%	0%	8%	0%	0%	19%
(toegepaste) onderwijskunde	39%	24%	11%	0%	4%	2%	0%	4%	4%	2%	9%
culturele antropologie	18%	36%	9%	0%	25%	0%	0%	11%	0%	0%	0%
communicatiewetenschappen	36%	4%	9%	1%	17%	0%	3%	9%	4%	0%	16%
sociaal-culturele wetenschappen	22%	24%	9%	0%	18%	4%	0%	9%	4%	0%	9%
sociale geografie en planologie	26%	21%	7%	1%	13%	1%	6%	10%	1%	0%	14%
bestuurskunde	20%	29%	8%	0%	20%	5%	2%	3%	3%	0%	11%
TOTAAL	27%	19%	18%	1%	10%	3%	2%	6%	1%	0%	12%
1= gevraagd					5= uitzendbureau				9= website		
2= advertentie					6= uitzendbureau hoger onderwijs				10= databank www		
3= open sollicitatie					7= wervingsbureau				11= anders		
4= arbeidsbureau					8= netwerk						

Tabel 19b Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: hoe aan de huidige baan gekomen

	hoe aan huidige baan gekomen?										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Nederlands	15%	39%	8%	0%	11%	3%	0%	5%	7%	2%	10%
Engels	20%	28%	15%	2%	13%	0%	2%	4%	2%	4%	9%
overige talen	23%	23%	5%	0%	18%	3%	0%	20%	0%	0%	10%
filosofie en godgeleerdheid	36%	23%	9%	0%	5%	5%	0%	9%	0%	0%	14%
geschiedenis	24%	29%	16%	2%	10%	0%	2%	4%	2%	2%	10%
algemene letteren	25%	21%	15%	3%	7%	0%	4%	4%	1%	3%	15%
kunstgeschiedenis en archeologie	23%	32%	13%	0%	10%	0%	3%	10%	0%	0%	10%
bedrijfscommunicatie letteren	21%	28%	15%	3%	3%	5%	5%	5%	0%	3%	13%
(technische) wiskunde	15%	24%	27%	0%	0%	12%	2%	7%	5%	0%	7%
(technische) natuurkunde	29%	21%	28%	0%	3%	3%	2%	2%	2%	0%	10%
scheikunde	30%	21%	17%	0%	5%	0%	6%	3%	2%	2%	15%
(technische) informatica	18%	9%	25%	0%	0%	0%	4%	11%	7%	0%	25%
biologie	26%	36%	5%	0%	14%	2%	5%	3%	0%	0%	9%
farmacie	21%	37%	6%	0%	0%	2%	4%	0%	0%	0%	31%
landgebruik	23%	31%	13%	3%	0%	5%	0%	5%	5%	0%	15%
chemische en technologie opleiding	27%	25%	10%	0%	3%	3%	4%	8%	5%	1%	15%
bouwkunde	28%	15%	26%	0%	1%	6%	4%	2%	1%	2%	15%
werktuigbouwkunde	28%	19%	29%	1%	1%	1%	4%	5%	4%	0%	9%
elektrotechniek	29%	10%	22%	0%	0%	2%	2%	12%	7%	0%	15%
scheikundige technologie	21%	21%	26%	0%	2%	2%	8%	8%	0%	0%	13%
civiele techniek	26%	14%	35%	0%	0%	7%	2%	5%	0%	0%	11%
technische bedrijfskunde	30%	10%	23%	0%	0%	5%	3%	8%	3%	2%	15%
industrieel ontwerp	17%	17%	27%	2%	2%	0%	0%	7%	5%	0%	22%
economie	21%	16%	20%	0%	2%	3%	7%	9%	2%	1%	20%
bedrijfskunde	23%	18%	23%	0%	1%	1%	4%	8%	2%	1%	19%
econometrie	35%	17%	14%	0%	0%	0%	3%	3%	0%	3%	25%
fiscale economie	31%	15%	15%	0%	0%	0%	12%	8%	4%	0%	15%
Nederlands recht	22%	34%	21%	0%	3%	0%	3%	5%	0%	0%	12%
notarieel recht	14%	38%	31%	0%	3%	0%	0%	7%	1%	0%	6%
fiscaal-juridisch recht	17%	15%	27%	0%	0%	2%	3%	7%	12%	0%	17%
gezondheidswetenschappen	19%	38%	9%	0%	5%	0%	2%	10%	0%	0%	17%
geneeskunde	27%	26%	33%	0%	0%	2%	1%	2%	1%	0%	8%
tandheelkunde	24%	38%	10%	0%	0%	0%	0%	17%	0%	3%	7%
biomedische wetenschappen	27%	36%	14%	0%	2%	2%	4%	4%	2%	0%	11%
diergeneeskunde	17%	31%	12%	0%	0%	4%	4%	13%	0%	4%	15%
sociologie	18%	28%	10%	0%	16%	2%	0%	14%	2%	2%	8%
psychologie	32%	33%	8%	0%	5%	1%	2%	8%	2%	1%	9%
politologie	19%	35%	13%	2%	4%	2%	6%	4%	0%	0%	15%
pedagogische wetenschappen	18%	35%	17%	3%	5%	0%	0%	2%	2%	2%	18%
(toegepaste) onderwijskunde	20%	39%	18%	0%	0%	0%	0%	2%	7%	2%	11%
culturele antropologie	18%	33%	15%	0%	8%	3%	0%	13%	3%	0%	8%
communicatiewetenschappen	32%	8%	14%	2%	8%	2%	5%	6%	5%	2%	17%
sociaal-culturele wetenschappen	18%	31%	15%	0%	8%	2%	3%	8%	6%	0%	9%
sociale geografie en planologie	20%	29%	17%	0%	4%	3%	6%	7%	1%	4%	7%
bestuurskunde	32%	23%	13%	0%	3%	5%	0%	3%	8%	2%	10%
TOTAAL	24%	25%	19%	0%	3%	2%	3%	6%	2%	1%	14%
1= gevraagd					5= uitzendbureau			9= website			
2= advertentie					6= uitzendbureau hoger onderwijs			10= databank www			
3= open sollicitatie					7= wervingsbureau			11= anders			
4= arbeidsbureau					8= netwerk						

Tabel 20 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: motivatie baanwisseling

	waarom van baan verwisseld ?					
	contract liep af	ontslag	faillise- ment	sfeer	werk- druk	salaris
Nederlands	10%	0%	4%	12%	2%	4%
Engels	14%	0%	3%	6%	0%	11%
overige talen	4%	0%	0%	4%	0%	12%
filosofie en godgeleerdheid	12%	0%	0%	6%	0%	6%
geschiedenis	15%	0%	5%	2%	2%	5%
algemene letteren	10%	0%	0%	8%	2%	5%
kunstgeschiedenis en archeologie	29%	0%	4%	0%	0%	4%
bedrijfscommunicatie letteren	14%	0%	0%	14%	0%	0%
(technische) wiskunde	18%	0%	0%	9%	0%	0%
(technische) natuurkunde	0%	0%	0%	6%	0%	6%
scheikunde	27%	0%	0%	5%	0%	5%
(technische) informatica	20%	0%	0%	20%	0%	10%
biologie	24%	0%	0%	7%	0%	3%
farmacie	15%	0%	4%	22%	7%	0%
landgebruik	24%	0%	6%	6%	0%	0%
chemische en technologie opleiding	29%	0%	2%	7%	2%	2%
bouwkunde	22%	0%	0%	16%	0%	7%
werktuigbouwkunde	4%	0%	0%	8%	0%	4%
elektrotechniek	23%	0%	0%	15%	0%	31%
scheikundige technologie	5%	0%	0%	14%	0%	5%
civiele techniek	18%	0%	6%	6%	0%	0%
technische bedrijfskunde	5%	0%	0%	0%	0%	0%
industriel ontwerp	30%	5%	0%	10%	0%	0%
economie	6%	2%	0%	6%	0%	2%
bedrijfskunde	5%	0%	0%	14%	1%	6%
econometrie	4%	0%	0%	9%	0%	4%
fiscale economie	17%	0%	0%	17%	17%	0%
Nederlands recht	9%	0%	2%	9%	2%	5%
notarieel recht	6%	0%	3%	17%	6%	3%
fiscaal-juridisch recht	7%	0%	0%	23%	3%	0%
gezondheidswetenschappen	17%	0%	0%	6%	0%	0%
geneeskunde	15%	1%	0%	3%	4%	1%
tandheelkunde	14%	0%	0%	40%	3%	9%
biomedische wetenschappen	12%	0%	0%	8%	0%	8%
diergeneeskunde	33%	0%	0%	7%	0%	0%
sociologie	10%	0%	0%	7%	0%	0%
psychologie	19%	2%	0%	9%	1%	4%
politicologie	12%	6%	3%	15%	0%	6%
pedagogische wetenschappen	16%	2%	0%	6%	2%	3%
(toegepaste) onderwijskunde	20%	0%	3%	3%	0%	3%
culturele antropologie	14%	0%	0%	5%	0%	2%
communicatiewetenschappen	3%	0%	5%	10%	0%	5%
sociaal-culturele wetenschappen	13%	0%	0%	13%	4%	0%
sociale geografie en planologie	26%	2%	0%	5%	0%	0%
bestuurskunde	9%	0%	0%	7%	0%	0%
TOTAAL	13%	1%	1%	8%	2%	3%

Tabel 20 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: motivatie baanwisseling (vervolg)

	waarom van baan verwisseld ?				
	sec. arbeids- voorwaarden	opleidings- niveau	opleidings- richting	carrière perspectieven	andere redenen
Nederlands	2%	10%	12%	17%	25%
Engels	3%	17%	3%	17%	26%
overige talen	0%	16%	20%	16%	28%
filosofie en godgeleerdheid	0%	25%	25%	0%	25%
geschiedenis	0%	24%	5%	20%	22%
algemene letteren	0%	25%	13%	15%	23%
kunstgeschiedenis en archeologie	8%	21%	4%	12%	17%
bedrijfscommunicatie letteren	0%	18%	27%	5%	23%
(technische) wiskunde	0%	18%	18%	18%	18%
(technische) natuurkunde	0%	12%	25%	6%	44%
scheikunde	0%	23%	9%	5%	27%
(technische) informatica	0%	15%	10%	10%	15%
biologie	0%	17%	21%	3%	24%
farmacie	4%	11%	0%	15%	22%
landgebruik	0%	18%	29%	0%	18%
chemische en technologie opleiding	0%	14%	7%	10%	26%
bouwkunde	0%	18%	11%	7%	20%
werktuigbouwkunde	0%	35%	8%	15%	27%
elektrotechniek	0%	0%	0%	23%	8%
scheikundige technologie	0%	18%	18%	9%	32%
civiele techniek	0%	18%	12%	6%	35%
technische bedrijfskunde	0%	10%	5%	30%	50%
industrieel ontwerp	0%	15%	5%	5%	30%
economie	2%	23%	12%	21%	25%
bedrijfskunde	0%	17%	10%	25%	23%
econometrie	0%	0%	17%	26%	39%
fiscale economie	0%	17%	17%	0%	17%
Nederlands recht	5%	21%	9%	17%	22%
notarieel recht	6%	9%	9%	11%	31%
fiscaal-juridisch recht	10%	17%	17%	7%	17%
gezondheidswetenschappen	0%	29%	19%	8%	21%
geneeskunde	2%	0%	3%	31%	41%
tandheelkunde	3%	0%	0%	0%	31%
biomedische wetenschappen	0%	12%	33%	0%	25%
diergeneeskunde	7%	7%	23%	3%	20%
sociologie	3%	17%	17%	17%	30%
psychologie	0%	17%	19%	6%	22%
politicologie	0%	12%	9%	24%	15%
pedagogische wetenschappen	2%	37%	19%	6%	8%
(toegepaste) onderwijskunde	3%	17%	20%	13%	17%
culturele antropologie	0%	19%	21%	19%	19%
communicatiewetenschappen	0%	13%	23%	13%	30%
sociaal-culturele wetenschappen	0%	19%	15%	17%	19%
sociale geografie en planologie	0%	12%	24%	7%	24%
bestuurskunde	2%	17%	9%	22%	35%
TOTAAL	2%	15%	12%	17%	26%

Tabel 21 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: % baanzoekend, % gesetteld op de arbeidsmarkt, gewenste arbeidsduur en verhuisbereidheid

	% zoekt (andere) baan	% gesetteld in huidig werk	gewenste arbeidsduur		% bereid >100 km te verhuizen
			gem. werk- week (uren)	gem. aantal dagen	
Nederlands	39%	26%	33,4	4,3	36%
Engels	46%	22%	33,5	4,2	45%
overige talen	35%	38%	32,0	4,2	47%
filosofie en godgeleerdheid	27%	45%	31,5	4,3	59%
geschiedenis	44%	23%	33,3	4,2	52%
algemene letteren	30%	40%	33,9	4,2	35%
kunstgeschiedenis en archeologie	39%	19%	33,1	4,2	67%
bedrijfscommunicatie letteren	36%	38%	35,5	4,3	36%
(technische) wiskunde	14%	39%	35,8	4,5	62%
(technische) natuurkunde	17%	36%	37,2	4,5	71%
scheikunde	12%	27%	37,3	4,5	66%
(technische) informatica	15%	64%	36,2	4,3	43%
biologie	27%	7%	35,2	4,5	75%
farmacie	15%	43%	36,4	4,4	73%
landgebruik	21%	34%	35,4	4,5	65%
chemische en technologie opleiding	22%	25%	36,1	4,5	71%
bouwkunde	13%	57%	37,1	4,4	48%
werktuigbouwkunde	13%	63%	38,4	4,6	63%
elektrotechniek	22%	52%	39,8	4,5	57%
scheikundige technologie	13%	53%	38,0	4,6	74%
civiele techniek	18%	56%	37,9	4,5	60%
technische bedrijfskunde	25%	67%	39,3	4,6	76%
industrieel ontwerp	24%	54%	35,2	4,4	48%
economie	14%	65%	38,6	4,5	58%
bedrijfskunde	14%	70%	38,3	4,5	56%
econometrie	13%	75%	38,8	4,7	67%
fiscale economie	14%	62%	37,9	4,6	54%
Nederlands recht	17%	43%	37,4	4,5	56%
notarieel recht	12%	54%	36,5	4,4	49%
fiscaal-juridisch recht	19%	61%	36,6	4,4	48%
gezondheidswetenschappen	27%	27%	32,9	4,3	51%
geneeskunde	31%	14%	36,3	4,3	75%
tandheelkunde	30%	31%	33,9	4,2	48%
biomedische wetenschappen	11%	12%	36,0	4,5	60%
diergeneeskunde	32%	26%	35,8	4,4	83%
sociologie	32%	20%	33,5	4,2	46%
psychologie	29%	39%	33,9	4,2	40%
politicologie	29%	42%	36,4	4,4	55%
pedagogische wetenschappen	33%	35%	31,7	4,1	37%
(toegepaste) onderwijskunde	15%	33%	36,5	4,3	48%
culturele antropologie	38%	33%	32,3	4,0	51%
communicatiewetenschappen	35%	48%	36,7	4,3	29%
sociaal-culturele wetenschappen	24%	46%	35,0	4,3	34%
sociale geografie en planologie	22%	46%	36,0	4,5	49%
bestuurskunde	25%	50%	36,2	4,5	43%
TOTAAL	23%	44%	36,3	4,4	57%

Tabel 22 Zoekgedrag en arbeidsmarktattitude: belangrijkste argument minder dan 32 uur werken

	belangrijkste argument minder dan 32 uur werken						
	% <32 uur werken	meer privé- tijd	zorg voor familielid	vrijw./ liefda- digheid	studie	hobby's en sport	an- ders
Nederlands	14%	28%	0%	6%	28%	28%	11%
Engels	12%	29%	0%	12%	12%	24%	24%
overige talen	18%	38%	0%	8%	15%	23%	15%
filosofie en godgeleerdheid	26%	29%	0%	6%	35%	12%	18%
geschiedenis	15%	12%	0%	0%	31%	25%	31%
algemene letteren	14%	21%	0%	7%	14%	36%	21%
kunstgeschiedenis en archeologie	17%	11%	0%	0%	22%	22%	44%
bedrijfscommunicatie letteren	5%	0%	0%	0%	0%	50%	50%
(technische) wiskunde	8%	25%	0%	13%	0%	50%	13%
(technische) natuurkunde	4%	25%	0%	0%	50%	25%	0%
scheikunde	7%	67%	0%	0%	17%	17%	0%
(technische) informatica	11%	14%	0%	14%	29%	29%	14%
biologie	5%	22%	0%	11%	33%	33%	0%
farmacie	6%	67%	0%	0%	0%	33%	0%
landgebruik	4%	30%	0%	20%	10%	30%	10%
chemische en technologie opleiding	4%	0%	0%	17%	17%	17%	50%
bouwkunde	5%	0%	0%	25%	25%	50%	0%
werktuigbouwkunde	3%	0%	0%	0%	50%	50%	0%
elektrotechniek
scheikundige technologie
civiele techniek	3%	0%	0%	50%	0%	50%	0%
technische bedrijfskunde
industrieel ontwerp	8%	40%	0%	0%	20%	40%	0%
economie	4%	0%	0%	0%	0%	50%	50%
bedrijfskunde	3%	40%	0%	20%	0%	40%	0%
econometrie	4%	60%	0%	0%	0%	40%	0%
fiscale economie	7%	0%	50%	0%	50%	0%	0%
Nederlands recht	3%	0%	0%	0%	0%	50%	50%
notarieel recht	3%	57%	0%	0%	14%	29%	0%
fiscaal-juridisch recht	13%	25%	0%	0%	38%	25%	13%
gezondheidswetenschappen	12%	43%	0%	0%	43%	14%	0%
geneeskunde	10%	61%	0%	6%	6%	23%	3%
tandheelkunde	14%	21%	0%	7%	7%	43%	21%
biomedische wetenschappen	9%	57%	0%	14%	14%	0%	14%
diergeneeskunde	14%	86%	0%	0%	0%	14%	0%
sociologie	7%	50%	0%	0%	10%	10%	30%
psychologie	9%	35%	3%	8%	22%	19%	14%
politicologie	4%	14%	0%	14%	29%	29%	14%
pedagogische wetenschappen	18%	30%	0%	10%	30%	5%	25%
(toegepaste) onderwijskunde	4%	0%	0%	0%	0%	50%	50%
culturele antropologie	14%	21%	0%	14%	14%	29%	21%
communicatiewetenschappen	6%	0%	0%	0%	0%	33%	67%
sociaal-culturele wetenschappen	4%	0%	0%	50%	13%	25%	13%
sociale geografie en planologie	4%	40%	0%	0%	40%	0%	20%
bestuurskunde	1%	25%	0%	25%	25%	25%	0%
TOTAAL	7%	36%	1%	7%	17%	24%	15%

Tabel 23 Aansluiting studie en baan: beoordeling aansluiting (cijfer 1-10)

	rapportcijfer aansluiting studie en eerste baan		rapportcijfer aansluiting studie en huidige baan	
	gemiddelde	standaard dev.	gemiddelde	standaard dev.
Nederlands	6,7	1,8	6,5	1,9
Engels	6,5	1,8	6,4	1,6
overige talen	6,4	2,4	6,7	1,9
filosofie en godgeleerdheid	6,3	2,0	6,6	1,7
geschiedenis	7,1	2,2	7,1	1,7
algemene letteren	6,5	1,9	6,7	1,6
kunstgeschiedenis en archeologie	6,6	1,9	6,7	1,9
bedrijfscommunicatie letteren	6,7	1,3	6,9	1,1
(technische) wiskunde	7,2	1,5	7,0	1,5
(technische) natuurkunde	7,5	1,2	7,6	1,2
scheikunde	7,1	1,5	7,1	1,4
(technische) informatica	7,3	1,3	7,2	1,3
biologie	7,0	1,7	7,2	1,3
farmacie	6,9	1,0	6,8	1,2
landgebruik	6,9	1,3	6,7	1,4
chemische en technologie opleiding	7,3	1,3	7,3	1,2
bouwkunde	6,7	1,4	6,9	1,2
werktuigbouwkunde	7,2	1,2	7,3	1,1
elektrotechniek	7,3	1,1	7,4	1,1
scheikundige technologie	7,0	1,6	7,0	1,6
civiele techniek	7,3	1,2	7,1	1,1
technische bedrijfskunde	7,2	0,8	7,3	0,8
industrieel ontwerp	7,4	1,0	7,2	0,9
economie	6,8	1,3	6,9	1,2
bedrijfskunde	6,9	1,2	7,2	1,0
econometrie	7,3	1,4	7,4	1,2
fiscale economie	6,9	0,9	6,9	0,9
Nederlands recht	6,9	1,2	6,9	1,2
notarieel recht	6,8	1,1	6,8	1,1
fiscaal-juridisch recht	7,1	1,1	7,3	1,0
gezondheidswetenschappen	7,0	1,5	6,9	1,2
geneeskunde	7,0	1,3	6,9	1,3
tandheelkunde	7,2	1,4	7,3	1,5
biomedische wetenschappen	7,2	1,2	7,5	1,0
diergeneeskunde	6,7	1,6	6,5	1,5
sociologie	6,8	1,6	7,1	1,3
psychologie	6,8	1,7	7,0	1,3
politicologie	6,2	1,8	6,5	1,7
pedagogische wetenschappen	6,6	1,6	6,7	1,2
(toegepaste) onderwijskunde	6,8	1,6	7,0	1,3
culturele antropologie	6,4	2,1	6,6	1,6
communicatiewetenschappen	6,3	1,5	6,5	1,3
sociaal-culturele wetenschappen	6,1	1,6	6,5	1,3
sociale geografie en planologie	6,8	1,4	6,9	1,1
bestuurskunde	6,3	1,4	7,0	1,0
TOTAAL	6,9	1,5	7,0	1,3

Tabel 24 Aansluiting studie en baan: onderbenutting niveau (in studie jaren)

	onderbenutting volgens werkgever		onderbenutting volgens werknemer	
	eerste baan	huidige baan	eerste baan	huidige baan
Nederlands	1,7	0,9	1,9	1,1
Engels	1,6	1,3	2,0	1,5
overige talen	2,1	1,5	2,5	1,6
filosofie en godgeleerdheid	1,2	0,4	1,5	0,7
geschiedenis	2,3	1,0	2,4	1,2
algemene letteren	2,0	0,8	2,3	1,3
kunstgeschiedenis en archeologie	1,4	0,6	1,7	0,8
bedrijfscommunicatie letteren	1,3	0,7	1,7	0,8
(technische) wiskunde	0,4	0,1	0,6	0,3
(technische) natuurkunde	0,4	0,1	0,6	0,3
scheikunde	0,4	0,2	0,6	0,2
(technische) informatica	0,5	0,5	0,8	0,7
biologie	1,1	0,5	1,1	0,6
farmacie	0,1	0,0	0,2	0,1
landgebruik	0,6	0,5	1,1	0,6
chemische en technologie opleiding	0,5	0,4	0,8	0,4
bouwkunde	0,6	0,3	0,8	0,3
werktuigbouwkunde	0,3	0,2	0,6	0,4
elektrotechniek	0,4	0,4	0,5	0,5
scheikundige technologie	0,5	0,2	0,8	0,3
civiele techniek	0,7	0,5	0,8	0,4
technische bedrijfskunde	0,4	0,3	0,6	0,4
industriel ontwerp	0,6	0,4	0,7	0,5
economie	0,6	0,4	0,8	0,4
bedrijfskunde	0,6	0,3	1,0	0,5
econometrie	0,2	0,1	0,5	0,2
fiscale economie	0,0	0,0	0,4	0,1
Nederlands recht	0,6	0,3	0,8	0,3
notarieel recht	0,1	0,1	0,3	0,1
fiscaal-juridisch recht	0,3	0,2	0,4	0,1
gezondheidswetenschappen	1,5	0,4	1,6	0,4
geneeskunde	0,1	0,1	0,1	0,1
tandheelkunde	0,0	0,0	0,0	0,0
biomedische wetenschappen	0,6	0,3	0,7	0,3
diergeneeskunde	0,8	0,2	0,8	0,2
sociologie	0,7	0,4	1,1	0,7
psychologie	1,0	0,3	1,4	0,5
politicologie	0,9	0,4	1,1	0,6
pedagogische wetenschappen	1,7	0,7	1,9	0,8
(toegepaste) onderwijskunde	0,5	0,2	0,8	0,5
culturele antropologie	1,9	0,9	2,0	1,0
communicatiewetenschappen	1,1	0,7	1,7	0,9
sociaal-culturele wetenschappen	1,3	0,7	1,5	0,8
sociale geografie en planologie	1,0	0,4	1,3	0,6
bestuurskunde	0,8	0,5	1,4	0,5
TOTAAL	0,7	0,4	0,9	0,5

Tabel 25a Aansluiting studie en eerste baan: inhoudelijke benutting studie

	aansluiting studie en eerste baan		
	met andere studierichting te vervullen	zonder mijn studierichting niet te vervullen	zonder mijn specialisatie niet te vervullen
Nederlands	62%	29%	9%
Engels	55%	37%	8%
overige talen	70%	26%	5%
filosofie en godgeleerdheid	43%	36%	21%
geschiedenis	78%	15%	7%
algemene letteren	82%	14%	4%
kunstgeschiedenis en archeologie	49%	29%	23%
bedrijfscommunicatie letteren	67%	28%	5%
(technische) wiskunde	32%	59%	9%
(technische) natuurkunde	39%	39%	22%
scheikunde	33%	42%	25%
(technische) informatica	24%	65%	11%
biologie	31%	34%	35%
farmacie	6%	71%	24%
landgebruik	43%	38%	20%
chemische en technologie opleiding	33%	48%	19%
bouwkunde	17%	52%	31%
werktuigbouwkunde	28%	54%	18%
elektrotechniek	32%	48%	20%
scheikundige technologie	38%	47%	15%
civiele techniek	25%	51%	24%
technische bedrijfskunde	57%	38%	5%
industriële ontwerp	48%	43%	10%
economie	42%	46%	12%
bedrijfskunde	57%	39%	5%
econometrie	28%	52%	19%
fiscale economie	4%	63%	33%
Nederlands recht	34%	48%	18%
notarieel recht	7%	49%	44%
fiscaal-juridisch recht	14%	49%	37%
gezondheidswetenschappen	43%	43%	14%
geneeskunde	4%	67%	29%
tandheelkunde	2%	66%	32%
biomedische wetenschappen	21%	63%	16%
diergeneeskunde	21%	44%	34%
sociologie	66%	30%	4%
psychologie	51%	33%	17%
politicologie	72%	25%	4%
pedagogische wetenschappen	34%	49%	17%
(toegepaste) onderwijskunde	43%	52%	4%
culturele antropologie	82%	16%	2%
communicatiewetenschappen	76%	21%	3%
sociaal-culturele wetenschappen	70%	27%	3%
sociale geografie en planologie	51%	44%	4%
bestuurskunde	75%	22%	3%
TOTAAL	37%	46%	18%

Tabel 25b Aansluiting studie en huidige baan: inhoudelijke benutting studie

	aansluiting studie en huidige baan		
	met andere studierichting te vervullen	zonder mijn studierichting niet te vervullen	zonder mijn specialisatie niet te vervullen
Nederlands	51%	41%	8%
Engels	59%	33%	9%
overige talen	63%	33%	5%
filosofie en godgeleerdheid	33%	33%	33%
geschiedenis	76%	18%	6%
algemene letteren	68%	27%	5%
kunstgeschiedenis en archeologie	43%	37%	20%
bedrijfscommunicatie letteren	51%	38%	10%
(technische) wiskunde	33%	58%	10%
(technische) natuurkunde	30%	51%	19%
scheikunde	26%	50%	24%
(technische) informatica	19%	70%	11%
biologie	31%	38%	31%
farmacie	2%	76%	22%
landgebruik	31%	49%	21%
chemische en technologie opleiding	32%	48%	20%
bouwkunde	11%	49%	40%
werktuigbouwkunde	25%	56%	19%
elektrotechniek	32%	49%	20%
scheikundige technologie	29%	63%	8%
civiele techniek	12%	63%	25%
technische bedrijfskunde	47%	49%	3%
industrieel ontwerp	45%	45%	10%
economie	37%	45%	17%
bedrijfskunde	46%	46%	8%
econometrie	27%	56%	17%
fiscale economie	0%	65%	35%
Nederlands recht	26%	49%	26%
notarieel recht	6%	46%	48%
fiscaal-juridisch recht	7%	48%	45%
gezondheidswetenschappen	33%	48%	19%
geneeskunde	4%	70%	26%
tandheelkunde	3%	66%	31%
biomedische wetenschappen	14%	63%	23%
diergeneeskunde	11%	45%	43%
sociologie	58%	36%	6%
psychologie	35%	42%	23%
politicologie	68%	28%	4%
pedagogische wetenschappen	22%	55%	23%
(toegepaste) onderwijskunde	31%	62%	7%
culturele antropologie	72%	21%	8%
communicatiewetenschappen	67%	28%	5%
sociaal-culturele wetenschappen	54%	45%	2%
sociale geografie en planologie	35%	55%	9%
bestuurskunde	66%	31%	3%
TOTAAL	31%	49%	20%

Stichting voor Economisch Onderzoek
der Universiteit van Amsterdam
Roetersstraat 11, 1018 WB Amsterdam
internet-site: <http://www.seo.nl>
telefoon 020-624 24 12, telefax 020- 625 89 93